

**Operationeel Programma
in uitvoering van het Nationaal
Strategisch Plan voor de Belgische
visserijsector**

2007-2013

“Investeren in duurzame visserij”

1. GEOGRAFISCHE SUBSIDIABILITEIT	6
2. ANALYSE	7
a) Beschrijving Belgische visserijsector	7
1) Analyse Belgische omstandigheden	7
2) Analyse van de regio's die al dan niet onder de convergentie-doelstelling vallen	8
3) Lessen uit het FIOV programma.....	8
b) Drijvende krachten en ontwikkelingstendensen	9
1) SWOT-analyse.....	12
i) De vissersvloot.....	12
ii) Aqua- en maricultuur	13
iii) De visverwerking en afzet.....	13
iv) Havenuitrusting met inbegrip van aanlandingsplaatsen.....	14
c) Beschrijving	14
1) Milieusituatie inclusief resultaten van de Strategische Milieu Beoordeling	14
i) Mariene visvoorraden & aanvoer.....	14
ii) De Belgische vloot en visserijtechnieken.....	17
(1) De vloot.....	17
(2) By-catch	18
(3) Zeebodem.....	19
iii) Impact van de aquacultuur en maricultuur op de omgeving	19
(1) Aan land	19
(2) In zee	19
iv) Het mariene milieu.....	20
(1) Chemische kwaliteit	20
(2) Biologische kwaliteit.....	22
(a) Biodiversiteit	22
(b) Menselijke impact op biodiversiteit	23
v) Lokale visserijgemeenschappen.....	23
vi) Niet-technische samenvatting van de Strategische Milieu-beoordeling.....	24
2) Gelijkheid van mannen en vrouwen	27
d) Belangrijkste resultaten van de analyse	27
3. STRATEGIE	29
a) Algemene doelstellingen (inclusief effectindicatoren) van het operationele programma.....	29
1) De vissersvloot.....	29
2) Aqua- en maricultuur, inclusief de bescherming en ontwikkeling van de aquatische fauna en flora	30
3) De visverwerking en afzet	31
4) Havenuitrusting met inbegrip van de aanlandingsplaatsen.....	31
b) Specifieke doelstellingen (inclusief resultaatindicatoren)	32
c) Kalender en tussentijdse doelstellingen.....	34
4. SAMENVATTING VAN DE EVALUATIE VOORAF	36

5. PRIORITAIRE ZWAARTEPUNTEN	39
a) Samenhang en motivering.....	39
1) Het NSP	39
2) Leidende beginselen voor het Belgisch Operationeel Programma	39
3) Resultaten van de evaluatie vooraf	39
b) Beschrijving van de prioritaire zwaartepunten (ZW) en de daarin vervatte maatregelen, inclusief specifiek vereiste informatie.....	40
1) Prioritair zwaartepunt 1: Maatregelen voor de aanpassing van de communautaire visserijvloot	40
i) Belangrijkste doelstellingen	40
ii) Uitgangssituatie en de gekwantificeerde doelstellingen	40
iii) Motivering medefinancieringpercentages, doelgroepen / -sectoren / -gebieden en/of begunstigden.....	41
iv) Complementariteit.....	42
v) Maatregel 1.1: Definitieve beëindiging van visserijactiviteiten.....	42
vi) Maatregel 1.2: Tijdelijke stillegging van visserijactiviteiten	44
vii) Maatregel 1.3: Investerings aan boord van vaartuigen en selectiviteit.....	44
viii) Maatregel 1.4: Kleinschalige kustvisserij.....	45
ix) Maatregel 1.5: Socioeconomische compensaties voor vlootbeheer	45
2) Prioritair zwaartepunt 2: Aquacultuur, binnenvisserij, verwerking en afzet van visserij- en aquacultuurproducten.....	46
i) Belangrijke doelstellingen.....	46
ii) Uitgangssituatie en de gekwantificeerde doelstellingen	46
iii) Motivering medefinancieringpercentages doelgroepen / -sectoren / -gebieden en/of begunstigden.....	46
iv) Complementariteit.....	47
v) Maatregel 2.1: Aquacultuur	47
(1) Diversificatie naar soorten met een goede afzet.....	47
(2) Diversifiëren van een deel van de bestaande visserijvloot naar schelpdierkweek.....	48
(3) Valorisatie van bestaande infrastructuur naar aquacultuur in vaste installaties;	49
(4) Steun voor de aankoop van apparatuur om viskwekerijen te beschermen tegen wilde predatoren	49
(5) Introductie van technieken in de aquacultuur die de negatieve impact reduceren of de positieve effecten op het milieu versterken.	50
(6) Steun aan de investering met het oog op de verbetering van de rentabiliteit en de productiviteit van de professionele viskwekers	50
(7) Compensatie van inkomensverlies ten gevolge van verplichte ecologisch verantwoorde aquacultuur in (delen) van Natura-2000 gebieden	51
(8) Biologische aquacultuur	51
(9) Uitroeiing infectieuze hematopoïetische necrose en virale hemorrhagische septikemie.....	52
(10) Opstellen van bestrijdingsmaatregelen bij uitbraak van exotische ziekten	52
vi) Maatregel 2.2: Binnenvisserij	53
vii) Maatregel 2.3: Verwerking en afzet van visserijproducten	53
3) Prioritair zwaartepunt 3: Maatregelen van gemeenschappelijk belang.....	54
i) Belangrijkste doelstellingen.....	54
ii) Uitgangssituatie en de gekwantificeerde doelstellingen	54
iii) Motivering medefinancieringpercentages doelgroepen / -sectoren / -gebieden en/of begunstigden.....	55
iv) Complementariteit.....	56
v) Maatregel 3.1: Collectieve acties	56
(1) Toolontwikkeling voor optimalisatie ruimtelijke planning van visserij-inspanningen	56
(2) Verhogen van commerciële visbestanden en een duurzaam beheer ervan	57
(3) Diversificatie van schelpdierkweek en polycultuur.....	57
(4) Vlaams Aquacultuur Platform.....	58
(5) Opleiding voor de visverwerkende sector	58
(6) Fishing for litter.....	58
(7) Kwaliteitsverbetering producentenorganisaties.....	59
(8) Begeleiding en structuratie van de visteelt- en visserijsector	59
(9) Opleiding, Informatie en Sensibilisatie	60
(10) Preventie en bescherming aan boord van visserijschepen en aanverwante werkvloeren	61
vi) Maatregel 3.2: Bescherming en ontwikkeling van de aquatische fauna en flora	62
(1) Vismigratie en -herstel	62
(2) Herstel van beschadigde oevers door vegetale technieken.....	62

(3)	Maatregelen ter compensatie in geval van werken aan waterlopen (waterbouwkundige functie).....	63
(4)	Herstel van paaiplaatsen.....	63
(5)	Vergroting van de habitat in het algemeen : aanleggen van onderbermen, steenopvullingen, beplantingen (contactoever-gewassen), diversificatie van het zomerbed (deflectoren, ...) en bijkomende waterbouwkundige ingrepen (geulen, ...) met inbegrip van beschermingsmaatregelen tegen visetende vogels (aalscholvers, ...)	64
vii)	Maatregel 3.3: Vissershavens, aanvoer- en beschuttingsplaatsen	64
viii)	Maatregel 3.4: Ontwikkeling van nieuwe markten en promotiecampagnes.....	65
ix)	Maatregel 3.5: Proefactiviteiten	65
(1)	Zeevisserij	65
(2)	Steun aan de verwezenlijking van de beheersplannen in de viskwekerij	66
(3)	Herstel van de fysische habitat van de waterlopen.....	67
x)	Maatregel 3.6: Aanpassing voor omschakeling van vissersvaartuigen	67
4)	Prioritair zwaartepunt 4: Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden	68
i)	Belangrijkste doelstellingen.....	68
ii)	Uitgangssituatie en de gekwantificeerde doelstellingen	68
iii)	Motivering medefinancieringpercentages doelgroepen / -sectoren / -gebieden en/of begunstigden.....	68
iv)	Complementariteit.....	69
v)	Maatregel 4.1: Ontwikkeling van visserijgebieden.....	69
5)	Prioritair zwaartepunt 5: Technische bijstand.....	71
i)	Belangrijkste doelstellingen.....	71
ii)	Uitgangssituatie en de gekwantificeerde doelstellingen	71
iii)	Motivering medefinancieringpercentages doelgroepen / -sectoren / -gebieden en/of begunstigden.....	71
iv)	Complementariteit.....	72
v)	Maatregel 5.1 : Technische bijstand.....	72

6. FINANCIERINGSPLANNEN 73

a) Jaarlijkse vastlegging 73

b) Vastlegging per prioritair zwaartepunt..... 73

7. UITVOERINGSBEPALINGEN 74

a) De beheers-, certificerings- en auditautoriteit..... 74

 1) Beheersautoriteit.....

 2) Certificeringsautoriteit.....

 3) Auditautoriteit.....

b) Ontvangende autoriteit 75

c) Procedures voor de beschikbaarstelling en de overmaking van de financiële middelen, ten einde de doorzichtigheid van deze geldstromen te verzekeren..... 76

 1) Het beheer van de rekeningen.....

d) Toezichts- en evaluatiesystemen en samenstelling van het toezichtscmité..... 76

 1) Beschrijving van de verschillende stappen

 2) Selectie en betoelaging van de projecten

 i) Ontvangst van het dossier

 ii) Onderzoek van het dossier

 3) Controle van de projecten bij de betalingsaanvraag

 i) Ontvangst van het dossier

 ii) Controle van de projecten

 (1) De administratieve controle

 (2) De financieel-economische controle

 (3) De technische controle

 4) Controle ter plaatse

 5) Ex-post controle.....

 6) Toezichtcomité

e)	Elektronische gegevensuitwisseling.....	80
f)	Partnerschap.....	80
g)	Voorlichting en Publiciteit	82

|

1. Geografische subsidiabiliteit

Het Nationaal Strategisch Plan kadert binnen de verplichting van artikel 15 van Verordening (EG) nr. 1198/2006 van de Raad van 27 juli 2006 inzake het Europees Visserijfonds dat elke lidstaat de verplichting oplegt een Nationaal Strategisch Plan op te stellen na passend overleg met de partners.

Het Nationaal Strategisch Plan voor de Belgische visserij 2007-2013 is gebaseerd op en houdt rekening met het Gemeenschappelijk Visserijbeleid. Dit wordt vooral tot uiting gebracht in de geformuleerde visie en lange termijn doelstellingen voor de Belgische visserijsector zoals weerhouden in het Nationaal Strategisch Plan en in het Vlaamse actie- en herstructureringsplan voor een Duurzame Vlaamse Visserij.

Het Operationeel Programma kadert binnen de verplichting van artikel 17 van Verordening (EG) nr. 1198/2006 van de Raad van 27 juli 2006 inzake het Europees Visserijfonds dat elke lidstaat de verplichting oplegt een Operationeel Programma op te stellen.

Het onderhavige operationeel programma geeft concrete gestalte aan dit beleid. Er worden onder meer kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen voorop gezet en er wordt aangegeven hoe die kunnen gemeten worden.

Het Operationeel Programma wordt uitgevoerd overeenkomstig de nationale inrichting van het koninkrijk België en heeft betrekking op het hele grondgebied met uitzondering van de provincie Henegouwen.

Het convergentiegebied Henegouwen heeft gekozen voor extra middelen uit het EFRO waardoor deze provincie geen beroep kan doen op middelen uit het EVF.

2. Analyse

a) Beschrijving Belgische visserijsector

1) Analyse Belgische omstandigheden

Hoewel de impact van de huidige visserij en aquacultuursector op Belgisch vlak eerder gering te noemen is, is de zeevisserijsector van zeer groot regionaal belang in Vlaanderen. De aquacultuur situeert zich hoofdzakelijk in Wallonië en daar dient er eerder van lokaal belang gesproken te worden.

De rechtstreeks met de vissersvloot samenhangende werkgelegenheid wordt geraamd op ± 7.500 personen terwijl in de aquacultuursector het een 150-tal tewerkstellingen betreft. Het is vooral in de afzet en visverwerking dat het aandeel van de vrouwelijke werknemers belangrijk is.

Eind 2006 waren er nog 107 vissersvaartuigen geregistreerd, verdeeld over een 90-tal rederijen. Het totale motorvermogen in 2006 bedroeg 60.190 kW en het totaal volume 20.035GT. In de vorige programmaperiode FIOV 2000-2006 is een terugloop vastgesteld van circa 15% van het aantal vaartuigen en 5 à 10% van het vermogen en het volume. De terugval is het resultaat enerzijds van de sloopacties in 2004 en 2006 en anderzijds van een herstructurering met een tendens naar grotere vaartuigen met samenvoegingen van motorvermogens en verlies van visvergunningen tot gevolg. Ook in de aquacultuursector wordt een gevoelige achteruitgang vastgesteld.

Eind 2006 ligt de gemiddelde ouderdom van de Belgische vloot op 21,5 jaar. Circa ¼ van de vloot is 16 tot 20 jaar oud. In de programmaperiode 2000-2006 is de gemiddelde ouderdom met meer dan 3 jaar toegenomen. Dit als gevolg van onder andere een verbod op financiële ondersteuning van nieuwbouw.

Tot begin 2006 werd onderscheid gemaakt tussen het groot (motorvermogen > 221kW) en het klein vlootsegment (motorvermogen ≤ 221 kW). Het groot vlootsegment is vrij stabiel gebleven en is slechts wezenlijk gedaald in 2006 ingevolge de sloopronde 2006. Het klein vlootsegment is flink uitgedund van 66 naar 51 vaartuigen. Met de creatie van een kustvisserssegment wordt getracht de verdere vermindering van het klein segment tegen te gaan.

De voornaamste vissoorten voor de Belgische zeevisserij zijn tong, schol en kabeljauw. Van jaar tot jaar wordt ingevolge de dalende TAC's de aanvoer steeds geringer. Merkwaardig daarbij is dat sedert 2003 de aanvoer van rog deze van kabeljauw overtreft. De benuttingsgraad van de quota is over het algemeen vrij goed te noemen (uitzondering is de tong in 2006 in de Noordzee tengevolge van lage vangsten). Het overgrote deel van de visserijinspanning wordt gepresteerd door de boomkorvisserij. De plankenvisserij is gering terwijl de passieve visserij (staande want) nog in mindere mate ontwikkeld (slechts een kustlengte 70km) is.

De Belgische visserijgronden liggen historisch zeer sterk verspreid: Noordzee, Engels Kanaal, Golf van Biskaje, Westelijke Wateren, Keltische en Ierse Zee. Dat heeft zowel voor- als nadelen. Als voordeel dient zeker aangehaald te worden de geografische spreiding van het risico op herstel- en beheersplannen of gesloten gebieden. Als groot nadeel is te noemen de langdurige stoomtijd met als gevolg zeer hoge brandstofkosten

en aanlandingen in vreemde havens. Dit laatste wordt meer en meer opgevangen door transport over de weg en afzet in eigen havens.

Aan de Belgische kust zijn momenteel nog 3 visveilingen actief. In volgorde van belangrijkheid is dit Zeebrugge (geprivatiseerd), Oostende (Autonoom gemeentebedrijf uitgebaat door NV Exploitatie Vismijn) en Nieuwpoort (gemeentebedrijf). De aanvoer in Oostende maakt een inhaalbeweging tegenover Zeebrugge. In deze drie Belgische vissershavens beschikt de vloot over een visveiling, aanlegplaatsen en allerhande infrastructuur.

De viskwekerijsector wordt vooralsnog uitsluitend in zoet water bedreven en omvat voornamelijk de cyprinicultuur en de salmonicultuur, evenals de kweek van exotische vissen in warm water. Deze activiteiten vertonen een zeer regionaal karakter. De salmonicultuur is vooral gelegen in Wallonië. In Vlaanderen is de sector beperkt waarbij de cyprinicultuur in de Kempen is gevestigd.

De invoer van visserijproducten is een veelvoud van de eigen aanvoer. Toch realiseert de Belgische export van visserijproducten een behoorlijke toegevoegde waarde. De bevoorrading uit eigen aanlandingen bedraagt slechts 10 à 15%. Deze teruggevallen eigen aanlandingen worden door de handel gecompenseerd door grotere importen. De Belgische visverwerkende sector (in 2005 een omzet van 1,2 miljoen euro) situeert zich vooral in Vlaanderen. Het thuisverbruik van verse vis bedraagt ongeveer 7 kg per persoon per jaar.

De Inspectie en controle van de zeevisserijactiviteiten gebeurt door de Inspectiecel bij de Dienst Zeevisserij en België voldoet aan de bepalingen met betrekking tot de gegevensverzameling op nationaal vlak ten behoeve van het GVB.

Momenteel wordt door de diverse overheden tevens volop gewerkt aan het in toepassing brengen van de Kaderrichtlijn WATER, van NATURA 2000 en van de Europees opgelegde palingbeheersplannen. De herbevolking met ondermeer inheemse vissoorten van de Waalse wateren evenals het Waals project SAUMON 2000 vormen momenteel eveneens een belangrijk actiepunt voor de Waalse Overheid.

2) Analyse van de regio's die al dan niet onder de convergentie-doelstelling vallen

Niet relevant: zie '1. Geografische subsidiabiliteit'

3) Lessen uit het FIOV programma

Zowel voor het programma 2000-2006 Visserij buiten doelstelling 1 als voor dit EVF programma 2007-2013 geldt een programmeerperiode van 7 jaar. Het verleden heeft geleerd dat de economische situatie op korte termijn dermate kan veranderen dat lange termijn programmering bijzonder moeilijk is.

Bovendien is het zo dat de perioden van de structurele fondsen of van het EVF doorkruist worden door een herziening van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid. Zo waren de doelstellingen in 2000 bij het begin van het vorige programma verschillend van de doelstellingen op het einde van het programma en dit na de herziening van het GVB.

Het herziene GVB van 2002 geldt nog steeds als leidraad voor het EVF programma. Het is niet bekend wat het GVB anno 2012 zal zijn noch hoe de toestand van de visbestanden er zal uitzien. De lange termijn visie van het EVF programma wordt in elk geval beïnvloed door externe factoren die momenteel onbekend zijn.

Het vorige programma was initieel vooral gericht op nieuwbouw van vissersvaartuigen met bijzondere aandacht voor de boomkorvisserij. Pas vanaf 2006 werd voldoende aandacht aan innovatie geschonken. In het nieuwe programma 2007-2013 wordt vanaf het begin het beleid gericht op innovatie, alternatieve visserijtechnieken en milieuvriendelijke visserijen.

In de vorige programma's is gebleken dat aquacultuur in Vlaanderen bijzonder moeilijk van de grond komt. Maricultuur is pas in 2005 ter sprake gekomen onder impuls van SDVO. In dit programma krijgt de mosselteelt voldoende ondersteuning.

In de vorige programma's werd het Belgische programma uitgevoerd en beheerd door meerdere beheers- en certificeringsautoriteiten. Voor het EVF programma dient dit te worden herbekeken.

Concluderend kan worden gesteld dat:

- toekomstige onbekende factoren de programmering beïnvloeden, programmering over 7 jaar is bijzonder moeilijk;
- van in het begin in het EVF programma wordt aandacht geschonken aan innovatie;
- maricultuur krijgt veel aandacht;
- de opgedane praktijkervaring met beheers- en controlepraktijken alsook de werking van de autoriteiten van de vorige programma's de basis moeten vormen voor de uitwerking van de enige beheers- certificerings- en auditautoriteiten van het EVF-programma.

b) Drijvende krachten en ontwikkelingstendensen

Het onevenwicht tussen vangstpotentieel en vangstcapaciteit is wellicht het belangrijkste structurele probleem waarmee de Europese zeevisserij en in het bijzonder ook de Belgische zeevisserij op dit ogenblik geconfronteerd wordt. Er is te weinig vis voor te veel vaartuigen en dit leidt tot ongunstige bedrijfsresultaten en een onzekere toekomst voor vissers en reders.

Met het oog op een duurzame hervorming worden door Europa diverse restricties opgelegd. Aldus is de Belgische vloot onderhevig aan allerlei beperkingen zoals het kabeljauwherstel-plan in diverse i.c.e.s.-zones, de 'horseshoe' in de Ierse Zee, herstelplan zuidelijke heek- en nephropsbestanden, herstelplan en meerjarenplan voor de tongbestanden in diverse i.c.e.s.-zones (eveneens schol in de Noordzee), tijdelijke sluiting van drie visvakken in de Keltische Zee. Met van jaar tot jaar dalende TAC's en zeker indien zou overgegaan worden naar een beheerssysteem MSY (Maximum Sustainable Yield) zouden de TAC's de komende vijf jaar met nog 30 % dalen.

Sinds 2004 is de Belgische visserijsector verlies- tot zeer verlieslatend, enerzijds als gevolg van de hoger genoemde beperking van de vangstmogelijkheden door de outputbeperkingen (negatieve trend TAC's) en inspanningsbeperkingen (zeedagen)

maar anderzijds evenzeer door de zeer sterk gestegen en blijvende hoge brandstofprijzen.

De gemiddelde brandstofprijs steeg immers in 2004, 2005 en 2006 met respectievelijk 19,1 %, 36,8 % en 12,2 % ten opzichte van het vorig jaar. Het gevolg hiervan is dat het aandeel van de brandstofkosten in de totale kosten gestegen is van 28 % in 2002 tot 45 % de jongste twee jaar. De Belgische vloot voelde dus ook meer nog dan de vloten in andere landen het effect van de hogere brandstofprijzen omdat hij voor het trekken van de zware boomkornetten veel vermogen moet aanwenden.

Deze evolutie heeft voor gevolg gehad dat de al niet rooskleurige rendabiliteit van de visserijsector gedurende de laatste jaren zeer sterk ondergraven werd en dat men kon gewagen van een echte economische crisis. Faillissementen bleven dan ook niet uit. De druk op het Belgische concurrentievermogen ten opzichte van de naburige lidstaten was dan ook groot. De aantrekkingskracht van het visserijberoep en de dynamiek van de reders om de visserijsector aan te passen en te moderniseren is dan ook gering te noemen.

Reactie bleef dan ook niet uit. In augustus 2005, in volle crisis, werd beslist tot de oprichting van een Task Force Visserij en werd overgegaan tot actie. Een globaal actie- en herstructureringsplan werd opgesteld en goedgekeurd. Dit plan is opgebouwd rond 3 pijlers, met name een aangepast en vernieuwd vloot- en quotabeleid, geflankeerd door een geïntensiveerd ondersteunend beleid. Doel is daarbij efficiënte en milieu- en energievriendelijke quotabenuutting, weliswaar met een gereduceerde vloot en vangstcapaciteit.

Een duurzame Belgische visserij: toekomstbeeld

Intensief overleg tussen overheid, reders en vertegenwoordigers van de visserij in de periode augustus 2005 – februari 2006 heeft geresulteerd in het volgende toekomstbeeld op middellange termijn voor een duurzame visserijsector :

Sloop

In de loop van 2006 heeft de Vlaamse overheid beslist een sloop te organiseren van een 10-tal vaartuigen waarvan 3 kleine en 7 grote vaartuigen samen goed voor het uit de vaart nemen van 6.500 kW en heeft hiervoor een bedrag van 4 miljoen euro Vlaams geld voorzien en 4 miljoen euro Europees geld (FIOV-gelden). Eind oktober 2006 hadden uiteindelijk 9 vaartuigen zich ingeschreven voor definitieve beëindiging: alle 9 ervan zijn intussen daadwerkelijk gesloopt.

Er wordt vooral gemikt op de grotere vaartuigen omdat deze de grootste negatieve cash-flow kennen en ook de grootste quotagebruikers zijn. Niets ondernemen was niet langer houdbaar en zou leiden tot een verdere koude sanering via faillissementen. Voor de sector als geheel leveren faillissementen nochtans geen grote verbetering van de situatie op omdat de vrijkomende visvergunningen in de sector blijven (of opgekocht worden door partijen in het buitenland). Ook betekent het continue interen op de eigen vermogenspositie een sectorbrede uitholling, met grote risico's op gelijktijdige uitval van veel vaartuigen.

Samen met de samenvoeging (zie vlootbeleid hieronder) zal het aantal vaartuigen, mede als gevolg van de sloop van 4 vaartuigen in 2004 met 21 en de globale

brutotonnenmaat met 4.200 GT (ongeveer een vijfde) gereduceerd zijn, wat leidt tot verruimde kansen voor de blijvers (105 vaartuigen).

Vlootbeleid

In de loop van 2005 werd in tussentijd ook het vlootbeleid aangepast. Er was immers sinds ruime tijd vraag vanuit de sector om het motorvermogen van 957 kW (1.200 pK) op te trekken naar een hoger plafond. Evenzeer drong zich de noodzaak op een gedifferentieerd beleid te voeren naargelang het kleine of grote vlootsegment.

Het nieuwe vlootbesluit dat deze zaken regelt, werd op 23 januari 2006 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad, als Besluit van de Vlaamse Regering en werd van kracht op 2 februari 2006:

Het maximale motorvermogen van een vissersvaartuig wordt verhoogd van 957 naar 1.200 kW. Het huidige vermogen van een bestaand vissersvaartuig kan nu verhoogd worden tot dit nieuwe plafond door het motorvermogen van een ander bestaand vissersvaartuig samen te voegen met het eigen motorvermogen. Het resultaat van samenvoeging is dat het aantal vaartuigen vermindert, en ook de totale brutotonnenmaat van de vloot daalt. Deze capaciteitsreductie wordt volledig gefinancierd door de reders en gebeurt dus zonder inbreng van overheidsmiddelen. Aldus zijn ingevolge samenvoeging van motorvermogens 7 vissersvaartuigen aan de vloot onttrokken, goed voor 937 GT.

Met het oog op het behoud van de visserijactiviteit in de kuststreek en een versterking van het toerisme gelinkt aan de visserij, werd er tevens een kustvlootsegment ingesteld. Voorwaarden zijn: toetreding op vrijwillige basis, vrij van quotabeperkingen en geen samenvoeging van het motorvermogen. Bijkomende voorwaarden zijn: motorvermogen van 221 kW of minder, een brutotonnenmaat van hoogstens 70 GT, zeereizen ondernemen van hoogstens 24 uur met vertrek en aankomst in een Belgische haven.

Met ingang van 1 maart 2006 behoren er 4 vaartuigen tot dit kustsegment. Per 1 maart van elk jaar is toetreding opnieuw mogelijk.

De mogelijkheid wordt voorzien om een visvergunning op te delen in kleinere visvergunningen.

Quotabeleid

Het aangepaste quotabeleid, in voege sinds 1 februari 2006 moet toelaten dat de Belgische quota zo effectief en efficiënt mogelijk worden opgevist. De sterke spreiding van de Belgische quota over zowel vissoorten als gebieden, maakt dit beheer moeilijk.

Eerst en vooral gebeuren de quotatoewijzingen meer en meer op kW-basis en voor langere en gelijklopende periodes, zodat de reder meer planningsvrijheid heeft om de quota op te vissen. Als algemene regel zal voor het grote vlootsegment de toewijzing op basis van het motorvermogen gebeuren volgens het maandschema 6-4-2 en voor het kleine vlootsegment 10-2.

Dagplafonds worden waar mogelijk afgeschaft. Voor een aantal bestanden werd echter voorlopig nog geopteerd voor het behoud van toewijzing op basis van het aangepaste systeem van dagplafonds. Voortaan wordt verwezen naar plafonds op visreisniveau.

Teneinde bijkomende flexibiliteit in te voeren, kunnen vaart- en/of communautaire zeedagen voortaan ingeleverd worden voor extra vangsten.

Het kustvlootsegment kan quasi vrij vissen: voor deze vaartuigen gelden met andere woorden slechts in zeer beperkte mate enkele quotabeperkingen.

Tevens werd de mogelijkheid gegeven zich in te schrijven voor een proefproject individuele quota. In 2006 nam slechts 1 reder deel aan dit project. In 2007 waren er geen geïnteresseerden.

Ondersteunend beleid

Om de overblijvende vaartuigen om te vormen tot een duurzame vloot wordt een ondersteunend beleid gevoerd.

Binnen dit beleid wordt eerst en vooral met man en macht en in versneld tempo onderzoek gedaan naar mogelijke alternatieve visserijtechnieken (brandstofzuiniger en minder milieubelastend). De eerste resultaten van dit onderzoek (o.a. outrigger en econometer) zijn al enthousiast onthaald binnen de sector en ook de huidige projecten (o.a. T 90 kuil, pulskor) lijken beloftevol.

Bekendmaking van de onderzoeksresultaten en sensibilisering van de reders vormt hierbij een essentieel onderdeel.

Voorts is het van groot belang op korte termijn voldoende overheidsmiddelen ter beschikking te stellen (FIVA en EVF) om de aanpassing van de vloot zo snel mogelijk te kunnen doorvoeren.

Ook is het ondersteunende beleid gericht op de positieve sturing van de economische marktsituatie. Zo moet een promotie rond kwaliteit en dagverse vis de prijsvorming bevoordelen, kan de invoering van hedgingstechnieken (indekking tegen stijging brandstofprijzen) de visserij beschermen tegen verdere stijgingen van de brandstofprijzen, en kan de ontwikkeling van een alternatieve energiebron (biofuel) mogelijk helpen de brandstofkosten te drukken. In het kader van reconversie worden ook de opportuniteiten voor maricultuur nader bekeken.

Tenslotte wordt er verder gewerkt aan de mogelijkheden voor restocking van commerciële visbestanden. Op langere termijn is er het uitbaten van een open zeeboerderij, waarbij een kunstrif, zoals het windmolenpark op de Thornton Bank dienst zou doen als artificieel rif.

1) SWOT-analyse

i) De vissersvloot

Door de sloop in de herfst van 2006 daalde de vlootcapaciteit met 9 % waardoor de economische rendabiliteit op vaartuigniveau enigszins kon opgekrikt worden. Het aangepaste vloot- en quotabeleid zorgde eveneens op vaartuigniveau voor een betere economische rendabiliteit, zeker voor wat betreft het kleine segment. Intensief wordt verder gezocht naar een ontwikkeling van milieu- en energievriendelijke visserijmethoden. Verder kan niet ontkend worden dat de sectorale dialoog in grote mate versterkt is geworden (het Vlaams Visserijcomité, het SDVO en de oprichting van

een Task Force). Tevens mag gesteld worden dat er een goed uitgebouwd statuut is voor de bemanning.

Als minpunt moet zeker genoteerd worden dat het overgrote deel van de vloot bestaat uit boomkorvaartuigen, die zowel op het vlak van energie als op het vlak van het milieu problemen scheppen en moeilijk om te schakelen zijn naar andere vistechnieken. Daarenboven is ondermeer door deze gebruikte vistechniek de specialisatie en concentratie op bepaalde vissoorten (tong, schol, kabeljauw) heel groot. Ondanks de voornoemde sloopacties kampt de Belgische vissersvloot nog steeds met een overcapaciteit die op minstens 5 % moet geraamd worden. Vele rederijen bevinden zich momenteel nog steeds in een slechte financiële situatie en de vloot veroudert stilaan maar zeker.

De sterke geografische verspreiding van de Belgische visgronden spreidt het risico op visserijbeperking maar heeft eveneens een kostenverhogend effect (lange stoomtijd en vervoer over de weg).

De vele acties voorzien in het 'Actie- en herstructureringsplan voor een duurzame Vlaamse visserij' houden nochtans kansen in voor de toekomst : een efficiëntere, een veilige en milieu- en energievriendelijke visserij gericht op kwaliteit en traceerbaarheid.

De onzekerheid over de toekomstige situatie van de visbestanden blijft echter de grootste bedreiging in de nabije toekomst.

ii) Aqua- en maricultuur

De voornaamste opportuniteit zowel voor aqua- als voor maricultuur heeft te maken met het toenemend verbruik en het positieve imago van vis, wat resulteert in een vraagmarkt. Er is een sterke know-how aanwezig bij de onderzoekers zowel aan de Belgische universiteiten als in het Vlaamse Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO).

Als minpunt moet de toenemende internationale concurrentie met goedkopere import uit de buurlanden en uit derde landen aangestipt worden. Er zijn weinig aangepaste en exploitatieerbare sites zowel voor aqua- als voor maricultuur en de kapitaalbehoefte om de aqua- en maricultuur te ontwikkelen is zeer groot.

Naar de toekomst toe zal de belangrijke vooruitgang die de jongste jaren werd geboekt op het vlak van teelttechnieken, selectie en genetica er toe bijdragen om zowel de maricultuur (mosselen) als de kweek van tong en zoetwatervis te bevorderen.

De overheid en het georganiseerde beroep zullen evenwel blijvend de handen in elkaar dienen te slaan om deze kansen optimaal te benutten.

iii) De visverwerking en afzet

De visverwerking is in grote mate gelegen rond de visveilingen wat de concurrentiepositie van de Belgische visverwerking gevoelig verbetert. Over het algemeen voldoet de visverwerking ook aan de sanitaire normen terwijl er reeds gedeeltelijk HACCP- en ISO-normen werden ingevoerd. In de drie visveilingen is

moderne technologie voor het veilen aanwezig en specialisatie biedt kans voor een kleinschalige visveiling.

Onvoldoende bevoorradingsmogelijkheden en het discontinue karakter van visaanvoer speelt de visverwerking en -afzet evenwel parten. Ook het gebrek aan productvernieuwing en onvoldoende valorisatie van minder gekende vissoorten is een minpunt. Onvoldoende traceerbaarheid van de verse aangevoerde vis en het gebrek aan labeling en controlemogelijkheden geven onvoldoende meerwaarde aan topkwaliteitsproducten.

Mits naar de toekomst toe veel aandacht gegeven wordt aan genoemde minpunten zijn er zeker nog mogelijkheden voor de verdere ontwikkeling van de Belgische visverwerking. De toename van de productie zal essentieel gericht blijven op bevroren en diepgevroren producten enerzijds en op versgekoelde producten anderzijds. Procedures en systemen voor de traceerbaarheid vinden en zullen meer ingang vinden en het streven naar hoogstaande productkwaliteit zal het doel zijn van de verdere modernisering van de visverwerkings- en afzetbedrijven (inclusief de visveilingen).

Wat de visveilingen betreft, zal in de toekomst voorrang worden verleend aan projecten die de onderlinge samenwerking tussen de 3 visveilingen ten goede komt en bevordert. Afstemming van de kwaliteitssystemen en van het veilbeheer krijgt voorrang.

iv) Havenuitrusting met inbegrip van aanlandingsplaatsen

Niettegenstaande de Belgische havens op het vlak van logistiek en technologie vrij hoog scoren kan verder ingezet worden op een nog betere dienstverlening voor vaartuigen, reders en vissers.

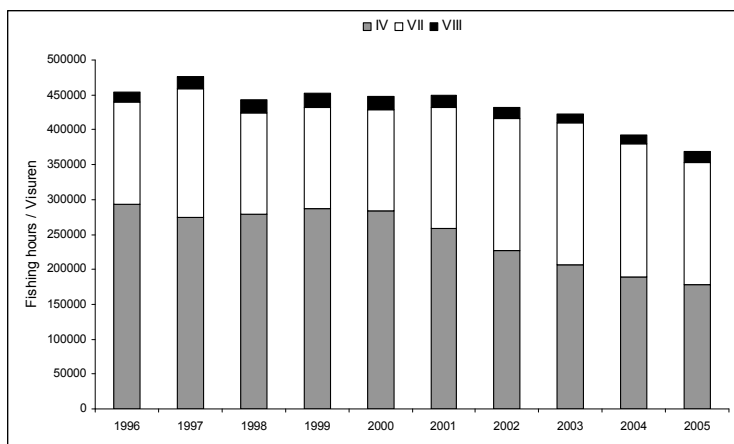
c) Beschrijving

1) Milieusituatie inclusief resultaten van de Strategische Milieu Beoordeling

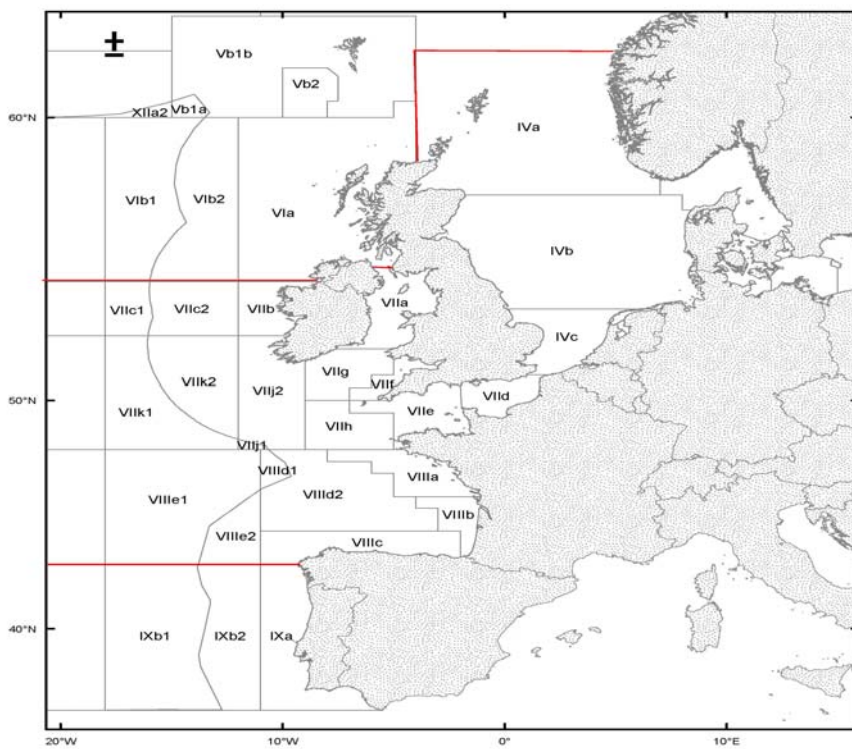
i) Mariene visvoorraden & aanvoer

Figuur 1 geeft een overzicht van het totaal aantal visuren per ICES gebied (Figuur 2) voor de Belgische vloot over de periode 1996-2005. Alle type visserijen zijn inbegrepen in de waarden, maar gezien de Belgische vloot hoofdzakelijk uit boomkorvaartuigen bestaat, is de evolutie van het aantal visuren indicatief voor de boomkorvloot. De totale visserijinspanning is over de periode van 1996 tot 2005 met gemiddeld 17,5% gedaald. De boomkorvloot is gericht op platvissoorten en bijgevolg worden er hoofdzakelijk demersale soorten aangevoerd. Pelagische soorten worden soms bijgevangen, maar hun aandeel in de totale aanvoer is te verwaarlozen.

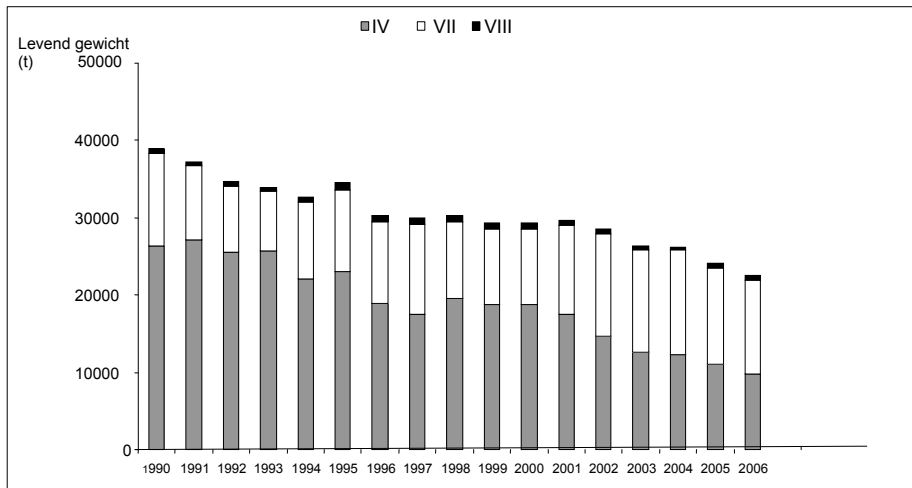
De aanvoer van voornamelijk demersale soorten (uitgedrukt in levend gewicht) is met 40% afgenomen in 2006 ten opzichte van 1990 (Figuur 3). Het grootste gedeelte van de aanvoer was traditioneel afkomstig van de Noordzee, maar momenteel is het aandeel van de aanvoer uit de Westelijke Wateren even groot als uit de Noordzee. De aanvoer uit de Noordzee van de meeste soorten is gedaald sinds 1990, maar het is voornamelijk de scholaanvoer die is afgenomen. De aanvoer uit de Westelijke Wateren van demersale soorten, anders dan kabeljauw, schol en tong is toegenomen sinds 1990. In hoofdzaak gaat het over zeeekat, rog, zeeduivel en poon.

Figuur 1 – Evolutie van de visserijinspanning per ICES gebied. (Bron: Dienst Zeevisserij, België, Oostende).

Figuur 2: De ICES gebieden (IV = Noordzee; VII = de Westelijke wateren; VIII = de Golf van Biskaje)

Figuur 3 – Evolutie van de Belgische aanvoer in levend gewicht (t) per ICES gebied. Gezien de Belgische vloot voornamelijk gericht is op platvissoorten bestaat de aanvoer hoofdzakelijk uit demersale soorten (Bron: FAO officiële statistieken).

Tong en schol zijn de doelsoorten van de Belgische vloot en hun aandeel in de aanvoerstatistieken is dan ook het grootst.

Ander belangrijke soorten die worden aangevoerd zijn kabeljauw en grijze garnaal uit de Noordzee, roggen en zeeduivel uit de Westelijke Wateren en zeeduivel uit de Golf van Biskaje. De toestand van deze bestanden wordt kort hieronder beschreven.

De scholbestanden worden beheerd door TTVs, technische maatregelen (minimum aanvoerlengte, minimum maaswijdtes per visserijtype, enz.). Noordzee schol en tong vallen onder een beheersplan dat in de eerste fase voorziet om deze bestanden terug binnen de veilige referentiewaarden te brengen. Het lange termijn doel is om deze bestanden te bevissen aan F_{MSY} .

De sterkte van de broedklassen van de kabeljauwbestanden in de Noordzee en de Westelijke Wateren is al een aantal jaren zwak en de biomassa voor al deze bestanden ligt historisch laag. Veel van de kabeljauwbestanden vallen onder het zogenaamde kabeljauwherstelplan. Bijkomende maatregelen bovenop de TTVs zijn van toepassing met als doel om deze bestanden terug op te bouwen tot binnen de veilige referentiewaarden. Afhankelijk van het bestand omvatten deze maatregelen beperkingen in het aantal zeedagen, bijkomende technische maatregelen zoals het gebruik van grotere maaswijdtes in de rug van het visnet, tijdelijke sluitingen, en slooprondes. Tot dusver hebben deze maatregelen niet geleid tot een herstel van de kabeljauwbestanden.

De toestand van zeeduivel in de Westelijke Wateren (inclusief de Golf van Biskaje) in functie van de veilige referentiewaarden is niet geweten omdat er voor dit bestand geen kwantitatieve schattingen zijn van de SSB, visserijsterfte en de sterkte van de broedklassen. Niettemin wijzen de beschikbare data op een toename van de biomassa en op sterke broedklassen in 2001, 2002 en 2004.

De gegevensverzameling van elasmobranchen kent geen dergelijke uitgebreide traditie in vergelijking met de gegevensverzameling voor beenvissen. De exacte toestand van veel rogbestanden is dan ook niet geweten. Gezien hun natuurlijke eigenschappen (onder meer lage reproduceerbaarheid), zijn deze bestanden echter gevoelig voor hoge visserijdruk. In 2006 heeft ICES advies gegeven voor het beheer van de rogbestanden in de Noordzee. De rogsoorten die Belgische vissersvaartuigen

aanvoeren uit de Noordzee zijn voornamelijk stekelrog en gladde rog. Stekelrog werd door ICES aangeduid als sterk overbevist, terwijl de toestand van gladde rog onduidelijk is.

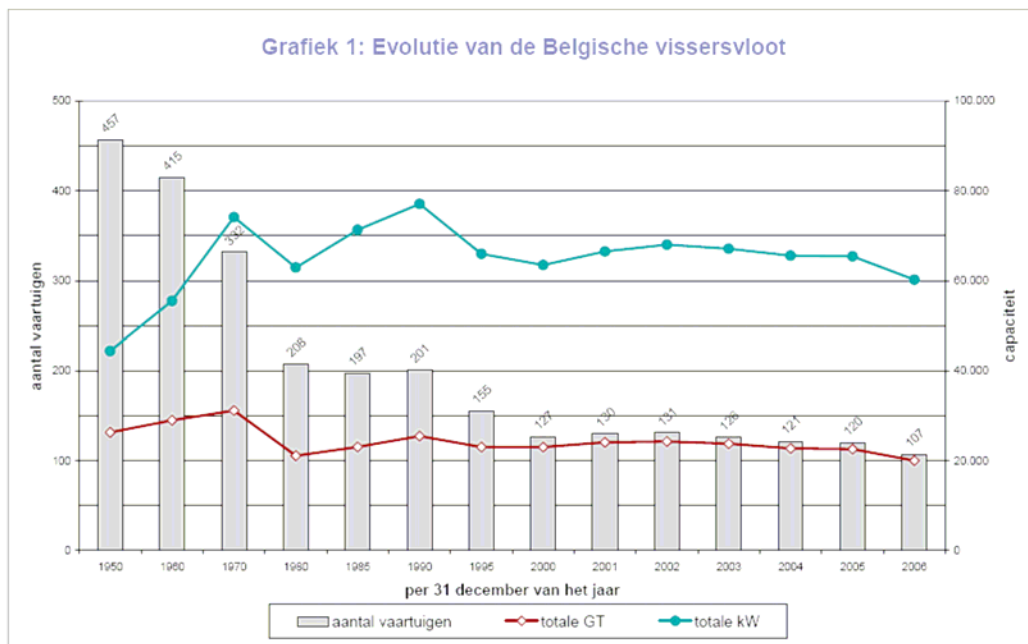
Om de evolutie van de biomassa (SBB) van de grijze garnaal te volgen, wordt gebruikt gemaakt van de 'landings per unit of effort' (LPUE). De gegevens wijzen op een neerwaartse trend vanaf de late zeventiger jaren tot het einde van de jaren 90. Sinds begin 2000 is dit verval gestabiliseerd en varieert de LPUE rond lagere niveaus. Het bestand aan grijze garnaal wordt door technische maatregelen beïnvloed. Voor de grijze garnaal bestaan geen TAC's. Het is niet duidelijk welke invloedsfactoren verantwoordelijk zijn voor de klaarblijkelijke afkalving van de garnaalpopulatie in de Belgische wateren. Enkele aanvaardbare hypothesen zijn: een verminderd voortplantingspotentieel t.g.v. verontreinigende stoffen die een negatieve impact hebben op de voortplanting, regressie van het areaal en/of de kwaliteit van de kweekgebieden, een verschuiving van de populatie naar het noorden (t.g.v. opwarming zuidelijke Noordzee), of een combinatie van twee of meer van deze factoren.

ii) De Belgische vloot en visserijtechnieken

De Belgische vloot wordt gedomineerd door de boomkorvisserij. Marginaal worden ook andere methodes beoefend, zoals bordenvisserij, staande want visserij, hengel en longline. Vooral de boomkorvisserij heeft de reputatie zeer destructief te zijn voor de zeebodem en al wat er leeft. Enige nuance is hier nochtans op zijn plaats.

(1) De vloot

Figuur 4 geeft een beeld van de evolutie van de capaciteit van de vloot sinds 1950. In het begin van de jaren '50 werd gewerkt met een voortstuwingscapaciteit van 44.000 kW, die in positieve zin ontwikkelde tot 56.000 kW in 1960 om in 1970 een maximum te bereiken van 74.000 kW. Een grote vlootuitdunning gedurende de jaren zeventig zorgde voor een dalende trend van de totale kW, zodat eind 1979 nog slechts met een minimum van 59.000 kW werd gevist. De tonnenmaat was gedurende de jaren 1990 tot 2003 vrij stabiel en schommelde rond 23.000 à 24.000 GT. Sinds 2003 wordt een daling in GT vastgesteld. Het aantal vissersvaartuigen is sinds 1950 teruggevallen tot minder dan een kwart. Het aantal vaartuigen in 2007 is minder dan 105.

Figuur 4 – Evolutie van de Belgische vloot in aantal vaartuigen, tonnage en vermogen (Anon., 2007)

Op 31 december 2006 ressorteerden 56 vaartuigen in het groot vlootsegment en 51 vaartuigen in het klein vlootsegment. Ongeveer 82% van het motorvermogen behoort tot het groot vlootsegment. Op het vlak van tonnage vinden we ongeveer dezelfde verhouding terug. Zowat 96% van het motorvermogen wordt teruggevonden in de boomkorvloot.

Beschouwd over de verschillende visserijmethoden wordt bevestigd dat de boomkorvisserij de dominante methode is in de Belgische visserij; zowat 90% van de aanvoer en de besomming worden hiermee gerealiseerd. De borden-, garnaal- en kreeftvisserij zijn in het geheel gezien van ondergeschikt belang.

(2) By-catch

Boomkorvisserij is een typische gemengde visserij. Initieel is het gericht op het vangen van pladijs, tong, schar, tarbot en griet. Daarnaast levert deze methode een grote bijvangst van o.a. kabeljauw, rog, wijting, poon, mul, zeeduivel, tongschar, Noorse kreeft, krab, etc. Het totale aantal commerciële soorten gevangen via de boomkorvloot loopt op tot 40 soorten.

Naar de effecten van de boomkorvisserij op het ecosysteem is veel onderzoek gedaan. Zo is vastgesteld dat de sterfte ten gevolge van het vangen van ondermaatse en niet commerciële soorten door het gebruik van de boomkor en andere bodemuigen, heel hoog is.

Ongewenste bijvangsten in de visserij kunnen onderscheiden worden in:

- Ondermaatse commerciële vissoorten,
- Commerciële vis die niet mag worden aangeland ivm quota
- Niet-commerciële vissoorten,
- Ongewervelden,
- Afval

Bijvangstvormen voor de visser uitsluitend een last. De verwerking van de vangst duurt langer en door bijvangst zoals zeesterren of stenen, wordt de vangst vaak beschadigd. Belangrijker nog is dat de vangst van ondermaatse vis bijdraagt aan de overbevissing en dat de vangst en sterfte van demersale soorten het bodemleven negatief beïnvloedt.

Bij de platvis boomkorvisserij worden netten gebruikt met een maaswijdte van 80mm; deze maaswijdte is uitermate geschikt voor het vissen op tong, maar te klein om te voorzien in het 50% retention voor pladijs. Alle pladijs onder minimum grootte van 27 cm (1-2jr oud) komen terecht in de bijvangst. Het meeste van deze bijvangst overleeft niet, ofwel t.g.v. de beschadiging door het net tijdens bevissing of tijdens de sortering aan boord.

(3) Zeebodem

De fysische verstoring teweeggebracht door de boomkorvisserij en de bodemvistechnieken in het algemeen, beïnvloedt de habitat en de bijhorende fauna en flora. De invloed is vooral terug te vinden in een verstoring van het sedimentsubstraat, het vernietigen van grote fysische kenmerken en structuren, afname van structurele biota en afname van de complexiteit van de habitatstructuren. Deze gevolgen kunnen variëren van ondetecteerbaar, tot lang lasting en permanent. De gevolgen zullen minder permanent zijn in die gebieden waar de habitateigenschappen constant worden vernieuwd. Echter, hoe stabielere de omgeving en hoe dieper men gaat, hoe langer het duurt voor een ecosysteem zich herstelt.

Hierbij mag opgemerkt worden dat de visserij sector zich meer en meer bewust wordt van de problematiek en er onderzoek loopt betreffende mogelijke alternatieven voor de boomkorvisserij om de gevolgen van deze problematiek aan te pakken.

iii) Impact van de aquacultuur en maricultuur op de omgeving

(1) Aan land

Algemeen kan men stellen dat de aquacultuur in België tot op heden gekenmerkt wordt door kleinschaligheid, extensieve productie en tewerkstelling in bijberoep. Een beperkt aantal bedrijven vormt hierop een uitzondering. Deze bedrijven hebben een klein doch mogelijks significant effect op het milieu. De technologische ontwikkelingen in deze sector leiden eveneens tot een hogere productiviteit met als gevolg een impact op de omgeving. In het kader van Natura 2000, zijn bepaalde aspecten van de commerciële visteelt voor veel beschermde habitat niet compatibel met de Natura 2000 Richtlijnen. Gezien het feit dat de vervuilingsgraad van een aquacultuurbedrijf sterk afhankelijk is enerzijds van de soort die men kweekt (voedselconversiegraad en eiwitvereisten) en anderzijds van het systeem dat men gebruikt, o.a. vijvercultuur, open doorvloeisystemen, gesloten recirculatiesystemen of een systeem ergens tussen beide laatste in, en van de nabewerking van het effluent water, is het moeilijk hiervan de impact in te schatten.

(2) In zee

De vervuilingsgraad is hier eveneens afhankelijk van de soort die men wil kweken en de manier waarop deze wordt gekweekt. Vooralsnog is er enkel sprake van mosselkweek in open zee voor de Belgische kust. Mosselen produceren feces en pseudofeces, die rijk zijn aan organisch materiaal. Feces zijn de resten van het

verteerde voedsel. Pseudofaeces is de materie die op de kieuwen van de mossel achterblijft en die als kleine pakketjes wordt uitgescheiden. De neerslag van particulier organisch materiaal (biodepositie) kan een verandering in de fysico-chemische samenstelling van de bodem teweeg brengen, voornamelijk onder en stroomafwaarts van de productiegebieden. De aanrijking van de bodem met organisch materiaal stimuleert de bacteriële groei, waardoor het zuurstofverbruik stijgt. Hierdoor daalt de zuurstofconcentratie van het interstitiële water (hypoxische omstandigheden), verhoogt de sulfaatreductie en de denitrificatie, en kan de ganse bodemgemeenschap veranderen. Als gevolg daarvan kan onder de hangculturen het macrobenthos goeddeels verdwijnen, met uitzondering van enkele opportunisten en predatoren zoals de zeester (*Asterias rubens*), die zich te goed doen aan de afgefallen mosselen (ongeveer 5% van de gekweekte hoeveelheid). Rond de productiegebieden gedijen eutrofisch tolerante opportunisten, zoals krabben. (Mira Achtergronddocument, 2006, Kust&Zee)

De sedimentatiegraad is dus afhankelijk van de stroming en het voedselaanbod (particulair materiaal) in de waterkolom. Omdat mosselen zich ook met bacteriën en zoöplankton voeden, zullen de geplande hangmosselculturen wellicht een grotere impact hebben op de hogere trofische niveaus dan huidige cijfers doen veronderstellen. Anderzijds zorgen mosselculturen voor een verhoogde uitstoot van anorganische meststoffen, die opnieuw dienst kunnen doen voor de primaire productie. Hangstructuren waarop schelpdieren kunnen gekweekt worden, kunnen fungeren als 'stepping-stone' voor de verdere verspreiding van niet-inheemse soorten. Tevens kunnen de mosselculturen gastheerspecifieke parasieten aantrekken, die na verloop van tijd natuurlijke schelpdierpopulaties kunnen infecteren. (Mira Achtergronddocument, 2006, Kust&Zee)

iv) Het mariene milieu

(1) Chemische kwaliteit

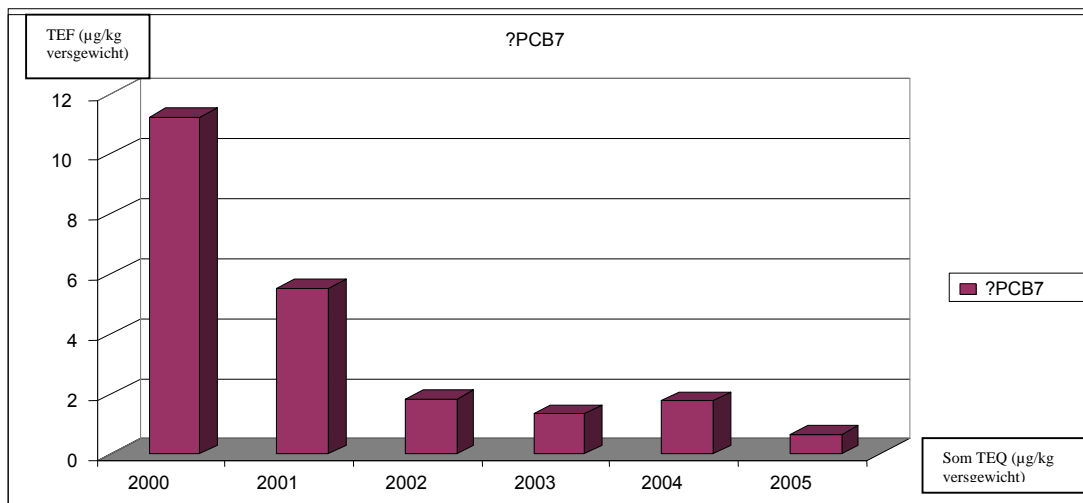
Door allerhande activiteiten op zee en op land komen tal van verontreinigende stoffen in het mariene ecosysteem terecht. Naast zichtbare vervuiling door bvb olie, heeft ook onzichtbare vervuiling door chemische stoffen en biologische componenten een negatieve invloed op de mens en op de kwaliteit van het mariene milieu.

Herstel van de kwaliteit van het marien milieu staat centraal bij de bescherming van de aquatische ecosystemen. De meest gangbare opvatting is dat de kwaliteit van het pre-industrieel tijdperk een streefdoel is. De gehalten aan contaminaties en nutriënten moeten systematisch verlaagd worden, zowel door vermindering van de input als door het verwijderen via diverse methodes.

Wat nutriëntenconcentraties betreft blijft de Belgische kustzone een probleemgebied, verder van de kust wordt dat een potentieel probleemgebied. Vooral de N-componenten zijn systematisch veel te hoog, en voor een aantal meetpunten is er nog steeds een stijging. Opmerkelijk is dat de atmosferische bijdrage van vergelijkbaar belang is als die van de rivieren. De verhouding N/P is sterk verhoogd, wat zijn gevolgen heeft op de samenstelling van de wiergemeenschappen. Deze vormen uiteindelijk de basis voor het gehele mariene ecosysteem.

Naar contaminanten toe mag evenmin de atmosferische bijdrage onderschat worden, vooral de uitstoot van de scheepvaart levert een belangrijke contributie tot de totale input van stoffen als PAK's naar het mariene milieu, al blijft olie op dat vlak dominant.

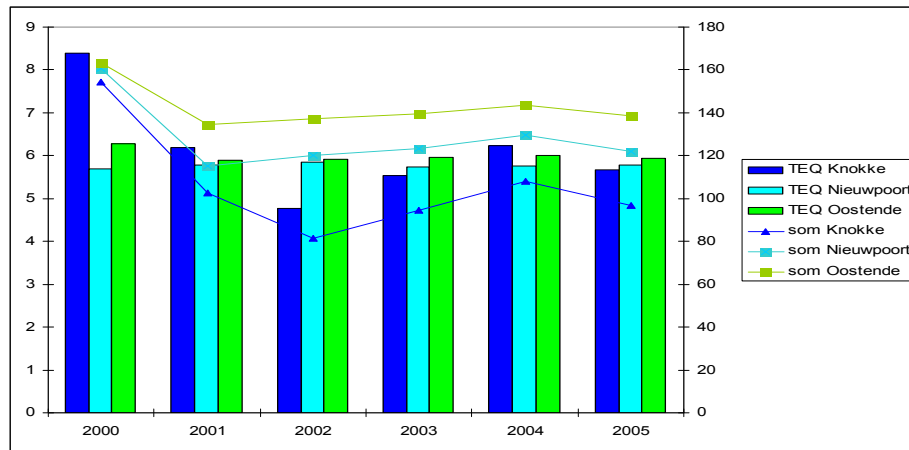
Een aantal antropogene stoffen werd in de loop van de jaren verboden. Hun grote persistentie leidt er echter toe dat nog steeds probleemconcentraties worden gemeten in biota en sediment. Tributyltin is daarvan een goed voorbeeld (zie verder). De concentraties aan PAK's, PCB's, gechloreerde pesticiden, gebromeerde vlamvertragers, organische tinverbindingen en enkele metalen in sediment en geselecteerde biota wordt regelmatig gevolgd (door ILVO-Visserij en BMM). Figuur 5 geeft een trend weer voor de som van de 7 merker PCB's (IUPAC nummers 28, 52, 101, 118, 138, 153 & 180) in garnaal (2000-2005). De tendens voor de laatste jaren is duidelijk neergaand. Interpretatie van deze gegevens moet echter omzichtig gebeuren. Veel hangt af van het jaar dat men als start- en eindtijd neemt. In 2000 en 2001 waren de gehalten hoger dan de periode ervoor, deze periode werd niet meegenomen omdat de analysetechniek verschillend was. De vergelijkbaarheid was dus niet perfect. Wel is het zo dat garnalen ruimschoots voldoen aan de consumptienorm van 75 µg/kg versgewicht, die in België geldt. Dat zegt echter niets over andere verontreinigingen.

Figuur 5: Weergave van de trend voor de som van 7 merker PCB's in garnaal, periode 2000-2005.

De gehalten aan PAK's in mosselen getrokken op golfbrekers aan de Belgische kust is weergegeven in Figuur 6. Daarop staan de concentraties van 15 PAK's, zowel als som als in TEQ, rekening houdend met de in België vigerende TEF-waarden. Deze laatste staan op de linkeras, de eerste op de rechteras, en uitgedrukt als µg/kg versgewicht. Naar PAK's toe is de trend stabiliserend en zijn de gevonden gehalten zeer aanvaardbaar.

De impact van organische contaminanten zoals PCB's en OCP's en zware metalen op epibenthische organismen is momenteel nog moeilijk in te schatten. Wel is bv. geweten dat hoge concentraties aan PCB's de reproductie van zeesterren kan beïnvloeden. De concentraties van de meeste van deze stoffen die in een aantal epibenthische organismen werden bepaald, blijken echter niet zo hoog te zijn.

Figuur 6: TEQ waarden voor mosselen aan de Belgische kust, periode 2000-2005

Organotinverbindingen zoals tributyltin (TBT) worden vooral gebruikt in zogenaamde anti-fouling verven. Deze aangroeiwerende verven zijn ontwikkeld om de rompen van schepen te beschermen tegen de aangroei van mariene organismen. Indien de groei van deze organismen op de scheepsromp niet voorkomen wordt, kan het brandstofgebruik 25% tot 50% toenemen.

TBT is slecht oplosbaar en hecht zich vast aan het sediment en stofdeeltjes, waardoor vooral baggerspecie uit de havens sterk vervuild kan zijn. Tevens wordt ten gevolge van de slechte oplosbaarheid TBT gemakkelijk opgenomen in de mariene voedselketen. Er is echter weinig gekend over het voorkomen en de effecten van hormoonverstorende stoffen in mariene systemen.

Eén van de gevolgen van TBT is de verandering in de voortplantingsorganen van vrouwelijke zeelakken (imposex) waardoor sterilitéit optreedt. Dit was onder meer het geval bij de purperslak (die langs de Belgische kust verdwenen is) en werd ook al vastgesteld bij de wulk.

Niettemin de wereldwijde ban van TBT, zal de TBT-problematiek door de hoge persistentie van deze stoffen slechts geleidelijk en over meerdere decennia opgelost worden.

(2) Biologische kwaliteit

(a) Biodiversiteit

De Belgische kustzone wordt gekenmerkt door een diversiteit aan mariene biotopen dankzij een specifieke geomorfologie en de fysisch-chemische kenmerken van de omgeving. Elk biotoop is opgebouwd uit homogene eenheden of ecotopen die behoren tot - of zelfs specifiek kunnen zijn voor - het habitat van fauna en flora. De organismen in dit geheel zijn d.m.v. een voedselketen of een voedselweb aan elkaar gekoppeld. In de Europese mariene wateren zijn reeds 30000 soorten geregistreerd (www.marbef.org/data/erms.php). Daarvan zijn er ongeveer 3000 soorten gekend in het Belgisch deel van de Noordzee (BNZ).

Slechts 5 soorten zeezoogdieren (o.a. bruinvis en zeehond) kunnen als inheems worden beschouwd.

Anderzijds werden er gedurende de laatste 2 decennia 139 vogelsoorten waargenomen op het BNZ, waarvan er slechts 33 typische zeevogels zijn. De grootste vogelconcentraties worden aangetroffen nabij voedselrijke gebieden zoals de IJzermonding, het Zwin en de haven van Zeebrugge. Daarnaast trekken naar schatting

meer dan een miljoen zeevogels jaarlijks doorheen het Belgische kust/zeegebied. Eén derde van de residerende zeevogelsoorten zijn kwetsbaar volgens één van de internationale verdragen.

Voor het BNZ zijn er 141 vissoorten gekend. Hiervan zijn er een 15-tal commercieel belangrijk. In de getijdenzone werden 24 vissoorten genoteerd en de kustzone vertoont over het algemeen de hoogste diversiteit en densiteit.

Naast deze 3 groepen 'hogere organismen' werden in het BNZ een 500-tal soorten plankton (zowel dierlijk als plantaardig) geregistreerd.

De hoogste diversiteit aan organismen bevindt zich echter in of op de bodem: het benthos. Door uitgebreid onderzoek sinds 1970 is de temporele en ruimtelijke variatie en de gemeenschapsstructuur van het benthos van het BNZ ten opzichte van de omgevingsvariabelen goed gekend.

Een heel andere groep mariene organismen zijn de bacteriën en virussen. Deze komen in veel hogere aantallen voor, maar zijn nauwelijks bestudeerd. Het onderzoek naar de 'microbiële lus in het voedselweb' stelt dat dit microscopische leven vermoedelijk een veel belangrijkere rol speelt dan men tot dusver aannam.

(b) Menselijke impact op biodiversiteit

Veel menselijke activiteiten hebben een invloed op de biodiversiteit. Naast de natuurlijke variatie zorgen zowel directe als indirecte verstoringen voor een algemene achteruitgang van het milieu. Wat betreft de typische bodembewonende organismen kunnen twee types impact worden onderscheiden:

(1) menselijke invloeden met een indirecte impact, zoals eutrofiëring, aquacultuur en klimaatverandering en

(2) menselijke activiteiten met een rechtstreekse impact, zoals baggeren, aggregaatextractie, baggerstorten, offshore windmolenparken, scheepvaart en boomkorvisserij.

Een onderscheid tussen natuurlijke variatie en één of andere menselijke impact is echter niet altijd eenduidig te maken.

Wat betreft het endobenthos heeft de intensieve visserij met bodemvistuigen in de Noordzee 'contradictorisch' geleid tot een toename in biomassa, maar vooral ook tot een verandering in de gemeenschapsstructuur met een afname van langlevende, zich traag voortplantende soorten ten gunste van meer opportunistische, kortlevende soorten als wormen, zeesterren en krabben.

v) Lokale visserijgemeenschappen

De economische impact van de visserij- en aquacultuursector in België is eerder beperkt. De bruto toegevoegde waarde van de zeevisserij op productieniveau t.o.v. het BNP bedraagt slechts 0.04%. Binnen de globale waarde van land- en tuinbouwsector bedraagt deze 1.9%.

De Belgische kustzone bedraagt amper 67km, doch binnen deze zone maakt de zeevisserij een belangrijk deel uit van de activiteiten aan de kust.

De economische situatie in de Belgische visserijsector baart de betrokkenen grote zorgen, in het bijzonder door de steeds afnemende rendabiliteit. De visserijvloot echter, was in 2006 met 9% minder vaartuigen, waardoor de rentabiliteit per vaartuig op een hoger niveau kwam te liggen.

De tewerkstelling in de visserij in de kustzone vormt bijna de totaliteit van de West-Vlaamse tewerkstelling in de visserij (87%). Deze tewerkstelling situeert zich zo goed als volledig in de kustgemeenten (98%). 95% van de tewerkstelling in de visverwerkende nijverheid situeert zich in Vlaanderen.

In de periode van 1995 – 2002 ging in de visserij 33% van de arbeidsplaatsen verloren. (Moyaert N. Viaene J., Werkgelegenheid in de Visserij en Landbouw).

De aquacultuursector in België komt traditioneel enkel voor in zoet water, waarvan het grootste deel zich bevindt in Wallonië. De bijdrage van de aquacultuur producten was minder dan 250 ton, wat macro-economisch gezien te verwaarlozen is (FIVA activiteitenverslag 2006).

Recentelijk is echter in Wallonië een nieuw bedrijf opgericht om tilapia te produceren. Dit bedrijf wil jaarlijks 3000 ton tilapia produceren, fileren en op de markt brengen.

In het algemeen is er een vernieuwde belangstelling ontstaan voor de aquacultuursector, in het bijzonder voor de kweek van zout water soorten in de kuststreek: tarbot, oesters, mosselen.

Ook voor tong, zeebaars en kabeljauw wordt meer en meer belangstelling genoteerd. In de toekomst kan de hernieuwde belangstelling, samen met de aanwezige kennis, wellicht een aanzet geven tot enkele productie eenheden.

vi) Niet-technische samenvatting van de Strategische Milieu-beoordeling

In opdracht van het Departement landbouw en Visserij voert het ILVO, afdeling Visserij, een Strategische Milieu Beoordeling (verder genoemd SMB) (= Strategic Environmental Assessment, SEA) uit op het Nationaal Operationeel Programma voor de Belgische visserijsector, 2007-2013. Het opstellen van de SMB ging van start in de tweede helft van september 2007.

Dit deel van het rapport is de niet-technische samenvatting (NTS), die de hoofdkenmerken van de planMER samenvat.

Een strategische milieubeoordeling uitvoeren van een operationeel programma dat nog in opbouw is, is een complexe taak, te meer omdat het operationeel programma zich voornamelijk op strategisch niveau richt.

Het doel van deze SMB is

- mogelijke milieueffecten identificeren;
- de geïdentificeerde negatieve effecten op het milieu vermijden, verminderen of desgevallend compenseren.

De evaluatie gebeurt op strategisch niveau van de vastgelegde prioriteiten in het operationeel programma, zonder de al voorgestelde acties uit het oog te verliezen. Aangezien de maatregelen van het operationeel programma 2007-2013 geen gedetailleerde en vastgelegde projecten moeten bevatten, kan deze oefening soms abstract lijken. Men moet er zich van bewust zijn dat de mogelijke effecten in een aantal gevallen niet volledig voorzien kunnen worden. Hierdoor zullen de aanbevelingen zich meer op het strategische niveau bevinden met de bedoeling milieuvriendelijke randvoorwaarden voor de implementatie van het toekomstig operationeel programma aan te bevelen.

Volgens de Europese SMB Richtlijn heeft deze SMB als doel :

“te voorzien in een hoog milieubeschermingsniveau te voorzien en bij te dragen tot de integratie van milieuoverwegingen in de voorbereiding en vaststelling van plannen en programma’s, met het oog op de bevordering van duurzame ontwikkeling, door ervoor te zorgen dat bepaalde plannen en programma’s die aanzienlijke effecten op het milieu kunnen hebben overeenkomstig deze richtlijn aan een milieubeoordeling worden onderworpen.”

Het wettelijk kader voor de SMB is gebaseerd op de Europese Richtlijn 2001/41/EC. In België is deze Richtlijn op federaal niveau omgezet in de wet van 13 februari 2006. Het KB van 5 juni 2007 regelt de federale beoordelingsprocedure van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma’s die in een grensoverschrijdende context aanzienlijke gevolgen kunnen hebben.

Op gewestelijk niveau is er een Vlaams decreet van 27 april 2007 die in werking treedt op 1 december 2007. Voor het Waals gewest wordt gerefereerd naar het “Décret relatif au Livre 1er du Code de l’Environnement” (Decreet 31 mei 2007).

Het NOP voor de Belgische Visserijsector 2007 – 2013

De algemene doelstelling van het NOP voor de Belgische visserijsector, is om een duurzame, winstgevende, competitieve en marktgerichte visserijsector uit te bouwen. Het NOP streeft ernaar om een maximale, lange termijn, economische bijdrage te kunnen leveren aan de visserijsector en de bijhorende gemeenschappen in zijn geheel. Het doel van het NOP is om een kader en een handleiding voor de EVF fondsen te creëren om aldus projecten en initiatieven gericht op het ondersteunen en het promoten van een duurzame toekomst van de Belgische visserijsector, uit te voeren.

Het NOP voor de Belgische visserijsector is opgesteld en ingevuld op basis van een aantal strategische documenten, zowel op Europees als op nationaal (Lidstaat) niveau.

Deze zijn:

- Council Regulation (EC) no. 1198/2006 betreffende het Europees Visserijfonds
- Council Regulation (EC) no. 498/2007 betreffende details in het kader van het uitvoeren van 1198/2006
- het Nationaal Strategisch Plan voor de Belgische visserijsector
- resultaten van de ex ante evaluatie
- resultaten van de Strategische Milieubeoordeling.

Het NOP omvat 4 belangrijke zwaartepunten. Deze zwaartepunten zijn als volgt te omschrijven:

- Zwaartepunt 1: Maatregelen voor de aanpassing van de communautaire vloot.
- Zwaartepunt 2: Aquacultuur, binnenvisserij, verwerking en afzet van visserij- en aquacultuurproducten.
- Zwaartepunt 3: Maatregelen van gemeenschappelijk belang.
- Zwaartepunt 4: Duurzame ontwikkeling van de visserijgebieden.

Relevante doelstellingen in het kader van milieubescherming.

De SMB Richtlijn vereist een beschrijving van “de op internationaal, communautair of nationaal niveau vastgestelde doelstellingen ter bescherming van het milieu, welke relevant zijn voor het plan of programma, alsook de wijze waarop met deze doelstellingen en andere milieuoverwegingen rekening is gehouden bij de voorbereiding van het plan of programma” (Richtlijn 2001/41/EC, Bijlage 1).

In het kader van het NOP voor de Belgische visserijsector zijn de belangrijkste wettelijke kaders te terug te vinden in:

- de OSPAR conventie;
- de kaderrichtlijn water;
- decreet Integraal waterbeleid;
- de habitat- en vogelrichtlijn;
- het biodiversiteitsplan;
- gemeenschappelijk visserijbeleid;
- de SMB Richtlijn.

Identificatie van mogelijke significante effecten op het milieu

In het plan-MER worden een reeks doelstellingen ontwikkeld om de mogelijke significante effecten op het milieu ten gevolgen van de uitvoering van het NOP, te identificeren en te toetsen.

Een voorlopige lijst van deze doelstellingen staat geformuleerd in een pre-scoping rapport. Dit pre-scoping rapport is rondgestuurd voor preadvies naar de verschillende stakeholders. Op basis van dit het preadvies wordt een voorstel van plan-MER (kennisgeving, ontwerpregister) ingediend bij de relevante autoriteit(en).

Gezien de hoogdringendheid van het indienen van het NOP voor de Belgische visserijsector bij de EC en gezien de assessment binnen het plan-MER op dit tijdstip van indienen (21 december 2007) nog niet afgerond was, zijn er nog geen resultaten beschikbaar van de assessment.

Alternatieven

Het in overweging nemen van alternatieve maatregelen, is een belangrijk gegeven binnen de SMB en de plan-MER. Het overwegen om alternatieve maatregelen toe te passen in het kader van het uitvoeren van het NOP, kan vaak leiden tot een verminderd negatief effect op het milieu van de oorspronkelijke maatregelen in het NOP.

Gezien de Verordening EC 1198/2006 en de Richtlijn 498/2007 het kader vormen waarbinnen het EVF de zwaartepunten en de maatregelen bepaalt, schetst dit kader eveneens het bereik waarbinnen alternatieven kunnen gedefinieerd worden. Dit brengt met zich mee dat bij het overwegen van alternatieve maatregelen, het NOP geen prioriteiten in overweging kan nemen die niet voldoen aan de EU financiering criteria. Tevens is het niet toegestaan om binnen het NOP overlappende financiering te hebben met andere EU programma's noch met parallel lopende nationale programma's. Hoewel hierdoor het formuleren van alternatieven redelijk beperkt wordt, worden alternatieven overwogen tijdens het opstellen van het NOP en deze worden in het milieu rapport verder uitgediept en besproken.

Op het ogenblik van het indienen van het NOP bij de Europese Commissie was de plan-MER nog niet afgerond. Het is dan ook voorbarig om in dit stadium alternatieven te formuleren.

Mitigatie maatregelen

Mitigatie maatregelen worden voorgesteld om mogelijke negatieve effecten ten gevolge van de uitvoering van het NOP voor de Belgische Visserijsector op te volgen. Indien er geen negatieve effecten op het milieu voorspeld worden, worden toch mitigatie maatregelen voorgesteld, dit om te verzekeren dat voorspelde positieve effecten

inderdaad gerealiseerd worden en tevens om mogelijke positieve effecten van het NOP op het milieu te bevorderen.

Op het ogenblik van het indienen van het NOP bij de Europese Commissie was de plan-MER nog niet afgerond. Het is dan ook voorbarig om in dit stadium mitigatie maatregelen te formuleren.

Monitoring

Het opvolgen (monitoring) van de mogelijke effecten op het milieu tijdens de uitvoering van het NOP voor de Belgische visserijsector, is een vereiste van de SMB Richtlijn. Het doel van de monitoring is om onvoorziene of nog mogelijk in te schatten effecten op het milieu tijdens de uitvoering van het NOP te identificeren en indien nodig een remediërende actie te ondernemen.

Op het ogenblik van het indienen van het NOP bij de Europese Commissie was de plan-MER nog niet afgerond. Het is dan ook voorbarig om in dit stadium monitoring maatregelen te formuleren. Hierbij kan wel opgemerkt worden dat het aan te bevelen is om per relevante milieudimensie de monitoring door experts te laten uitvoeren.

2) Gelijkheid van mannen en vrouwen

In de Belgische visserijsector zijn ongeveer 2200 mensen tewerkgesteld. Op de vloot (bemanningen, rederijen) werken 900 personen, nagenoeg 100 % mannelijk. Bij de rederijen ligt de verhouding op 70 % mannen en 30 % vrouwen. In de visverwerkende sector werken 1.329 werknemers waarvan 931 arbeiders en 398 bedienden. 48% van deze werknemers is vrouw.

Uit deze cijfers blijkt dat het vissen op zee nog steeds een mannenberoep is. Zodra de vis aan land is spelen vrouwen een belangrijker rol. Bij de rederijen is nagenoeg een derde van het personeel vrouwelijk en in de visverwerkende sector bestaat de helft van de werknemers uit vrouwen.

In het kader van het verder in het programma opgenomen zwaartepunt 'duurzame ontwikkeling van visserijgebieden' kunnen plaatselijke groepen de promotie van het visserijberoep in hun ontwikkelingsstrategie mee opnemen. Hierbij is het ook de bedoeling vrouwen aan te spreken.

Voor de commissies en comités die zullen opgericht worden in het kader van dit programma zal ook de geldende wetgeving terzake gerespecteerd worden:

- Decreet van 17 juli 1997 houdende invoering van een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in adviesgroepen waarbij vrouwen voor minstens een derde moeten uitmaken van het totaal aantal leden van een adviesgroep.
- Wet van 3 mei 2003 tot regeling van de arbeidsovereenkomst wegens scheepsdienst voor de zeevisserij en tot verbetering van het sociaal statuut van de zeevisser waarbij bepaald wordt dat er geen salarisverschil mag zijn tussen mannen en vrouwen voor hetzelfde werk.

d) Belangrijkste resultaten van de analyse

De in dit hoofdstuk uitgewerkte analyse toont aan dat enerzijds de visserijsector in België beperkt is maar benadrukt anderzijds de diversiteit van de sector.

In de zeevisserijsector zijn het onevenwicht tussen vangstpotentieel en vangstcapaciteit alsook de hoge brandstofprijzen factoren die de sector bedreigen. Innovatie is hoogst nodig. Het rationeler quota- en vlootbeleid moet een hulpmiddel zijn voor de rederijen om tot een meer rendabele bedrijfsvoering te komen.

Aquacultuur is voornamelijk gesitueerd in Wallonië. Niettegenstaande de technische kennis aanwezig is, is de aquacultuurproductie in Vlaanderen gering. Voor de komende jaren wordt veel verwacht van de maricultuur.

Voor de visverwerking en afzet zijn de discontinue visaanvoer en onvoldoende bevoorradingsmogelijkheden grote nadelen. Indien de Belgische visverwerking zich verder ontwikkelt zal dit in hoofdzaak gericht zijn op versgekoelde of bevroren producten.

In de haven kan de dienstverlening voor de vissers en reders verder ontwikkeld worden en onderlinge samenwerking tussen de 3 visveilingen komt ongetwijfeld ten goede van reders en vissers.

Tenslotte moet herinnerd worden aan het nationaal strategisch referentiekader van België waarin volgende prioriteiten zijn vastgesteld: het economisch klimaat en de steun aan bedrijven, met bijzondere aandacht voor onderzoek en innovatie; opleiding, werkgelegenheid voor prioritaire groepen, human resources management en sociale integratie; milieu, risicopreventie en energiebeleid; en duurzame ontwikkeling.

Binnen deze context kan de visserijsector zich oriënteren teneinde zich toekomstgericht weliswaar als kleine maar stabiele sector te handhaven.

3. Strategie

a) Algemene doelstellingen (inclusief effectindicatoren) van het operationele programma

1) De vissersvloot

Met van jaar tot jaar dalende TAC's en zeker indien zou worden overgegaan naar een beheerssysteem MSY (Maximum Sustainable Yield) zouden de TAC's de komende 5 jaar mogelijks met nog 30% dalen. Dit gegeven zijnde en onderhevig aan hoge brandstofprijzen en wisselende visprijzen, wordt de Belgische vloot onverbiddelijk geconfronteerd met een onzekere toekomst.

De Vlaamse Overheid heeft daarom resoluut gekozen voor een lange termijn visie voor een duurzame Vlaamse visserijsector: te weten het behoud van een onafhankelijke, duurzame en rendabele Vlaamse zeevisserij, rekening houdend met de doelstellingen en de beperkingen opgelegd door het Europees Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB).

Concreet betekent dit dat er gestreefd wordt naar de uitbouw van een duurzame vloot die voor de eerstkomende jaren binnen de aandienende economische conjunctuur economisch kan overleven.

Een "Globaal actie- en herstructureringsplan" is het concrete antwoord geworden van de Vlaamse Overheid. Dit plan is opgebouwd rond drie pijlers:

- Het vlootbeleid heeft voornamelijk tot doel de vangstcapaciteit (aantal vaartuigen, de omvang en het vermogen) in overeenstemming te brengen met de vangstmogelijkheden. Ondermeer via reeds doorgevoerde en nog door te voeren slooptacties wil de overheid het probleem van de overcapaciteit structureel aanpakken om de resterende vloot betere toekomstperspectieven te bieden. Het vlootbeleid wil bovendien het voortbestaan van de sector, en de socio-economische link met de kustgemeenten verzekeren. In die zin wordt gestreefd naar de bestendinging van het kleine vlootsegment en werd een kustsegment gecreëerd.

Het kustsegment kan zich voornamelijk toeleggen op dagverse garnaal, op hengelen op bijvoorbeeld zeebaars¹ en andere duurdere en gegeerde soorten, dit alles met een dagverse afzet gericht op de nichemarkt van het kusttoerisme. Mogelijk kan dit segment in de toekomst ook meerwaarde creëren door (net als in bijvoorbeeld Spanje gebeurt) toeristen mee aan boord te nemen.

Het klein vlootsegment kan zich net als het kustsegment richten op de seizoensgebonden garnalvangst en zeebaars, en de grotere vaartuigen van het kleine segment op langoustine. Ondanks het feit dat de platvissoorten de hoofdmoot zullen blijven uitmaken, moeten ook andere dure en gegeerde soorten meer en meer in het vispatroon van het kleine segment ingebouwd worden.

¹ Passieve visserijtechnieken (hengelen) kunnen voor een aantal vaartuigen interessant zijn en in de praktijk zijn enkele voorbeelden gekend op grotere vaartuigen. Een sectorbreed onderzoek naar de 'economische haalbaarheid' van die technieken is nog niet uitgevoerd.

Het groot vlootsegment zal vooral de visserij op platvissoorten blijven uitoefenen. Gedurende de zomermaanden zou het boomkortuig kunnen worden vervangen door outrigger bordentravels, die minder energie- en milieubelastend zijn. Tijdens de 2^e helft van 2006 en de 1^e helft van 2007 werd een project uitgevoerd waarbij een tiental vaartuigen met dit systeem uitgerust werden (als proefneming²). Deze proefprojecten hebben gunstige resultaten aangetoond maar waren niet altijd even overtuigend. Fundamenteel andere concepten leveren eerder een beperkte bijdrage, en zijn zeker niet geschikt voor de gehele vloot. De bestaande 'staande want' visserij kan een alternatief zijn maar heeft het nadeel dat ze niet in alle opzichten even duurzaam is (zeker wanneer dit te overdadig gebeurt), gezien het de vissen verhindert terug te keren naar de banken om te paaien, wat negatief doorwerkt op de ontwikkeling van de visstocks.

- Het quotabeleid is er op gericht de Belgische TAC's zo efficiënt mogelijk aan te wenden. De Belgische quota zijn verspreid over een groot aantal soorten en een groot aantal gebieden, wat de reders toelaat hun inspanningen te differentiëren, maar wat een efficiënte visvangst in combinatie met een goed beheer moeilijk maakt. Om het de reders mogelijk te maken de quota zo efficiënt mogelijk te benutten, wordt het quotabeleid gedifferentieerd middels enerzijds een collectief systeem in belangrijke mate gebaseerd op toewijzing in functie van het motorvermogen en een bijzondere regeling voor het kustsegment anderzijds.
- Het ondersteunend beleid is een omkaderingsbeleid, zowel vanuit financieel oogpunt als vanuit onderzoek en voorlichting, wat ertoe moet bijdragen dat de Belgische vissers op een rendabele maar ook ecologisch verantwoorde manier zullen kunnen blijven vissen. De modernisering van de vloot en praktijkgericht onderzoek naar nieuwe visserijmethodes en de mogelijkheden voor aqua- en maricultuur blijven prioritair bij de besteding van de regionale en Europese middelen.

Het Nationaal Strategisch Plan voor de Belgische visserijsector en het Operationeel Programma in toepassing ervan zullen via de voorziene financiële stimulansen bijdragen tot het bereiken van deze doelstellingen. Dit is het geval met name door financiële tegemoetkoming bij toekomstige sloopacties, bij investeringen tot aanpassing, modernisering en het concurrentieel maken van de vloot alsook bij initiatieven en projecten aangaande alternatieve visserijmethodes, selectiviteit van het vistuig, veiligheid, kwaliteit van de productie, traceerbaarheid, bescherming van het mariene milieu, enz...

Effect: het bereiken van een duurzaam evenwicht tussen vangst- en vlootcapaciteit waarbij de druk op het milieu door de visserij geminimaliseerd is en de vloot toekomstperspectieven heeft.

2) Aqua- en maricultuur, inclusief de bescherming en ontwikkeling van de aquatische fauna en flora

De toenemende schaarste aan vangstmogelijkheden van in het wild levende vissoorten, het toenemende verbruik en het positieve imago van vis, de uitgesproken

² Ook wordt nader onderzoek opgezet om na te gaan of dit concept ook kan werken met andere vaartuigen of op andere (rotsachtige) visgronden.

aanwezigheid van know-how zowel in Vlaanderen als in Wallonië, zet de Belgische Overheden er resoluut toe aan te kiezen voor een ontwikkeling zowel van de maricultuur, de kweek van tong en tarbot alsook van zoetwatervis, dit binnen de grenzen van de natuurlijke beperkingen en van de toenemende internationale concurrentie.

Momenteel staan verschillende projecten op stapel om de kweek van mosselen in de Noordzee te onderzoeken. Ervaring via wetenschappelijke ondersteuning heeft een ondernemer er toe aangezet effectief te investeren in de mosselcultuur. Andere investeerders zijn bereid in te zetten op deze opportuniteit.

Zowel in het globale actie- en herstructureringsplan voor een duurzame Vlaamse visserij als in de aanpak van het Waalse Gewest met betrekking tot de aquacultuur en de bescherming en ontwikkeling van de aquatische fauna en flora, is deze algemene doelstelling uitdrukkelijk aanwezig.

Effect: een rendabele Belgische aquacultuursector die gebruik maakt van innovatieve technieken en oog heeft voor de bescherming van het aquatisch milieu.

3) De visverwerking en afzet

Ofschoon de hoeveelheid vis van eigen bodem of aanlanding bestemd voor verwerking ruimschoots onvoldoende is om aan de vraag van de Belgische visverwerkende nijverheid te voldoen, moet verder ingespeeld op de verdere mogelijke ontwikkelingen. Invoer van communautaire oorsprong van wilde en/of gekweekte vis en een toename van eigen gekweekte vis moet kunnen opgevangen worden in moderne en aan de sanitaire normen aangepaste verwerkingsbedrijven.

De toename van de productie blijft essentieel gericht op diepgevroren producten enerzijds en op vers gekoelde producten anderzijds.

Traceerbaarheid wordt het waarmerk voor de toekomst.

Effect: een moderne, innovatieve Belgische visverwerkingssector die producten aflevert die aan alle sanitaire normen voldoen en volledig traceerbaar zijn.

4) Havenuitrusting met inbegrip van de aanlandingsplaatsen

Afstemming van de kwaliteitsklassificatiesystemen en van het veilbeheer tussen de verschillende veilingen krijgt voorrang.

Bovendien dienen de visveilingen aandacht te schenken aan de verwezenlijking van doelstellingen:

- werken aan de profilering van de op zee gevangen vis als streekgebonden kwaliteitsproduct,
- hanteren van dezelfde nomenclatuur door de 3 visveilingen,
- werken aan de afstemming van vraag en aanbod,
- inspelen op de vraag streekgebonden informatiebronnen voor volwassenen en jongeren in verband met de zeevisserij en zeevis,

Effect: Belgische zeevisserijhavens die werken met op elkaar afgestemde kwaliteitsnormen en het aanbod aanpassen aan een markt waar ze op inspelen in overeenstemming met de promotiecampagnes van de afzetbevorderingsbureaus.

b) Specifieke doelstellingen (inclusief resultaatindicatoren)

Op korte termijn (\pm tegen 2010) wordt gestreefd naar een Belgische vloot van een 95-tal vaartuigen. Naar het einde van het programma kan de vloot dalen naar 90 vaartuigen opgedeeld per segment en met hierin volgende activiteiten:

Segment	indicator: Vaartuigen			Bestemming
	huidig aantal	streef aantal	%	
kust	20	10	10	Garnaal, platvis, zeebaars en andere duurdere en gegeerde soorten gericht op een dagverse afzet
klein	31	35 à 40	± 40	Seizoensgebonden garnaalvangst, zeebaars, langoustine, andere dure en gegeerde soorten, hoofdmoot blijft evenwel platvissoorten
groot	56	40 à 45	± 50	Platvissoorten met verhoogde toepassing van alternatieve visserijmethoden

Naast de 4 vaartuigen die voldoen aan de wettelijke bepalingen van het kustvissersegment zijn er nog een 16-tal kleinere vaartuigen die kustactiviteiten uitoefenen. Samen maken ze in bovenstaande tabel het "kustsegment" uit.

indicator	2006	2008	2010 - 2011	2012 - 2013
Aantal vaartuigen	107	101	95	90
GT	20.035	19.100	17.500	16.500
kW	60.190	60.190	56.000	53.000

Binnen zwaartepunt 1 (ongeveer 17 % van de beschikbare EVF middelen) worden voor de periode 2007-2013 voldoende fondsen voorzien om de vloot verder af te bouwen, en dit om een evenwicht te bereiken tegen het einde van het programma. Indien het omwille van de evolutie van het Gemeenschappelijke Visserijbeleid (GVB) en steeds verder dalende TAC's, nodig mocht blijken, nog drastischer af te bouwen, zal bij de Mid-Term evaluatie hiermede rekening dienen gehouden te worden.

Voor de blijvers worden voldoende middelen en mogelijkheden geboden om hun schip verder te moderniseren, hun activiteiten en visserijtechnieken te diversifiëren, hun

ecologische impact te beperken, in te spelen op geboden alternatieven, en hun concurrentievermogen veilig te stellen.

Een gedeelte van de middelen is bestemd voor sociaal-economische compensaties. Jonge vissers die gedeeltelijk of volledig voor de eerste keer een vaartuig verwerven, maatregelen die een verbetering van de beroepsvaardigheden nastreven en regelingen voor omscholing naar beroepen buiten de zeevisserij komen in aanmerking voor ondersteuning.

Binnen zwaartepunt 2 (circa 20 % van de beschikbare EVF middelen) wordt in Vlaanderen vooral nadruk gelegd op de verdere ontwikkeling van de aquacultuur, in het bijzonder de mosselkweek. In Wallonië ligt de nadruk op diversificatie en vermindering van milieueffecten.

Verder zullen binnen zwaartepunt 2 voldoende middelen worden voorbehouden voor de bescherming van zalmachtigen.

Tenslotte gaat de aandacht uit naar de productkwaliteit en de modernisering van de bedrijven voor afzet en verwerking van visserijproducten. De ondersteuning wordt afgestemd op de steun die bedrijven ontvangen binnen de sector van de agro-voeding. Zowel voor productieve investeringen in aquacultuur als voor investeringen in verwerking en afzet zal voorrang worden verleend aan kleine en micro-ondernemingen. Bij onvoldoende belangstelling van deze groep van ondernemingen zullen middelen worden vrijgemaakt voor middelgrote en vervolgens grote ondernemingen.

Steun voor de binnenvisserij, zoals gedefinieerd in artikel 33, lid 1 van Verordening (EG) nr. 1198/2006 van 27 juli 2006, komt niet aan bod.

Indicatoren:

- een stijging van de aquacultuurproductie tussen 2007 en 2013 met 1605 ton;
- 60 visverwerkings- of afzetbedrijven financieel steunen bij investeringen die het voldoen aan normen en/of het verhogen van rentabiliteit en productiviteit beogen.

Binnen zwaartepunt 3 (bijna 40 % van de EVF middelen) wordt de hoofdbrok van de financiële middelen gereserveerd voor projecten aangaande selectiviteit van het vistuig, veiligheid, kwaliteit van de producten, de uitrusting van de visserijhavens en de visafslag, bescherming van het mariene milieu alsook wordt aandacht besteed aan opportuniteiten die wordt opgelegd vanuit Europa. Ook worden voldoende fondsen voorzien om de promotie van vis verder te zetten en krijgen de proefprojecten voldoende armslag.

Indicatoren:

- een volumestijging van het visverbruik met 5%, het uitvoeren van 28 proefprojecten die leiden tot een duurzamere visserij en het oprichten van partnerschappen die leiden tot een betere coördinatie van aquacultuuractiviteiten in België.

In zwaartepunt 4 worden financiële middelen voorzien die bijdragen tot een duurzame ontwikkeling van visserijgebieden in de kustzone. Naast een duurzame oplossing voor de professionele visserij kunnen andere vormen van economische activiteit, zoals omschakeling naar "maritiem toerisme" een bijdrage leveren tot de levenskwaliteit van de vissersgemeenschap.

Het bevorderen van de milieukwaliteit van de kustgebieden blijft eveneens een bezorgdheid waarbij monitoring een grote rol speelt, samen met het wetenschappelijk onderzoek en internationale samenwerking.

De voorziene financiële middelen, zijnde ongeveer 15 % van de beschikbare EVF-middelen, kunnen eventueel worden aangewend voor de uitwerking van maatregelen in het kader van de maritieme politiek via lokale actiegroepen.

Indien acties binnen de kustgebieden ook worden ondersteund met middelen van de Structuurfondsen (ELFPO, LEADER, INTERREG) zal een duidelijke scheiding worden aangegeven zowel wat betreft de activiteit als wat de aard van de steun aangaat. In het geval een lokale EVF-groep zou gesteund zijn op een lokale groep van LEADER + zal een duidelijke scheiding worden aangegeven aangaande de gevolgde strategie, het partnerschap, het selectiecomité voor de projecten en de boekhouding.

Indicatoren:

- dit zwaartepunt zal leiden tot het uitvoeren van een aantal projecten en het creëren van een aantal jobs. Het is in dit stadium nog niet mogelijk hier aantallen op te plakken.

Tenslotte wordt met betrekking tot zwaartepunt 5 beroep gedaan op communautaire middelen uit hoofde van artikel 46 lid 2 van Verordening (EG) nr 1198/2006 dd. 27/07/2006 inzake het EVF. Het gaat om 2,5 % van de beschikbare EVF-middelen.

Concreet betekent dit, dat een voltijdse medewerker zal worden aangeworven voor de uitvoering van de opdrachten en taken van de beheersautoriteit en daarnaast zullen de middelen van de technische bijstand worden aangewend voor studies en evaluaties die de uitwerking van het programma ten goede komen.

c) Kalender en tussentijdse doelstellingen

Zoals onder b) gesteld wordt tegen het einde van de programmaperiode gestreefd naar een vloot van een 90-tal vaartuigen. Indien het omwille van de evolutie van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) en steeds verder dalende TAC's nodig mocht blijken, nog drastischer af te bouwen, zal bij de Mid Term evaluatie hiermee rekening dienen gehouden te worden.

De ontwikkeling van de mari- en aquacultuur wordt nu resoluut een overstap van onderzoek naar praktijk. Dit moet uitmonden in investeringen in commerciële omstandigheden. Allicht zijn nog een aantal overgangsjaren noodzakelijk. Bij de Mid Term evaluatie zal derhalve de situatie opnieuw dienen bekeken te worden. Modernisering van de visverwerking en afzet is een continu proces.

De maatregelen van gemeenschappelijk belang zullen gedurende de volledige programmaperiode lopen. De meeste projecten zullen meerdere jaren duren. Er worden jaarlijks middelen ter beschikking gesteld van deze maatregel.

De duurzame ontwikkeling van visserijgebieden: na de goedkeuring van het Belgisch Operationeel Programma door de EC krijgen plaatselijke groepen gedurende een jaar de tijd een ontwikkelingsstrategie uit te werken en in te dienen. Daarna worden deze geëvalueerd en eventueel geselecteerd en kunnen projecten in het kader van de goedgekeurde strategieën ingediend worden.

De tussentijdse evaluatie van het programma zal gebeuren in het jaar 2010. Een externe evaluator zal hiertoe de doeltreffendheid van het programma evalueren. Op basis van deze resultaten zal indien nodig het programma bijgestuurd worden.

4. Samenvatting van de evaluatie vooraf

De evaluatie vooraf van het Operationele Programma (OP) van het Europees Visserijfonds (EVF) voor de periode 2007-2013 werd opgesteld door de onafhankelijke evaluator Policy Research Corporation uit Antwerpen.

In vergelijking met het FIOV programma wordt de visserij binnen het nieuwe EVF ruimer geïnterpreteerd. Zo wordt er onder andere meer aandacht besteed aan aquacultuur en ecologie en wordt de volledige visserij- en aquacultuursector bekeken. De opmaak van het OP en de verdeling van de beschikbare middelen is hierdoor veranderd in vergelijking tot het verleden hetgeen de discussie rond de middelenverdeling tussen Vlaanderen en Wallonië bemoeilijkt. Hoewel de evaluatie vooraf gebaseerd is op een OP dat nog niet volledig uitgewerkt is, kan Policy Research door de keuze van de opsteller van het NSP en het OP voor het uitwerken van een uitgebreid NSP reeds een degelijke evaluatie vooraf uitvoeren. De toetsing van de criteria relevantie, nut en duurzaamheid en coherentie konden aan de hand van het beschikbare NSP en het OP al integraal uitgevoerd worden. De toetsing van de criteria effectiviteit en efficiëntie van het OP werd eerder in hoofdlijnen uitgevoerd waarvan de conclusies richtinggevend zijn en kunnen helpen bij de verdere uitwerking van het definitieve OP.

Policy Research heeft in eerste instantie de gehele visserij- en aquacultuursector bekeken aan de hand van het in kaart brengen van de gehele visserijketen. Hierbij werd voor ieder onderdeel achtereenvolgens de huidige toestand, de verwachte ontwikkelingstendensen en het mogelijke beleid van de overheid beschreven. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat het moeilijk is vooruit te kijken tot 2013 en de strategie de toestand eerder op een statische manier zal benaderen waarbij verschillende aannames gemaakt moeten worden. Het is dan ook belangrijk dat voldoende flexibiliteit voorzien wordt om om te gaan met deze dynamische omgeving.

Volgens Policy Research is de belangrijkste rol van de overheid, binnen de optiek van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid, voor de periode 2007-2013 het ondersteunen van het vangstgerelateerde deel van de visserijketen daar deze verder onder druk zal blijven of komen te staan. Hiermee wordt vooral gedoeld op het opnemen van een sturende rol door de overheid in verband met de vissersvloot, de vissershavens en de visveilingen binnen de regelgevende kaders van de Europese Commissie. Voor de andere onderdelen van de visserijketen lijkt in eerste instantie eerder het opnemen van een faciliterende rol aangewezen en het initiatief te laten aan de private sector.

Hieronder worden de belangrijkste conclusies van Policy Research samengevat:

- Vangst:

De focus moet liggen op het creëren van gezonde visvangstsituatie voor reders, waardoor de nodige basis kan worden opgebouwd om te evolueren naar een meer duurzame visvangststrategie; in dit verband kan worden gesteld dat voorziene middelen

voor afbouw van de vloot het meeste effect hebben wanneer ze zo snel mogelijk worden ingezet en een duurzaam evenwicht bereikt wordt tussen de vangstmogelijkheden en vangstcapaciteit van de vissersvloot;

- Aquacultuur:

Kan een antwoord bieden op de terugval van de visvangst, maar gaat gepaard met grote onzekerheden (veiligheid, ziekte, financieel); bovendien is het de vraag of België een voldoende adequate omgeving kan bieden (klimaat, water, etc.) om grootschalige kweek te kunnen accommoderen; Policy Research meent dat voorzichtigheid aan de dag gelegd moet worden bij de beoordeling van investeringsdossiers en dat gewaakt moet worden dat de inspanningen voor aquacultuur niet ten koste gaan van de inspanningen voor de visvangsten;

- Visveilingen:

Er is behoefte aan een gerichte strategie van de overheid om te bewaken dat er een gelijk level playing field bestaat voor de Belgische visveilingen; naar de toekomst is het niet onrealistisch te veronderstellen dat een situatie waarin de veilfunctie is teruggebracht tot één locatie en de aanlanding bijvoorbeeld op twee locaties geschiedt zou kunnen ontstaan; dergelijke verschuiving zal veeleer marktgedreven moeten zijn waarbij de overheidsrol enkel faciliterend kan zijn;

- Verwerking, logistiek en distributie:

Belangrijke schakel die meer en meer de logistieke functie van visafslagplaatsen benut; combinatie van eigen vangst, invoer (van verse en diepgevroren vis) laat toe de nodige schaalgrootte te creëren en een aantrekkelijk eigen platform voor de handelsmarkt te creëren.

In het NSP en het OP moeten de beschikbare nationale publieke middelen en EVF middelen verdeeld worden over de door de Europese Commissie geformuleerde vijf prioritaire zwaartepunten. Ten aanzien van de inzet van middelen over de vijf prioritaire zwaartepunten wil Policy Research vooral volgende zaken signaleren:

- Prioritair zwaartepunt 1 (maatregelen voor aanpassing van de communautaire visserijvloot): Te weinig middelen voorzien daar het strategische belang van dit prioritair zwaartepunt voor het beleid groot is en vooral de voorziene middelen voor de uitwerking van de voor het beleid cruciale maatregel definitieve beëindiging van de visserijactiviteit onvoldoende werden bevonden;

- Prioritair zwaartepunt 2 (aquacultuur, binnenvisserij, verwerking en afzet van visserij- en aquacultuurproducten): Voor aquacultuur worden volgens Policy Research te veel middelen (en te ononderbouwd) gereserveerd daar de overheid eerder een initiërende dan participerende rol te vervullen heeft omwille van de grote onzekerheid en beter het initiatief aan de privésector laat;

- Prioritair zwaartepunt 3 (maatregelen van gemeenschappelijk belang): Aan dit zwaartepunt worden zeer veel middelen toegewezen waarvan het strategische belang binnen het visserijbeleid van de Belgische overheid duidelijk is, maar verder

onderbouwd dient te worden door de concrete uitwerking van maatregelen die binnen de nagestreefde strategie passen;

- Prioritair zwaartepunt 4 (duurzame ontwikkeling van visserijgebieden): Alvorens de toegekende middelen aan dit prioritair zwaartepunt gerechtvaardigd kunnen worden, is verdere strategische onderbouwing nodig en moet de concrete uitvoerbaarheid getoetst worden;

- Prioritair zwaartepunt 5 (technische bijstand): Dit prioritair zwaartepunt onderscheidt zich van de andere zwaartepunten daar het hier ondersteunende middelen betreft die ter beschikking van de overheid gesteld worden om het beleid uit het NSP en het OP te realiseren; het is volgens Policy Research belangrijk dat alle mogelijkheden goed onderzocht en afgewogen worden binnen de grenzen die de Europese Commissie vooropgesteld heeft.

Tot slot geeft Tabel S.1 een overzicht van de belangrijkste aandachtspunten naar aanleiding van de toetsing voor de evaluatie vooraf van de vijf, door de Europese Commissie geformuleerde, criteria. De criteria effectiviteit en efficiëntie werden op hoofdlijn getoetst en gedetailleerd in functie van de preciseringen in de meest recente versie van het OP. Uiteraard is de toetsing van het criterium efficiëntie het belangrijkste daar de inzet van middelen zal bepalen of en hoe, doelstellingen van het beleid gerealiseerd kunnen worden.

Criterium	Evaluatie	Aandachtspunten
Relevantie	√	- Strategie voor prioritair zwaartepunt 2 - Timing
Nut en duurzaamheid	√	- Totaalbeeld met rol overheid - Milieubeoordelingsrapport - Flexibiliteit strategie - Effectindicatoren
Coherentie	√	- Samenwerking, innovatie en differentiëring beleid per vlootsegment, - Bevorderen concurrentiepositie en ontwikkeling bedrijven en werkgelegenheid en gendergelijkheid - Band met visserij toetsen (bv. bij verbetering aquatische fauna en flora) - Prioriteiten en timing strategie - Beleid van lagere overheden - Administratieve toegankelijkheid - Transparantie bij inzet en aanwending van publieke middelen - Verschaffen van informatie over mogelijkheden binnen EVF
Effectiviteit	Gedeeltelijk	- Flexibiliteit maatregelen - Resultaatindicatoren - Inkrimping van vloot zo snel mogelijk organiseren
Efficiëntie	Gedeeltelijk	- Flexibiliteit middelenverdeling - Benutten van beschikbare middelen - Onderbouwing middelenverdeling prioritaire zwaartepunten 2-5 - Voldoende middelen voorzien voor maatregel definitieve beëindiging van de visserijactiviteit (prioritair zwaartepunt 1)

5. Prioritaire zwaartepunten

a) Samenhang en motivering

1) Het NSP

Zowel de Vlaamse overheid als het hervormd GVB streven naar een duurzaam evenwicht tussen vangstcapaciteit en vangstmogelijkheden. Daarom wordt via prioritair zwaartepunt 1 gekozen voor een aanpassing van de vissersvloot via definitieve beëindiging of via modernisering en aanpassing voor de blijvers.

Rond 2010 wordt geëvalueerd in welke mate de definitieve beëindiging verder dient gezet te worden. Dit zal in zeer grote mate afhangen enerzijds van de vangstmogelijkheden die er dan zullen zijn maar evenzeer van de voortgang die in de praktijk zal geboekt zijn op het vlak van de mari- en aquacultuur en de alternatieven inzake energie- en milieuvriendelijke visserijmethoden. Prioritair zwaartepunt 2.1. “Aqua- en maricultuur” en zwaartepunt 3 – “Maatregelen van gemeenschappelijk belang”, zullen hierbij de hefboomen bij uitstek zijn.

2) Leidende beginselen voor het Belgisch Operationeel Programma

Enkele leidende beginselen van art. 19 van Verordening (EG) nr. 1198/2006 worden hierbij bijzonder benadrukt:

- duurzaam evenwicht, zoals hoger gesteld
- rendabele economische activiteiten voor de vissersvaartuigen onder concurrentiele voorwaarden
- realiseren van hogere toegevoegde waarde voor de visserijproducten (zowel zeevis, aquacultuur en maricultuur)
- de visserij beoefenen onder betere milieu- en energievoorwaarden
- de tewerkstelling in de kuststreek en de band met het kustgebeuren bestendigen.

3) Resultaten van de evaluatie vooraf

Naar aanleiding van de toetsing van de interne coherentie kan gesteld worden dat de geformuleerde lange termijn visie goed herkenbaar is doorheen het NSP en het OP en goed vertaald werd in een algemene strategie met bijhorende prioritaire zwaartepunten. Toch verdient de stimulering van samenwerking, innovatie en differentiëring van het beleid per vlootsegment nog verdere aandacht.

De externe coherentie van het NSP en het OP werd op verschillende beleidsniveaus bekeken en werd positief geëvalueerd mits rekening te houden met enkele opmerkingen. De belangrijkste opmerkingen zijn dat meer aandacht aan het verbeteren van de concurrentiepositie en ontwikkeling van ondernemingen besteed kan worden,

de band met de visserij bij voorgestelde aquatische fauna en flora verbeteringen niet uit het oog verloren mag worden, het bevorderen van gendergelijkheid, werkgelegenheid en duurzame ontwikkeling van visserijgebieden (prioritair zwaartepunt 4) niet vergeten mag worden. Daarnaast is de timing en prioritering van de strategie nog verder uit te werken.

Tijdens de evaluatie van het criterium coherentie is ook naar voren gekomen dat het beleid van de lagere overheden in België nog weinig transparant is, maar in de volgende periode dient opgevolgd te worden. Daarnaast blijven administratieve 'toegankelijkheid', transparante inzet en aanwending van EVF middelen en het verschaffen van informatie over de mogelijkheden binnen het EVF van belang.

b) Beschrijving van de prioritaire zwaartepunten (ZW) en de daarin vervatte maatregelen, inclusief specifiek vereiste informatie

1) Prioritair zwaartepunt 1: Maatregelen voor de aanpassing van de communautaire visserijvloot

i) Belangrijkste doelstellingen

- aanpassing van de Belgische vangstcapaciteit aan de Belgische quota tegen ± 2010 waarbij prioriteit wordt gegeven aan oudere vaartuigen; vaartuigen jonger dan 10 jaar komen niet in aanmerking;
- de na definitieve beëindiging en andere maatregelen zoals samenvoeging, resterende vloot opnieuw concurrentieel, milieu- en energievriendelijker maken;
- kwaliteit en versheid worden het motto van de toekomst;
- traceerbaarheid vindt meer en meer ingang;
- diversificatie van de vangsten;
- vermindering van de milieu- en natuurimpact van de visserijmethoden zoals de boomkorvisserij.

ii) Uitgangssituatie en de gekwantificeerde doelstellingen

indicator	2006	2008	2010 - 2011	2012 - 2013
Aantal vaartuigen	107	101	95	90
GT	20.035	19.100	17.500	16.500
kW	60.190	60.190	56.000	53.000

Eind 2006 waren er nog 107 vissersvaartuigen officieel geregistreerd. Er wordt verwacht dat er tussen 2007 en 2010 een natuurlijke afvloeï zal plaatsgrijpen ingevolge momenteel reeds vastgestelde inactiviteit, samenvoeging maar eveneens ingevolge falng. De crisis van 2005-2006 heeft immers diepe wonden geslagen en heel wat rederijen kampen nog steeds met te grote financiële lasten.

Teneinde het vooropgezette en afgesproken streefdoel “een Belgische vloot van een 90-tal vissersvaartuigen” te halen, is het opportuun een definitieve beëindigingregeling uit te werken. Op korte termijn (2010) kan die regeling er voor zorgen dat een 6-tal vaartuigen uit de vloot verdwijnen (5 van het groot en 1 van het klein segment). In de laatste helft van het programma kan de vloot dalen naar het streefdoel van 90 vaartuigen (sloop van 3 van het grote en 2 van het kleine segment).

De financiële middelen zullen hoofdzakelijk worden ingezet in de periode 2010-2011.

Uitgaande van de huidige vloot (107 vaartuigen), de verwachte evolutie naar een vloot van een 90-tal vaartuigen, laat toe volgende raming voorop te zetten:

Vlootsamenstelling

vlootsegment	2006	2013
Groot	56	40 à 45
Klein	31	35 à 40
kust	20	10

Wijziging in vistechneik

Groot vlootsegment: jaarlijks kunnen een 10-tal vaartuigen gedurende 6 maand overschakelen van boomkor naar borden visserij. Bovendien kan het aantal staand want stijgen van 3 vaartuigen (eind 2006) naar 5 vaartuigen.

Klein vlootsegment: een 3-tal vaartuigen kunnen overschakelen van boomkor naar alternatieve visserijtechnieken. Een 5-tal eenheden kunnen omschakelen naar pulskor.

Verder is het de bedoeling 150 vissers te bereiken met opleidingen.

iii) Motivering medefinancieringspercentages, doelgroepen / -sectoren / -gebieden en/of begunstigen

Het gemiddelde medefinancieringspercentage voor zwaartepunt 1 is 54%.

Per maatregel van zwaartepunt 1 werd een medefinancieringspercentage bepaald naargelang het belang dat aan de maatregel gehecht werd. Gezien het belang van de definitieve beëindiging worden hier veel en de meeste overheidsmiddelen aan besteed. Vooral deze maatregel is verantwoordelijk voor het relatief hoge medefinancieringspercentage. Er wordt ook beroep gedaan op lid 8 van artikel 53 van verordening (EG) nr. 1198 van 2006 om het maximumbedrag van de bijdrage uit het EVF voor zwaartepunt 1 te verhogen. De totale middelen besteed aan de maatregel ‘definitieve beëindiging’ maken 40% uit van alle middelen besteed aan zwaartepunt 1. Investerings aan boord zijn ook minder betoelaagbaar. Dit zwaartepunt wordt voor ongeveer 2/3 met privé-middelen bekostigd.

De maatregel ‘sociaaleconomische compensaties voor vlootbeheer’ wordt volledig door de overheid betaald. Waarbij de helft Europese en de helft regionale middelen gebruikt worden gezien dit een weerspiegeling is van de beschikbare Europese en regionale middelen.

Dit zwaartepunt richt zich tot alle reders en vissers in de verschillende segmenten.

iv) Complementariteit

Voor dit zwaartepunt is er geen mogelijkheid tot financiering uit andere Europese fondsen.

v) Maatregel 1.1: Definitieve beëindiging van visserijactiviteiten

Situering : EVF-Ver. Art. 23; Acties 1 en 2

Het onevenwicht tussen vangstpotentieel en vangstcapaciteit is wellicht het belangrijkste structurele probleem waarmee de Europese zeevisserij op dit ogenblik geconfronteerd wordt. Er is te weinig vis voor te veel vaartuigen, en dit leidt tot ongunstige bedrijfsresultaten en een onzekere toekomst voor de vissers.

De ontwikkeling van de brandstofprijzen heeft de structurele problemen nog duidelijker aan het licht gebracht omdat een deel van de vaartuigen daardoor een negatieve cash-flow kent en de weinige reserves worden opgeteerd. De Belgische vloot voelt, meer nog dan de vloten in andere landen, het effect van de hogere brandstofprijzen omdat voor het trekken van de zware (boomkor) netten veel vermogen moet worden aangewend.

De Belgische vloot had te kampen met een structurele overcapaciteit (op 15 % geraamd, zijnde 10.000 kW). Er was een overcapaciteit van 5 kleine en 9 grote vaartuigen om de vloot als geheel op korte termijn (binnen het jaar) op break-even te laten draaien, dit in de hypothese van een niet verder oplopende brandstofprijs.

Een deel van de overcapaciteit is via samenvoeging van motorvermogens uit de markt genomen. Er wordt door een eigenaar motorcapaciteit bijgekocht van een visvergunning van een vissersvaartuig dat de visserij verlaat en deze capaciteit wordt toegevoegd aan de motorcapaciteit als vermeld op de eigen visvergunning. Deze sanering wordt bijgevolg door de sector zelf bekostigd.

Met het uit de vaart nemen van een negental vaartuigen (6.000 kW) in de herfst van 2006, wordt gestreefd de resterende vloot naar een breakeven niveau te laten evolueren.

Met deze beëindigungsactie doet de Belgische visserijsector een relatief belangrijke bijdrage in Europese context naar een duurzame exploitatie van de visserijhulpbronnen. De beëindiging van de visserijactiviteiten maakt deel uit van de aanpassing van de visserij-inspanning, zoals beschreven in het "Globaal actie- en herstructureringsplan voor een duurzame Vlaamse zeevisserijsector", overgemaakt aan de Europese Commissie bij schrijven van 30 november 2006.

Beschrijving :

1. De definitieve beëindiging van de visserijactiviteiten van vissersvaartuigen is mogelijk door: het slopen van het vissersvaartuig, of door het vissersvaartuig een

nieuwe functie te geven buiten de visserijsector, onder de vlag van een lidstaat en voor andere activiteiten dan visserij geregistreerd in de gemeenschap.

Conform de reglementering die van toepassing was tijdens de periode 2000 -2006 en teneinde continuïteit in beleidsvoering na te streven, is de premie voor beide mogelijkheden dezelfde.

2. De definitieve beëindiging van de visserijactiviteiten van vissersvaartuigen kadert in een plan voor de aanpassing van de visserij-inspanning zoals bedoeld in artikel 21, onder a) van Verordening (EG) nr. 1198/2006 van de Raad van 27 juli 2006 inzake het Europees Visserijfonds.

3. Vissersvaartuigen die in aanmerking komen voor de definitieve beëindiging van de visserijactiviteiten moeten meer dan tien jaar oud zijn.

In het kader van de definitieve beëindiging van de visserijactiviteiten van vissersvaartuigen is de ouderdom van het vissersvaartuig een geheel getal dat het verschil aangeeft tussen het jaar waarin besloten wordt een beëindigingspremie toe te kennen en het jaar van inbedrijfstelling van het vissersvaartuig, zoals vermeld in de "Officiële lijst der Belgische vissersvaartuigen".

4. Voorwaarden voor de bijstandsverlening voor vissersvaartuigen die wensen hun visserijactiviteiten te beëindigen:

- de definitieve beëindiging heeft slechts betrekking op vissersvaartuigen die zijn gebruikt voor een visserijactiviteit van ten minste 75 zeedagen in elk van de twee aan de datum van de aanvraag voor definitieve beëindiging voorafgaande periodes van twaalf maanden,
- vóór de definitieve beëindiging is het vissersvaartuig geregistreerd in het communautaire gegevensbestand van vissersvaartuigen,
- op het tijdstip dat het besluit tot toekenning van de premie wordt genomen, is het vissersvaartuig opgenomen in de "Officiële lijst der Belgische vissersvaartuigen",
- na de definitieve beëindiging wordt de visvergunning ingetrokken en wordt het vissersvaartuig definitief geschrapt uit het communautaire gegevensbestand van vissersvaartuigen.

Specifiek vereiste informatie :

Beschrijving van de prioriteit die wordt gegeven aan de financiering van herstelplannen:

Gelet op:

- de geografische spreiding van de Belgische vangstrechten,
- het feit dat de meeste Belgische vaartuigen ook alle gebieden bevissen
- het feit dat alle vaartuigen ouder dan 10 jaar in aanmerking komen voor definitieve beëindiging, moet verwacht worden dat de maatregelen effect zullen hebben op alle herstelgebieden waar de Belgische vloot actief is.

Beschrijving van de methoden voor de berekening van overheidssteun voor de definitieve beëindiging van visserijactiviteiten:

1. Steuntarieven: maximale bedragen uitgedrukt in euro:

- Voor vissersvaartuigen met een motorvermogen van ten hoogste 221kW:

$(550 \times \text{aantal kW's}) + (4.000 \times \text{aantal GT's}) - (*)$

- Voor vissersvaartuigen met een motorvermogen groter dan 221kW:
 $(500 \times \text{aantal kW's}) + (2.000 \times \text{aantal GT's}) - (*)$

(*) kW's en GT's van het vissersvaartuig zoals vermeld in het Europese communautaire vlootregister van de vissersvloot op het ogenblik van de aanvraag tot beëindiging van de visserijactiviteiten van het vissersvaartuig.

2. Correctiefactoren:

- Voor vissersvaartuigen die tussen 16 en 29 jaar oud zijn, wordt het berekende bedrag op basis van de GT's verminderd met 1,5 % per jaar dat het vissersvaartuig ouder is dan 15 jaar.
- Voor vissersvaartuigen die 30 jaar oud of ouder zijn, wordt het berekende bedrag op basis van de GT's verminderd met 22,5 %.

vi) Maatregel 1.2: Tijdelijke stillegging van visserijactiviteiten

Deze maatregel wordt niet opgenomen in het Belgische Operationeel Programma.

vii) Maatregel 1.3: Investerings aan boord van vaartuigen en selectiviteit

Situering : EVF-Ver. Art. 25; acties 1 t/m 9

Deze maatregel is gericht op een duurzame visserij in de brede zin van het woord. Vooreerst dient de vloot rendabel te zijn en moet gestreefd worden naar een stabiele bedrijfsvoering op lange termijn, met aandacht voor de kwaliteit van het product. Respect voor het milieu dient een kernbegrip te worden in de visserij van de toekomst waarbij zowel gestreefd wordt naar milieuvriendelijke aanpassingen aan bestaand vistuig als naar overschakeling naar alternatief vistuig. Het sociale leven en de arbeidsomstandigheden van de visser verdienen eveneens voldoende aandacht. Binnen deze maatregel kan subsidiëring van voorzieningen en de modernisering van vissersvaartuigen, op voorwaarde dat de steun geen betrekking heeft op de capaciteit uitgedrukt in termen van tonnage of vermogen en de vangstcapaciteit van het vissersvaartuig daardoor niet toeneemt.

Voor de periode 2007-2013 worden volgende opportuniteiten vooropgezet:

- Kwaliteit en versheid
- Traceerbaarheid
- Diversificatie van de visserijmethodes
- Vermindering van de milieu -en natuurimpact
- Het sociale leven en arbeidsomstandigheden van de visser

Beschrijving :

Volgende investeringen komen voor subsidiëring in aanmerking:

- vervanging en vernieuwing van respectievelijk het visruim en vangstverwerking: verbouwingen aangaande ketenverbetering (modernisering visruimen, slurry-

- ijsmachines, sorteermachines, weegschalen met labelprinters in verband met herkomst product, geconditioneerde verwerkingsmachines, veiligheidsinvesteringen, enz. ...);
- verbeteringen van de verblijfs-, arbeids- en leefomstandigheid aan boord, inclusief een verbeterde en bedrijfszekere aandrijving van het vaartuig en de veiligheid aan boord;
 - aanschaf van nautische apparatuur;
 - milieu- en energievriendelijke visserijmethoden (inclusief alternatieve visserijen), stimulering van selectieve visserijtechnieken, maatregelen ter beperking van impact visserij op niet commerciële soorten, op de zeebodem en op het ecosysteem in zijn geheel;
 - aanschaf en uittesten van “pingers” of alternatieve afschrikmiddelen om de bijvangst van zeezoogdieren te vermijden. Het betreft hier niet de visserijtakken waarvoor het gebruik van akoestische afschrikmiddelen is verplicht zoals bepaald in bijlage I van Verordening (EG) nr. 812/2004 van de Raad van 26 april 2004;
 - energiezuinige investeringen;
 - vernieuwing van de hoofdmotor onder de voorwaarden van artikel 25 van verordening nr. 1198/2006.

Specifiek vereiste informatie: de sector heeft momenteel geen intentie om motoren met financiering te vervangen waarbij motorvermogen wordt ingeleverd.

Beperking motorvermogen in groep: niet van toepassing.

viii) Maatregel 1.4: Kleinschalige kustvisserij

Deze maatregel wordt niet opgenomen in het Belgische Operationeel Programma.

ix) Maatregel 1.5: Sociaaleconomische compensaties voor vlootbeheer

Situering : EVF-Ver. Art. 27; actie 1

Deze actie heeft betrekking op maatregelen ten gunste van jonge vissers, met name de verbetering van hun beroepsvaardigheden alsook regelingen voor de omscholing naar beroepen buiten de zeevisserij.

Daarnaast voorziet deze actie in een individuele subsidie aan jonge vissers bij de eerste verwerving in gedeeltelijke of volledige eigendom van een vissersvaartuig.

Beschrijving:

Volgende investeringen komen voor subsidiëring in aanmerking:

- aankoop van nieuwe software/hardware voor de bestaande simulator te Zeebrugge teneinde aangepaste praktijkoefeningen te kunnen uitwerken aangaande de verbetering van de veiligheid van jonge vissers;
- organisatie van diverse aangepaste maritieme opleidingen voor deze doelgroep met het oog op een mogelijke omscholing. Aankoop van opleidingsmodules;
- promotie van beroepsmogelijkheden in andere sectoren (maken van een specifieke beroepenfilm);
- eerste verwerving in gedeeltelijke of volledige eigendom van een vissersvaartuig.

Specifiek vereiste informatie: Met de gestelde maatregelen worden de jonge vissers opgeleid op moderne simulatie apparatuur, dit draagt bij tot een verhoogde veiligheid voor de visser, het vaartuig en de zee.

2) Prioritair zwaartepunt 2: Aquacultuur, binnenvisserij, verwerking en afzet van visserij- en aquacultuurproducten

i) Belangrijke doelstellingen

- diversificatie en vernieuwing binnen de aquacultuursector met speciale aandacht voor soorten met goede afzetvooruitzichten;
- valorisatie van bestaande infrastructuur naar aquacultuur in vaste installaties;
- invoering van aquacultuurmethoden die de negatieve gevolgen voor het milieu aanzienlijk terugdringen of de positieve gevolgen ten opzichte van de gangbare praktijk in de aquacultuursector vergroten;
- het voldoen aan de sanitaire voorschriften en het behalen van de HACCP- en andere kwaliteitsnormen door afzet- en verwerkingsbedrijven van vis en aquacultuurproducten.
- verbetering van de werkomstandigheden van viskwekers;
- vermindering van de kost van niet in te schatten omstandigheden waarop viskwekers geen vat hebben;
- verhogen van de rentabiliteit en de prestaties van de sector;
- verbetering van de werkomstandigheden.

ii) Uitgangssituatie en de gekwantificeerde doelstellingen

- de jaarlijkse productie van mariene vis van 0 ton in 2007 verhogen naar 375 ton in 2013;
- de jaarlijkse productie van schelpdieren en wieren van 70 ton in 2007 verhogen naar 1300 ton in 2013;
- de optimalisatie van kweek en teelt van kleinere visformaten en kleinere vissoorten (riet-, blankvoorn, zeelt en winde, riviergrondeling, ...) door onderwaterrefugia te voorzien die tussen 4 à 10 % van de vijveroppervlakte omvatten;
- het aantal bedrijven dat zich voor infectieuze hematopoïetische necrose en virale hemorrhagische septikemie op een ziektevrije status kan beroepen verhogen van 1,3% van de bedrijven (1 op 77) in 2006 naar 80% van de bedrijven in 2013;
- het steunen van een 20-tal investeringsdossiers van visverwerkende bedrijven om te voldoen aan de sanitaire voorschriften en het behalen van de HACCP- en andere kwaliteitsnormen en voor het ontwikkelen van niche-producten;
- de helft van de 40 Waalse viskwekers betrekken bij de investering ter verbetering van de rentabiliteit en de productiviteit;

iii) Motivering medefinancieringpercentages doelgroepen / -sectoren / -gebieden en/of begunstigden

Het medefinancieringspercentage voor zwaartepunt 2 is 50%. Voor elke maatregel die onder dit zwaartepunt valt wordt de ene helft door het EVF en de andere helft door nationale of regionale overheden betaald.

Gezien er ongeveer even veel Europese als regionale middelen beschikbaar zijn bestaat de overheidsbijdrage bij alle maatregelen van dit zwaartepunt voor de ene helft uit Europese en voor de andere helft uit regionale middelen.

Alle particuliere ondernemingen werkzaam in de aquacultuur- of visverwerkende sector kunnen op dit zwaartepunt beroep doen.

Voor de bestrijding van piscivoren en compensatie van inkomensverlies kunnen enkel bestaande particuliere ondernemingen actief in de aquacultuur en gelegen in ruimtelijk kwetsbare gebieden; zoals natuurgebieden, reservaatgebieden, bosgebieden, behorend tot het Vlaams Ecologisch Netwerk, vogel- en habitatrichtlijngebieden steun aanvragen voor investeringen in onderwaterrefugia.

Voor de maatregel 2.3 'Verwerking en afzet van visserijproducten' wordt voorrang gegeven aan kleine en micro-ondernemingen.

iv) Complementariteit

LIFE+

Er is een Life+ dossier in voorbereiding, om gelden uit het Life-fonds aan te wenden voor het herstel en ontwikkeling van de habitats en soorten:

inrichting van de vijvers (herstel en openkappen dijken, tegengaan verlanding, aanleg eilanden met rietkragen, slib ruimen..), optimalisatie aan- en afvoersloten, herstel natte graslanden, ruigten, enz....

afsluiten rustgebieden, openstelling en natuurrecreatieve infrastructuur, ontwikkeling public awareness rond het Vijvergebied Midden-Limburg als Natura2000-gebied.

Het betreft dus financiering voor inrichtingswerken en voor natuurrecreatieve infrastructuur en educatie en sensibilisatie rond Natura2000. De financiering van onderwaterrefugia en de compensatie voor inkomensverlies zal echter enkel via het EVF gebeuren.

ELFPO

Sommige maatregelen zoals de valorisatie van bestaande infrastructuur (bvb landbouwbedrijven) kunnen zowel door het ELPO als door het EVF gefinancierd worden. Er zal over gewaakt worden dat de begunstigden voor deze maatregel mensen werkzaam in de visserijsector zijn. Landbouwers die hun bedrijf willen converteren naar een aquacultuurbedrijf kunnen geen steun krijgen van het EVF.

v) Maatregel 2.1: Aquacultuur

(1) Diversificatie naar soorten met een goede afzet

Situering: EVF-Ver. Art. 29 a)

Voor een aantal commerciële vissoorten zijn de grootste struikelblokken nu opgelost en is de commerciële kweek technisch en technologisch haalbaar. Cruciaal is echter de continue productie van larven van een goede kwaliteit. Om België een leidende positie te geven in deze teelten is er nood aan hoogstaande broodstock- en hatcherytechnieken. Het gebruik van "state-of-the-art"-recirculatietechnieken zorgt niet alleen voor een betere ziektecontrole in de larvale stadia, maar ook voor een volledig controleerbare voortplantingscyclus in de broodstock.

Op langere termijn is er mogelijkheid voor het uitbaten van een open zeeboerderij, waarbij een kunstrif, zoals het windmolenpark op de Thornton Bank dienst zou doen als artificieel rif.

Beschrijving :

Reders, vissers of anderen werkzaam in de visserijsector die willen omschakelen naar “op land” maricultuur worden aangemoedigd en kunnen voor volgende maatregelen financiële ondersteuning en advies krijgen:

- het uitbouwen van broodstock en hatcheries voor de continue productie van larven. Materiële investeringen m.b.t. tot het verhogen van de larvale productiecapaciteit en de kwaliteit ervan;
- de bouw van viskwekerijen met “state-of-the-art” recirculatiesystemen;
- kweek van lucratieve en meer exotische soorten met een goede afzet in België behoren eveneens hiertoe (voor dergelijke soorten dient vooraf een complete marktstudie te gebeuren);
- bouw van een kweekinstallatie voor de productie van jonge dieren van commercieel belangrijke soorten;
- bouw van offshore-bijvoedersystemen met specifieke signalen, om visbestanden in bepaalde gebieden te houden.

(2) Diversifiëren van een deel van de bestaande visserijvloot naar schelpdierkweek

Situering:

ZW 2 Aquacultuur, binnenvisserij, verwerking en afzet EVF-Ver. Art. 29 a) op nieuwe soorten gerichte diversificatie en productie van soorten met goede afzetvooruitzichten

Door de reductie van de visserijcapaciteit, opgelegd door het Gemeenschappelijk Visserijbeleid van de Europese Commissie, zal een deel van de visserijsector afgebouwd worden. Daarom is er nood aan diversificatie naar alternatieve productiemethoden. Schelpdierkweek in open zee kan een oplossing bieden voor het voortbestaan van een deel van de sector.

Schelpdierkweek in volle zee opent de weg naar meer diversificatie in eigen visserij- en aquacultuurproducten en geeft aanleiding tot een typisch streekgebonden product.

Maar ook andere schelpdiersoorten kunnen op dezelfde wijze gekweekt worden, eventueel samen met andere organismen, die hun voordeel halen uit de excretieproducten van de gekweekte schelpdieren. Maricultuur kan dus een nieuwe elan bieden aan de kustzone, waar zowel de distributie, de viswerkende bedrijven, de vishandels, de horeca en de ganse toeristische sector de vruchten kunnen van plukken.

Beschrijving :

Volgende maatregelen kunnen betoelaagd worden:

- uitbouw van de schelpdierkweek in nieuwe productiegebieden;
- diversificatie naar andere schelpdiersoorten dan mossel;
- polycultuur, een combinatie van schelpdierkweek en organismen, die hun voordeel vinden in de excretieproducten van de gekweekte schelpdieren, zoals suikerwier (*Laminaria saccharina*).

(3) Valorisatie van bestaande infrastructuur naar aquacultuur in vaste installaties;

Situering: EVF-Ver. Art. 29

Door de reductie van de visserijcapaciteit zal een deel van de visserijsector afgebouwd worden. Daarom is er nood aan diversificatie naar alternatieve productiemethoden. Het ombouwen van bestaande infrastructuren, zoals stallen, serres, e.d. naar aquacultuurbedrijven met “state-of-the-art” recirculatiesystemen is een mogelijkheid om deze gebouwen te benutten en soorten te kweken die vooralsnog in België niet mogelijk waren.

Beschrijving:

Volgende maatregelen kunnen gesubsidieerd worden:

- het ombouwen van bestaande infrastructuur naar aquacultuurproductie met “state-of-the-art” recirculatiesystemen.

(4) Steun voor de aankoop van apparatuur om viskwekerijen te beschermen tegen wilde predatoren

Situering: EVF-Ver. Art. 29

De vijvers, die worden gebruikt voor zoetwatervisteelt in Vlaanderen, zijn grotendeels gelegen in ruimtelijk kwetsbare gebieden, zijnde reservaat-, natuur-, bos-, en overige groengebieden. Deze maken deel uit van het VEN³, het IVON⁴ en/of van het Natura2000-netwerk, dat bestaat uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. Dit betekent dat er, zowel vanuit de regionale als de Europese wetgeving, mogelijkheden zijn om voorwaarden op te leggen aan het medegebruik, in dit geval de visteelt⁵.

Ten gevolge van de verhoogde aalscholverpredatie zijn de oorspronkelijke visteeltpraktijken gewijzigd, in die zin dat er vooral of in sommige gevallen nog uitsluitend grotere vissoorten en in groter visformaat op de vijvers worden gezet en gekweekt. Deze wijziging in de teeltpraktijk is één van de oorzaken van de achteruitgang van de structuur en de diversiteit van de vijversystemen. Grote vissoorten als karpers of brasems woelen bij het foerageren immers de bodem om waardoor ze sedimenten resuspenden, nutriënten recyclen en

³ Vlaams Ecologisch Netwerk

⁴ Integraal Verwevend en Ondersteunend Netwerk bestaande uit natuurverwevings- en -verbindingsgebieden

⁵ Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) heeft daarom in het kader van TWOL – Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu - de KULeuven, Laboratorium voor Aquatische Ecologie de opdracht gegeven om een “onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor duurzame integratie van visteelt en ontwikkeling van natuurwaarden in ruimtelijk kwetsbare gebieden”.

waterplantenvegetaties op directe wijze fysiek beschadigen of vegetatieontwikkeling verhinderen door vertroebeling van de waterkolom.

Beschrijving:

Vistelers kunnen ecologisch meer interessante visbestanden op de vijvers zetten als er maatregelen genomen worden om de predatie vooral door aalscholvers tot een minimum te beperken.

Hiertoe kunnen volgende investeringen betoelaagd worden:

- de plaatsing van onderwaterrefugia;
- de afrastering van (delen van) visvijvers, indien deze ecologisch aanvaardbaar zijn.

(5) Introductie van technieken in de aquacultuur die de negatieve impact reduceren of de positieve effecten op het milieu versterken.

Situering: EVF-Ver. Art. 29 b)

Bestaande aquacultuuractiviteiten hebben in sommige gevallen een negatieve impact op het milieu. Enerzijds door de lozing van vervuild water (effluentwater) en vloeibare mest, anderzijds door ontsnappingen van habitat vreemde organismen.

Beschrijving :

Volgende technieken kunnen gesubsidieerd worden:

- intensievere recirculatiemethoden: door hiervan gebruik te maken wordt de noodzaak tot spuien gereduceerd. Een secundaire behandeling van het effluentwater door middel van flocculatie, denitrificatie en defosfatering kan het effluentwater verder zuiveren waardoor de impact op het milieu geminimaliseerd wordt. Verdere indikking van de mest door ontwateren (centrifugereren, uitpersen, e.d.) kan het volume aan mest sterk reduceren. De rest van de vaste fractie kan vergist worden en gebruikt worden voor warmteproductie;
- geïntegreerde kweeksystemen (polyculturen): de output aan vervuild water en mest kan gereduceerd worden door hiervan gebruik te maken;
- investeringen die ontsnappingen van uitheemse soorten beogen te voorkomen.

(6) Steun aan de investering met het oog op de verbetering van de rentabiliteit en de productiviteit van de professionele viskwekers

Situering: EVF-Ver. Art. 29

De viskwekerij is een sector die omwille van verscheidene redenen gestaag groeit in het Waalse Gewest. De voorgestelde maatregelen houden rekening van de zeer bescheiden omvang van de nog bestaande viskwekerijen en van hun reële nood aan plaats.

De betalingstermijnen remmen vaak de investeringen voor Waalse viskwekers af, gezien deze bedrijven klein van omvang zijn met zeer beperkte financiële middelen. De subsidies die toegekend worden door de overheid en door het EVF zouden rekening moeten houden met deze problematiek waardoor het wenselijk is aangepaste financieringsmethodes aan te wenden ten einde een bijkomende schuldenlast van de Waalse viskwekers te voorkomen.

Voorrang wordt hoofdzakelijk verleend aan dringende tussenkomsten om de ambachtelijke bedrijven actief te houden : aankoop van tweedehands materiaal, herstelling van bedrijfsgebouwen, boringen, reinigen van vijvers, ...

Beschrijving :

Volgende investeringen worden betoelaagd:

- nieuwe projecten en werken;
- herstelling van de productieplaatsen, evenals hun verbetering en rehabilitatie of bouw van gebouwen en infrastructuren;
- startende biologische producties;
- het aanleggen of verbetering van watervangsystemen door aftappen van waterlopen;
- het aanleggen of verbetering van watervangsystemen door boringen in de grondwaterlagen om te kunnen verhelpen aan de stijging van de temperatuur van het oppervlaktewater in de zomer;
- het plaatsen van draaiende filters ter zuivering van de zwevende stoffen in het water bij het verlaten van de viskwekerij;
- kleine investeringen zoals de aankoop van tweedehands materiaal ter verbetering van de productiviteit en/of de levenskwaliteit van de viskweker;
- het aanleggen van specifieke systemen ter bescherming tegen visetende vogels (aalscholvers, reigers, ...) met inbegrip van het onderhouden van vijvers en het verwijderen van ondiepten die het vangen van vissen voor de reigers vergemakkelijken.

(7) Compensatie van inkomensverlies ten gevolge van verplichte ecologisch verantwoorde aquacultuur in (delen) van Natura-2000 gebieden

Situering : EVF-Ver. art. 30

Maatregelen en onderzoek ter bescherming of verbetering van het milieu in het kader van NATURA 2000 waar het rechtstreeks visserijactiviteiten betreft en dit binnen het kader van de geldende Belgische en regionale wetgeving.

Beschrijving :

Doelstelling is (vanuit de natuurwetgeving opgelegde) ecologisch aanvaardbare visteeltpraktijken ook commercieel interessant genoeg of ten minste aanvaardbaar maken voor bedrijven door de samenstelling van bepaalde beheerpakketten, waarin onder andere compensatie van gedeerde inkomsten is voorzien.

(8) Biologische aquacultuur

Situering : EVF-Ver. art. 30

Verordening (EG) Nr. 834/2007 van de Raad van 28 juni 2007 inzake de biologische productie en de etikettering van biologische producten en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 2092/91. De toepassingsverordeningen van deze verordening zijn er nog niet

Beschrijving:

Aquacultuurbedrijven die biologische productiemethoden conform de hierbovenstaande verordening en zijn toepassingsverordeningen hanteren kunnen hiervoor steun krijgen.

Deze steun zal berekend worden op basis van inkomensverlies en additionele kosten die deze productiemethoden met zich meebrengen

(9) Uitroeiing infectieuze hematopoïetische necrose en virale hemorragische septikemie

Situering : EVF-Ver. Art. 32;

RICHTLIJN 2006/88/EG van de RAAD van 24 oktober 2006 betreffende veterinaire rechtelijke voorschriften voor aquacultuurdieren en de producten daarvan en betreffende de preventie en bestrijding van bepaalde ziekten bij waterdieren.

BESCHIKKING 90/424/EG van de RAAD van 26 juni 1990 betreffende bepaalde uitgaven op veterinair gebied.

In het verleden waren de Europese voorwaarden voor het verkrijgen van de ziektevrrije status zodanig dat die vanwege de ligging van het Belgische stroomgebied aan slechts één enkel bedrijf werd toegekend. De nieuwe voorwaarden die zijn vastgelegd in Richtlijn 2006/88/EG zullen het mogelijk maken de maatregelen te valoriseren die reeds sinds 1999 ter bestrijding van beide ziekten worden toegepast door de kwekers van zalmachtigen en de bevoegde autoriteiten.

De maatregel zal bijdragen tot een verbetering van de sanitaire toestand van in het wild uitgezette dieren: dieren die afkomstig zijn uit een gebied of compartiment met ziektevrrije status mogen worden verzonden naar gebieden/compartimenten van om het even welke gezondheids categorie (voor die ziekten) waarbij als algemene regel voor het handelsverkeer geldt dat de dieren niet mogen worden verzonden naar een gebied/compartiment met een hogere gezondheidsstatus.

Beschrijving :

Volgende maatregel wordt betoelaagd:

- het opstellen voor de uitroeiing van infectieuze hematopoïetische necrose (NHI) en virale hemorragische septikemie (SHV) in de Belgische stroomgebieden;
- de controle van ziekten in de aquacultuur;
- de kosten voor de uitroeiing van ziekten in de aquacultuur (virozen), daarbij inbegrepen de compensatie voor gehele of gedeeltelijke verliezen (slachtingen) en de tijdelijke inactiviteit van productiesites ten gevolge van desinfecties en het terugkrijgen van een goed sanitair statuut.

(10) Opstellen van bestrijdingsmaatregelen bij uitbraak van exotische ziekten

Situering : EVF-Ver. Art. 32;

RICHTLIJN 2006/88/EG van de RAAD van 24 oktober 2006 betreffende veterinaire rechtelijke voorschriften voor aquacultuurdieren en de producten daarvan en betreffende de preventie en bestrijding van bepaalde ziekten bij waterdieren.

BESCHIKKING 90/424/EG van de RAAD van 26 juni 1990 betreffende bepaalde uitgaven op veterinair gebied.

De aanwezigheid van een exotische ziekte kan negatieve gevolgen hebben voor de productie van en de handel in dieren en producten. Het is absoluut noodzakelijk ervoor te zorgen dat snelle en doortastende maatregelen worden getroffen om alle risico voor verspreiding te vermijden en de economische verliezen zoveel mogelijk te beperken.

Beschrijving :

Volgende maatregel wordt betoelaagd:

- het opstellen van bestrijdingsmaatregelen die genomen moeten worden bij uitbraak van exotische ziekten.

vi) Maatregel 2.2: Binnenvisserij

Deze maatregel wordt niet opgenomen in het Belgische Operationeel Programma.

vii) Maatregel 2.3: Verwerking en afzet van visserijproducten

Situering : EVF-Ver. Art. 35

Onder deze maatregelen worden een aantal doelstellingen vooropgesteld, die in grote mate gericht zijn op het voldoen aan de sanitaire voorschriften en het behalen van de HACCP- en andere kwaliteitsnormen. Veel aandacht gaat uit naar de productkwaliteit en de modernisering van de verschillende bedrijven.

Een huidige tendens in de verwerkingssector is de verhoging van de verwerkte vis evenals het opstarten van nieuwe verwerkingseenheden. Deze toename van de productie zal voornamelijk gericht blijven op bevroren, diepgevroren en vers gekoelde producten.

De ontwikkeling van visserij op alternatieve soorten wordt nog dikwijls geremd door een gebrekkige kennis over de afzetmogelijkheden. De link met vermarkting dient versterkt te worden.

Beschrijving :

Deze maatregel laat toe dossiers in te dienen voor de bouw, uitbreiding, uitrusting en modernisering van ondernemingen waarbij wordt gestreefd naar een duurzame tewerkstelling in de visserijsector met het oog op de volgende doelstellingen :

1. productie van kwalitatief hoogstaande producten voor nichemarkten. Dit kan in samenspraak met de ontwikkeling van visserijen op alternatieve doelsoorten;
2. een beter gebruik van weinig gebruikte soorten, producten en afval. In het kader van een mogelijke "discard ban" zal de verwerking van het niet-commerciële deel van de vangst de nodige aandacht verdienen;
3. organisatie van de afzet van aquacultuurproducten;
4. verbetering van de arbeidsomstandigheden, hygiëne en productkwaliteit;
5. de investeringen ter verbetering en controle van de omstandigheden inzake volksgezondheid en hygiëne en kwaliteit van de producten;
6. de investeringen ter vermindering van de negatieve invloeden voor het milieu;
7. de investeringen ter productie of commercialisering van nieuwe producten, ter toepassing van nieuwe technieken of ter uitwerking van vernieuwende productiemethodes;

8. de investeringen ter bevordering van de commercialisering van producten die voornamelijk uit de lokale regio en van de lokale aquacultuur komen.

Specifiek vereiste informatie : *beschrijving van de wijze waarop gegarandeerd wordt dat voorrang wordt gegeven aan kleine en micro-ondernemingen:*

In geval van budgettaire beperkingen zal voorrang verleend worden aan kleine en micro-ondernemingen. Hiertoe zal elk jaar gewacht worden met uitbetalen tot alle dossiers binnen zijn. Als de vraag tot subsidiëring het beschikbare bedrag overschrijdt zullen eerst de kleine en micro-ondernemingen gesubsidieerd worden.

3) Prioritair zwaartepunt 3: Maatregelen van gemeenschappelijk belang

i) Belangrijkste doelstellingen

- het opzetten van proefprojecten met het oog op een duurzame zeevisserij;
- het verminderen van de negatieve gevolgen van de introductie van afval in het mariene milieu;
- kwaliteitsverbetering van producentenorganisaties;
- ecologisch aanvaardbare visteeltpraktijken commercieel aanvaardbaar maken;
- herstel van het palingbestanden tot binnen biologisch veilige grenzen;
- verbeteren van de haveninfrastructuur;
- stijging van het visverbruik;
- omschakeling van vissersvaartuigen voor opleiding of onderzoek in de sector of andere activiteiten buiten de visserij;
- overdracht van informatie, overleg, versterkt samenwerkingsverband met het buitenland en verspreiding van onderzoeksresultaten;
- sensibiliseren en informeren van exploitanten zowel uit de bosbouw als uit de viskwekerij alsmede voor ondernemers en beheerders gespecialiseerd in waterlopenbouw en voor vissers, studenten, enz;
- het ondersteunen van het invoeren van beheersplannen in zake viskwekerij in meerdere prioritair hydrografische deelbekkens;
- herstel van beschadigde oevers met plantkundige technieken die bij voorkeur de ecosystemen van de waterloop bevorderen;
- het verlies aan biodiversiteit van het ecosysteem "waterloop" maximaal beperken bij de uitvoering van heraanlegingswerken.

ii) Uitgangssituatie en de gekwantificeerde doelstellingen

- de uitbouw van een Vlaams Aquacultuur Platform dat de meest kansrijke onderwerpen op het gebied van aquacultuur identificeert, de samenwerking binnen de sector en tussen de sector en andere belangengroeperingen bevordert, voorbeeldprojecten opzet en nieuwe aanvragen ivm aquacultuur stroomlijnt zodat de huidige verspreide initiatieven gebundeld worden;
- het aantal werkzoekenden dat een opleiding tot visverwerker volgt van 20 werkzoekenden/jaar in 2006 verhogen naar 30 werkzoekenden/jaar;
- in de Belgische zeevisserijhavens tegen 2013 bijkomend 2000m² gekoelde opslagruimte, 2000m² ateliers en 15 nieuwe water- en elektriciteitsaftakpunten voorzien;

- verkoop van duurzaam geproduceerde vis bevorderen en de toegevoegde waarde van heel de keten verhogen. Hierbij wordt een groei van 5% in aangekocht volume en 10% in besteding over de periode 2007-2013 beoogd;
- het consumptiepatroon van de Belgische consument diversifiëren waarbij het aandeel van de consumptie van vissoorten die niet tot de top-3 behoren in de totale visconsumptie van 42% in 2006 stijgt naar 52% in 2013;
- 28 proefprojecten uitwerken die op termijn kunnen leiden tot het gebruik van alternatieve visserijtechnieken, het gebruik van milieuvriendelijker en selectiever vistuig, het bevissen van alternatieve visgronden en –soorten, een verbeterde kostenstructuur van de rederijen, vissers die duurzamer vissen, visserijproducten met een hogere kwaliteit, een verhoogde veiligheid in de zeevisserij, een betere vlootdynamiek en -structuur en tot een verbeterde verhouding tussen alle stakeholders in de zeevisserij;
- tegen 2010 zes vissersvaartuigen omschakelen tot schepen die een andere activiteit dan de visserij uitvoeren;
- tegen 2010 een 30-tal schippers van het klein vlootsegment jaarlijks 25 tot 30 ton afval uit zee te laten ophalen;
- tegen 2013 10 tot 40 visserij scholen en 15 tot 100 erkende opleiders erkennen met het oog op de organisatie en omkadering van de visserij scholen;
- 5 regionale evenementen organiseren die te maken hebben met duurzame visserij, beheer van visrijdommen en de bescherming van het aquatisch milieu;
- de opening in 2009 van een tentoonstellings- en multimediaruimte met als doel 2000 bezoekers in 2013.

iii) Motivering medefinancieringpercentages doelgroepen / -sectoren / -gebieden en/of begunstigden

Het medefinancieringspercentage voor zwaartepunt 3 bedraagt 50%. Gezien er ongeveer evenveel Europese als regionale middelen beschikbaar zijn bestaat de overheidsbijdrage bij alle maatregelen van dit zwaartepunt voor de ene helft uit Europese en voor de andere helft uit regionale middelen.

Voor dit zwaartepunt komen afhankelijk van de maatregel volgende actoren in aanmerking:

- gespecialiseerde scholen, onderzoeksinstituten en universiteiten;
- producentenorganisaties;
- rederijen;
- viskwekers;
- opleidingscentra die specifieke opleidingen in de visserijsector organiseren;
- de Belgische zeevissershavens en –mijnen op voorwaarde dat deze er over waken dat er geen onnodige dubbelinvesteringen gebeuren in de verschillende havens en/of vismijnen en er samengewerkt wordt waar mogelijk;
- regionale afzetbevorderingsbureaus voor visserij- en aquacultuurproducten;
- (para)publieke instellingen (habitatbeheer);
- verenigingen werkzaam in met visserij gerelateerde gebieden;
- verenigingen van experts voor de ontwikkeling van de visserij met het oog op een beter beheer en behoud van de visrijdommen;
- structuren ter bevoordeling van samenwerkingsverbanden met wetenschappers en beroepslui uit de visserij;

- representatieve verenigingen (visvangst, beroepslui uit de visserij, ...);
- landbouwkundige en bosbouwkundige beroepsverenigingen;
- organismen ter verspreiding van kennis op het vlak van het beheer van waterlopen waarvan de bevoegdheden binnen de betrokken domeinen erkend zijn;
- verenigingen in zake visvangst (coördinerende);
- verenigingen van experts in zake beheer van de visvangst;
- verantwoordelijken voor riviercontracten ... met het oog op het opstellen van beheersplannen in zake viskwekerij;
- erkende beroepsorganisaties of andere erkende organismen;
- beheerders van waterlopen;
- aannemers van werken aan waterlopen;
- verantwoordelijken van vissersverenigingen, vissersfederaties en vissersscholen;
- studenten op het vlak van duurzaam beheer van waterlopen (ingenieurs waters en bossen, enz.);
- landbouwkundige en bosbouwkundige uitbaters, aangelanden, vissers;
- ondernemers of beheerders die al dan niet gespecialiseerd zijn in werken in of in de nabijheid van waterlopen of watervlakken.

iv) Complementariteit

Met ESF

Zowel in het kader van het EVF als in het kader van het ESF kunnen opleidingsprojecten meegefinancierd worden. Binnen het ESF wordt geen sectorale verdeling noch uitsluiting voorzien.

Basisopleidingen in de visserij worden gefinancierd via het financieringsinstrument Visserij. Bijkomende beroepsopleidingen kunnen door het ESF worden meegefinancierd. Zeker opleidingen die reconversie op het oog hebben kunnen door het ESF worden meegefinancierd.

Als projecten uit de visserij ingediend worden in het kader van het ESF, dan zal met de bevoegde autoriteiten voor de respectievelijke programma's nagegaan worden of er sprake is van dubbelfinanciering.

In geval die mogelijkheid zou bestaan zullen de diverse overheden in onderling overleg beslissen waar de betrokken projecten het beste thuishoren.

v) Maatregel 3.1: Collectieve acties

(1) Toolontwikkeling voor optimalisatie ruimtelijke planning van visserij-inspanningen

Situering : EVF-Ver. art. 37 a)

Ecosysteemoverwegingen zullen in de komende jaren een alsmaar belangrijker rol gaan spelen in het visserijbeleid. Om de integratie van deze overwegingen in het beheer "te velde" succesvol te maken, is informatie nodig, niet alleen over de directe en korte-termijn-impact van individuele vistuigen (traditionele boomkor, alternatieve boomkorren, traditionele plankenvisserij, passieve visserijen, enz.) op de bodemfauna, maar ook over de impact van de visserijactiviteiten op vlootniveau op het bentho-demersale ecosysteem in zijn geheel.

Beschrijving :

De actie beoogt om via kartering en modellering op verschillende hiërarchische niveaus (fysische milieu, bodemgemeenschappen, visgemeenschappen en visserijinspanning) een "tool" te ontwikkelen die het mogelijk maakt de visserijactiviteiten dusdanig in de ruimte te plannen dat hun gezamenlijke milieu-impact tot een zowel ecologisch als socio-economisch aanvaardbaar minimum herleid wordt.

Belangrijke elementen in deze actie zijn (i) de samenwerking tussen wetenschappers, visserijsector en andere belanghebbenden (bvb. milieuorganisaties), en (ii) de totstandbrenging van een voldoende breed maatschappelijk draagvlak voor de toepassing van de "tool".

(2) Verhogen van commerciële visbestanden en een duurzaam beheer ervan.

Situering : EVF-Ver. art. 37 a)

Er is interesse naar de mogelijkheden voor het uitzetten van commerciële vissoorten die van nature een specifiek habitat bevolken waardoor ze min of meer aan deze locatie gebonden zijn.

Bedoeling is de mogelijkheid te onderzoeken voor het uitbaten van een open zeeboerderij, waar op een duurzame manier (via licenties en met selectieve visserijmethoden) gevist kan worden.

Beschrijving :

Volgend onderzoek kan gesteund worden:

- onderzoek naar de mogelijkheden voor kweek van jonge dieren aan land om (gemerkt) uit te zetten op specifieke locaties;
- onderzoek naar conditioneringscriteria om de uitgezette dieren op specifieke locaties te houden zonder fysische barrières te gebruiken.

De experimenten moeten een samenwerking zijn tussen wetenschappelijke partners en partners uit de visserijsector.

(3) Diversificatie van schelpdierkweek en polycultuur

Situering : EVF-Ver. art. 37 a), g) en j)

Schelpdierkweek in volle zee opent de weg naar meer diversificatie in eigen visserij- en aquacultuurproducten en geeft aanleiding tot een typisch streekgebonden product.

Onderzoek heeft aangetoond dat mosselkweek op offshore-kweekeenheden rendabel kan zijn, maar ook andere schelpdiersoorten kunnen op dezelfde wijze gekweekt worden, eventueel samen met andere organismen, die hun voordeel halen uit de excretieproducten van de gekweekte schelpdieren. Maricultuur kan dus een nieuwe elan bieden aan de kustzone, waar zowel de distributie, de viswerkende bedrijven, de vishandels, de horeca en de ganse toeristische sector de vruchten kunnen van plukken.

Beschrijving :

Volgend onderzoek kan ondersteund worden:

- rentabiliteitsonderzoek van schelpdiersoorten (oesters, St.Jacobsschelpen etc.);
- onderzoek naar de mogelijkheden voor polycultuur, zoals de kweek van wieren in de directe nabijheid van schelpdierculturen.

(4) Vlaams Aquacultuur Platform

Situering : EVF-Ver. art. 37 j) en k)

Diverse aquacultuurproducenten zijn nu actief in Vlaanderen, doch is er nood aan een platform voor aquacultuurproducenten, ter bevordering van uitwisselen van ervaringen en praktijken, evenals het stroomlijnen van vergunnings- en concessie-aanvragen.

Beschrijving :

Volgende actie kan ondersteund worden:

- het oprichten van een Aquacultuur Platform in Vlaanderen: dit is noodzakelijk om alle belanghebbenden inzake aquacultuur te groeperen om zo sterker naar buiten te kunnen komen, naar analogie met de oprichting van GIPPA in 1996 (Groupe d'Intérêt pour les Poissons, la Pêche et l'Aquaculture) in Wallonië. Dit aquacultuurplatform zal enkel de belangen verdedigen i.v.m. aquacultuur, hetzij in open zee, hetzij op land en beoogt de samenwerking tussen wetenschap en de sector te versterken om tot een duurzame aquacultuur in Vlaanderen te komen.

(5) Opleiding voor de visverwerkende sector

Situering : EVF-Ver. art. 37

Deze actie wil diverse nieuwe en aangepaste opleidingen tot visverwerker voor werkzoekenden organiseren met het oog op omscholing en het verbeteren van de beroepsvaardigheden. Deze opleidingen moeten actueel gehouden worden en ook de opleidingsinfrastructuur moet actueel gehouden blijven. Dit in functie van de vraag van de visverwerkende sector.

Beschrijving

Volgende maatregelen kunnen ondersteund worden:

- aankoop van nieuwe didactische software teneinde goede praktijkoefeningen te kunnen aanbieden zodat de HACCP regelgeving beter gekend is en toegepast wordt en de algemene beroepsvaardigheden verbeteren;
- aankoop van koelinstallaties, visverwerkingsmachines en installaties met het oog op voedselveiligheid;
- organisatie van opleidingen voor het verwerken van vis;
- promotie van de beroepsmogelijkheden door o.a. het maken van beroepensfilm.

(6) Fishing for litter

Situering : EVF-Ver. art. 37

De introductie van afval in het marien milieu wordt algemeen erkend als een probleem met enerzijds een belangrijke leefmilieucomponent (habitatkwaliteit, impact zeevogels en zeezoogdieren), en anderzijds met belangrijke socio-economische gevolgen (verstoring van visserij en scheepvaart, vervuiling van stranden met negatieve gevolgen voor het kusttoerisme).

Beschrijving :

Bedoeling is vissers aan te moedigen opgevist afval aan te landen, waarna de herkomst wordt bepaald, en wordt voorzien in de verdere verwerking. Uit analyses blijkt

dat het aangeland afval afkomstig is van de visserijsector, de commerciële en de recreatieve scheepvaart.

In het kader van deze maatregel kan steun verkregen worden voor:

- het verzekeren van de betrokkenheid van de sectoren en het bredere publiek;
- het bepalen van de herkomst van het afval;
- opvang- en verwerkingsactiviteiten.

(7) Kwaliteitsverbetering producentenorganisaties

Situering: EVF-Ver. art.37 n)

Deze actie beoogt de verdere uitbouw van een slagkrachtige en sectorvertegenwoordigende producentenorganisatie. Deze versterking wordt nodig geacht teneinde de fragmentatie binnen de sector te beperken en een grotere transparantie te garanderen.

Beschrijving:

Producentenorganisaties kunnen steun krijgen voor kwaliteitsverbetering.

Deze kwaliteitsverbetering kan de volgende acties inhouden:

- een verbeterde dienstverlening aan de leden;
- de promotie en coördinatie van innovatieve projecten;
- het uitbouwen van een jaarlijks visplan cfr artikel 9 van verordening (EG) nr. 104/2000 van de Raad houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector visserijproducten en producten van de aquacultuur;
- het opnemen van een actieve rol binnen de verschillende advies- en andere organen;
- het verbeteren van het imago van de visserijsector dmv een verbeterde communicatie en de bestrijding van de verdeeldheid binnen de visserijsector.

(8) Begeleiding en structuratie van de visteelt- en visserijsector

Situering: EVF-Ver. art.37 a) en j)

In Wallonië zijn er momenteel 26 vissersfederaties voor ongeveer 450 vissersverenigingen die 60.000 vissers vertegenwoordigen. Ondanks hun belangrijke vertegenwoordiging op het terrein blijven hun acties tegenwoordig dikwijls nog te verspreid en onvoldoende geïntegreerd in de doelstellingen van de kaderrichtlijn water (2000/60/EG). Daarom zijn de coördinatie van collectieve acties met het oog op duurzame visserij en de bescherming van onze visserij-rijdommen van prioritair belang.

Op middellange termijn kan Wallonië een toonvoorbeeld worden inzake duurzame visserij en vrijwaring van rijkdommen en habitats. Dit doel kan bereikt worden door informatieverbreiding (internetsite, wekelijks elektronisch persoverzicht), door opleiding en sensibilisatie van vissers (visserijscholen) en het ruimere publiek (tentoonstellings-ruimte). In dit opzicht moet het gebruik van nieuwe informatietechnologie toelaten, onder andere door het opstarten van netwerken, de sensibilisatie te verbeteren evenals de opleiding ("e-learning") en de informatie afkomstig van vissers in zake duurzame visvangst en vrijwaring van rijkdommen en habitats.

Beschrijving:

Volgende activiteiten worden gesteund:

- de oprichting van een raads-, begeleidings- en promotiestructuur voor de productie en commercialisatie van aquacultuurproducten;
- de steun aan collectieve acties in volgende domeinen:
 - o opleiding, informatie en sensibilisatie van vissers en van het ruimere publiek op het vlak van de visrijdommen, de vrijwaring en het herstel van de waterhabitats en van de duurzame visvangst;
 - o bijdrage aan de uitwerken en de verwezenlijking van beheersplannen in zake viskwekerij en visvangst;
 - o ontwikkeling van nieuwe ontwerpen van wetteksten en reglementen in zake de bescherming van het watermilieu en de ontwikkeling van een duurzame visvangst;
 - o de ontwikkeling van tentoonstelling- en multimediaruimten gebruik makende van nieuwe informatietechnologie, van ruimten speciaal gewijd aan het vrijwaren visrijdommen, aan de bescherming/herstelling van het watermilieu en van de duurzame visvangst, ...
- de oprichting van een partnerschap tussen wetenschappers en professionele vissers en viskwekers waarbij volgende maatregelen in aanmerking komen voor subsidiëring:
 - o de oprichting en verspreiding van wetenschappelijke informatie-dossiers op het gebied van aquacultuur en visbeleid;
 - o coördinatie van informatie voor synthese- en oriëntatie-documenten;
 - o popularisering en verspreiding van onderzoekresultaten, in het bijzonder deze verbonden aan de conventies tussen de Waalse universitaire instellingen en het Waals Gewest;
 - o het organiseren van informatiesymposia op het gebied van aquacultuur en visbeleid met uitgave van de verslagen;
 - o coördinatie-acties ten einde de contacten tussen universitaire afdelingen, vissers, viskwekers en administratieve diensten te waarborgen;
 - o samenwerking met vertegenwoordigers van vissers en viskwekers, alsook met beheerders en gebruikers van de vismilieus;
 - o viskwekers sensibiliseren voor het Operationeel Programma en over regionale, nationale en internationale wetgeving;
 - o de visserijwereld sensibiliseren over de biologische, technische en wetenschappelijke inhoud van de Europese richtlijnen op het gebied van waterbeheer en natuurbescherming;
 - o acties ter bewustmaking van en ter bevordering van de uitvoering van de kaderrichtlijn water voor wat betreft het vismilieu.

(9) Opleiding, Informatie en Sensibilisatie

Situering : EVF-Ver. art. 37

Door het gebrek aan permanente opleidingsstructuren, hebben personen die actief zijn in de visserij en de visvangst het moeilijk om een opleiding te genieten en om hun kennis actueel te houden. Anderzijds is het noodzakelijk tussenpersonen op te leiden en te sensibiliseren die, zonder beroeps te zijn in deze materie, regelmatig te maken hebben met het watermilieu.

De viskwekers dienen eveneens competitief te blijven en opgeleid te worden met betrekking tot de nieuwe productietechnieken, de innoverende producten, de betere integratie in het milieu en de bescherming van het milieu en de biodiversiteit. Ook dienen de mensen die in contact staan met de waterlopen en –vlakken, zoals de landbouwers, bosbouwers, aangelande bedrijven, ..., gesensibiliseerd te worden naar milieuvriendelijke productiemethodes toe en ingelicht omtrent hun verplichtingen betreffende de goede praktijk in zake respect voor het oppervlaktewater.

De belangrijkste operationele doelstelling van de maatregel is de ondersteuning van de organisatie van opleidingen bestemd voor personen die actief zijn in het fysische beheer van het water.

Beschrijving:

Deze doelstelling draagt bij tot de volgende objectieve doelstellingen:

- versterken van de prestaties van de viskwekers, bedrijven en verenigingen;
- bevorderen van de ecologische betrokkenheid van bedrijven en viskwekers;
- aanmoedigen van diversificatie en vernieuwing bij viskwekers, bedrijven en verenigingen;
- verbetering van de servicekwaliteit, namelijk door over te gaan tot effectstudies;
- meer rekening houden met de biodiversiteit vooraleer over te gaan tot ingrepen (werken);
- informatie in zake de goede praktijken van land- en bosbouw;
- bezoeken aan proef- en pilootprojecten (in België en in het buitenland)
- sensibilisatie tot informatie over nieuwe technieken van fysisch beheer van waterlopen;
- diversificatieactiviteiten;
- sensibilisatie naar het watermilieu toe.

(10) Preventie en bescherming aan boord van visserij schepen en aanverwante werkvloeren

Situering : EVF-Ver. art. 37 d)

Er is een grondige mentaliteitswijziging nodig binnen de zeevisserijsector omdat veiligheid en gezondheid nog steeds laag worden gewaardeerd. Bovendien ontbreekt een gestructureerd geïntegreerd instrument voor veiligheid en gezondheid zoals een gemeenschappelijke interne dienst Preventie en Bescherming op het Werk om meer en beter aandacht te schenken aan ergonomie, socio-economisch welzijn en goede praktijk. De aandacht moet eveneens gaan naar de mogelijke risico's die de omvorming van de visserijvloot door bvb. gebruik van alternatieve visserijtechnieken kunnen inhouden.

Beschrijving:

In het kader van deze maatregel worden volgende maatregelen gesubsidieerd :

- implementatie van een veiligheidsbeleid door gebruik van risicobeheerssystemen;
- uitwerken van vormingsmodules voor veiligheid en gezondheid in de visserij en aanverwante werkvloeren zoals de kaden;
- uitbreiding en actualisering van de trainingen voor de bemanning;
- opstarten van een beleid voor drugs en medicatie;
- analyse van de relaties tussen stresstoestanden en arbeidsongevallen;
- analyse van de oorzaken van arbeidsongevallen en beroepsziekten en de socio-economische impact ervan;

- voeren van bewustmakingscampagnes en enquêtes over risico's, beheersing van risico's en de socio-economische gevolgen voor de sector;
- opstarten van innovatieve veiligheidsprojecten in de bestaande vloot en in het kader van de omvorming van de bestaande vloot;
- ontwikkeling van een meer permanente structuur voor preventie en bescherming en de toepassing van basisverplichtingen van de wet Welzijn.

vi) Maatregel 3.2: Bescherming en ontwikkeling van de aquatische fauna en flora
(1) Vismigratie en -herstel

Situering : EVF-Ver. art. 38 b) en Verordening (EG) nr.1100/2007 van 18/09/2007.

Deze maatregel heeft tot doel bij te dragen aan het realiseren van de doelstellingen van de Verordening (EG) nr.1100/2007 van de Raad van 18 september 2007 tot vaststelling van maatregelen voor het herstel van het bestand van Europese aal en de migratie van vissen te bevorderen.

De vrije bewegingsruimte van vele vissoorten wordt verstoord door de talrijke hindernissen die verspreid liggen in de waterlopen. Hierbij wordt gedacht aan de inrichtingen voorzien voor het afvoeren van het water van de waterlopen onder banen en wegen evenals de stuwen en sluizen (voor de scheepvaart, voor de hydro-elektrische uitbating, voor watervang voor allerlei gebruik, ...) die de voornaamste problematische punten zijn die de migratie hinderen die vaak van vitaal belang is voor de vissen.

Beschrijving :

Volgende investeringen komen voor subsidiëring in aanmerking:

- studie inzake de wetenschappelijke ondersteuning voor de opmaak van de palingbeheerplannen voor de verschillende stroomgebieden welke vallen onder de internationale stroomgebieddistricten van Schelde en Maas;
- maatregelen inzake het herstel van de vrije vismigratie op de waterlopen die prioritair van belang zijn voor de migratie van paling, in het bijzonder de constructie van visdoorgangen ter hoogte van vismigratieknelpunten op de hoofdmigratiewegen. In het stroomgebieddistrict van de Schelde zullen de belangrijkste migratieknelpunten uitgerust worden met een vispassage in het bijzonder op de rivieren Boven-Schelde, Dijle, Kleine Nete en Grote Nete;
- de aankoop en het uitzetten van glasaal in de binnenwateren die vallen binnen het stroomgebieddistrict van Schelde en Maas, meer bepaald in belangrijke opgroeigebieden voor paling. Deze glasaal zal afkomstig zijn uit kwekerijen of zal elders gevangen zijn;
- de studie, het verwezenlijken en het opvolgen van visdoorgangen of van beschermende inrichtingen in het algemeen of soortgericht.

(2) Herstel van beschadigde oevers door vegetale technieken

Situering : EVF-Ver. art. 38

Vele oevers van waterlopen werden in Wallonië heraangelegd. De verstedelijking en industrialisering hebben er toe geleid dat vele oevers kunstmatig werden aangelegd ten nadele van de waterecosystemen. Studies van de Waalse administratie hebben de mate aangetoond waarin de oevers kunstmatig werden aangelegd (methode QUALFY). De traditionele oevertaanleg die een beroep doet op burgerlijke bouwkunde bestaat er bijvoorbeeld in oevers te betonneren of schanskorven af te zinken. Heden ten dage is het echter algemeen bekend dat de ecologische waarde van de oevers een fundamentele rol spelen in het natuurlijk evenwicht van een waterloop en dus in het behoud van grote biodiversiteit dewelke een belangrijke voorwaarde voor het weerstandsvermogen van fauna en flora inhoudt.

Beschrijving :

Vegetale technieken maken de milieuvriendelijke heraanleg van de oevers van een waterloop met inachtneming van zijn ecosysteem mogelijk. Nochtans zijn niet alle vegetale technieken aangepast aan specifieke gevallen en dienen er soms complementaire studies uitgevoerd te worden (noodzaak van ingreep of niet – vrijwaren van oevers met ijsvogels en oeverzwaluwen – genetica van de gebruikte planten – variëteiten van houtachtige struiken die geen onderhoud behoeven – enz.). Deze maatregel beoogt dus de keuze van de aangepaste methode die vervolgens op de beschadigde oever dient toegepast te worden.

(3) Maatregelen ter compensatie in geval van werken aan waterlopen (waterbouwkundige functie)

Situering : EVF-Ver. art. 38

De werken voor waterbouwkundige inrichtingen brengen in meer of mindere mate wijzigingen van de waterloop en zijn onmiddellijke omgeving met zich mee : rechtekking van het tracé, rechtekking van de zomerbedding, wegwerken van een meander, verbreding van de bedding ter hoogte van een brug, afzinken van schanskorven langs de oevers, enz.

De opeenstapeling van diverse waterbouwkundige werken over een gedeelte van het hydrografische netwerk zonder "compenserende" maatregelen veroorzaakt een verarming van het milieu en dus ook voor de vispopulaties.

Beschrijving :

Het verlies aan ecologische kwaliteit kan gecompenseerd worden door het plaatsen van kleine inrichtingen of "compenserende" maatregelen:

- steenopvulling van de zomerbedding;
- het aanleggen van onderbermen en schuilplaatsen;
- het aanmaken van een paaiplaats of een ondiepte, enz.

(4) Herstel van paaiplaatsen

Situering : EVF-Ver. art. 38

De kwaliteit van paaiplaatsen is een essentieel element in de levenscyclus van vissen. In het Waalse Gewest echter, werden talrijke paaiplaatsen beschadigd of vernield. De duurzame ontwikkeling van de vispopulaties aangepast aan hun milieu houdt het herstel van de paaiplaatsen in.

Beschrijving :

Volgende maatregelen komen voor subsidiëring in aanmerking:

- herstel van de paaiplaatsen volgens de prioriteiten gesteld in algemeen akkoord tussen de administratie en de gebruikers;
- studie van de methoden die toelaten paaiplaatsen aan te leggen.

(5) Vergroting van de habitat in het algemeen : aanleggen van onderbermen, steenopvullingen, beplantingen (contactoevergewassen), diversificatie van het zomerbed (deflectoren, ...) en bijkomende waterbouwkundige ingrepen (geulen, ...) met inbegrip van beschermingsmaatregelen tegen visetende vogels (aalscholvers, ...)

Situering : EVF-Ver. art. 38

De vispopulaties zijn biologische waardemeters van de gezondheid van het ecologische systeem. De habitat is een element dat soms verwaarloosd wordt ten gunste van de waterkwaliteit. Nochtans is een aangepast habitat onontbeerlijk voor de diverse vissoorten maar eveneens voor de opeenvolgende ontwikkelingsstadia van een welbepaalde soort.

Beschrijving :

Volgende maatregelen komen voor subsidiëring in aanmerking:

- inrichtingen ten gunste van de macro-ongewervelden (voedsel voor de vissen);
- beschermingsmaatregelen van de vissen tegen visetende vogels langs waterlopen (paaiplaatsen).

vii)Maatregel 3.3: Vissershavens, aanvoer- en beschuttingsplaatsen

Situering : EVF-Ver. art. 39

Tijdens de vorige programmeerperiode werd o.a. de bouw/aankoop van een pakhuis/atelier en de inrichting ervan en de infrastructuur voor herstelling en onderhoud van visserij schepen betoelaagd.

Er werd ook geïnvesteerd in de verzameling en ophaling van afval in de havens. Deze is nu voldoende.

In de zeevisserijhavens blijven nog de volgende noden:

In de vismijn van Zeebrugge zijn er meer dan voldoende ateliers. De aanlegkade is er echter krap bemeten.

In de haven van Oostende zijn de gebouwen sterk verouderd. Momenteel wordt een investeringsplan opgesteld om deze te moderniseren.

De haven van Nieuwpoort heeft vooral behoefte aan modernisering van het volledige informaticasysteem, inclusief de veilingklok.

Beschrijving :

In het kader van deze maatregel kunnen volgende investeringen van gemeenschappelijk belang in de verschillende zeevisserijhavens betoelaagd:

- de installatie van bevoorradingsvoorzieningen op de kade;
- de installatie van sorteervoorzieningen;
- het bouwen en inrichten van ateliers;
- het bouwen van gekoelde opslagruimtes;

- investeringen mbt het geautomatiseerd beheer van visserijactiviteiten mits dit gebeurt in overleg met de andere visveilingen zodat het systeem toelaat dat in elke Belgische visveiling vis kan gekocht worden van elke andere Belgische visveiling.

viii) Maatregel 3.4: Ontwikkeling van nieuwe markten en promotiecampagnes

Situering : EVF-Ver. art. 40

Om de visconsumptie te verhogen dient op lange termijn het imago (gezond) van de vissector en zijn producten bestendig en verstevigd te worden.

Op middellange termijn dient het consumptiepatroon van de consument veranderd te worden.

Op korte termijn moeten de promotiecampagnes gezien en herkend worden en een duidelijke boodschap uitdragen.

Deze maatregel beoogt verder het uitdragen van de boodschap 'milieuvriendelijk gevangen', het promoten van traceerbaarheid en kwaliteitsbewaking binnen de sector en het promoten van streekproducten en de verhoging van de toegevoegde waarde van dagversheid.

Beschrijving :

Om bovenstaande doelstellingen te bereiken kunnen in het kader van deze maatregel volgende acties ondersteund worden:

- mediacampagnes;
- PR-acties;
- sponsoring;
- verkoopsondersteunende adviezen;
- dienstverlening;
- deelname aan vakbeurzen;
- contactdagen;
- handelsmissies;
- labelontwikkeling;
- kwaliteitsborging voor visserij- en aquacultuurproducten via traceerbaarheid en kwaliteitsbewaking;
- oprichten van een raad voor viskwekerijen
- onderzoek dat verband houdt met het ontwikkelen van bovenstaande labels, naar de variabelen die de viskwaliteit beïnvloeden en de kwaliteitsbepaling van vis.

ix) Maatregel 3.5: Proefactiviteiten (1) Zeevisserij

Situering : EVF-Ver. art. 41

De Belgische zeevissersvloot beoefent hoofdzakelijk de sleepnetvisserij. De boomkor is het meest gebruikte vistuig. Deze visserij is gekenmerkt door een dubbele specialisatie, zowel naar visserijmethode (boomkor) als naar doelsoort (tong en schol), die de Belgische visserij bijzonder kwetsbaar maakt voor vangstbeperkingen of stijgende prijzen van brandstof en materialen. Daarenboven zijn de teruggooi en de milieueffecten aanzienlijk en heeft de visserijmethode geen goed imago.

De in België slechts marginaal toegepaste passieve visserijtechnieken hebben een betere onkostenstructuur, produceren weinig teruggooi en hebben beperkte milieueffecten. Deze visserijmethodes vertonen nog veel potentieel voor verdere ontwikkeling qua vaartuiggrootte, actieradius, doelsoorten en type vistuig.

Het Europees Gemeenschappelijk Visserijbeleid zal in de nabije toekomst een sterke nadruk leggen op het behoud van biodiversiteit, het verminderen van verkwisting van natuurlijke hulpbronnen (discard ban) en zuinige visserijmethodes. De proefprojecten zullen een noodzakelijke tool zijn om de visserij te helpen in het volgen van deze trend.

Beschrijving :

Onder deze maatregel worden de doelstellingen vooropgesteld van de proefprojecten. Deze zijn vooral gericht op een duurzame zeevisserij, waarbij de rentabiliteit van de rederijen, de zorg voor het milieu, moderne technologie, veiligheid en het sociaal leven van de visser kernbegrippen zijn. De proefprojecten moeten innovatief zijn en bijdragen tot een visserij met een goed imago, een kwalitatief hoogstaand product en een vloot die voorbereid is op de uitdagingen van de toekomst.

Volgende onderwerpen komen voor de proefprojecten in aanmerking:

- bestuderen, uittesten en introduceren van alternatieve visserijtechnieken, inclusief het opmaken van technische dossiers, kosten-baten analyses, opvolgen van ontwikkelingen in het buitenland en evaluatie van de teruggooi en de milieu-effecten;
- de exploratie van alternatieve visgronden en doelsoorten;
- bestuderen, uittesten en introduceren van milieu-vriendelijke aanpassingen aan vistuig met inbegrip van reductie van bodemschade en teruggooi van zeezoogdieren, commerciële en niet-commerciële vissoorten en invertebraten;
- de selectiviteit van het vistuig;
- het opzetten van een lange-termijnstrategie voor de vloot, de studie van de vlootdynamiek en het bepalen van een optimale vlootstructuur;
- het verbeteren van de kostenstructuur van rederijen;
- de ontwikkeling van technieken voor het bepalen en verbeteren van de kwaliteit van het product;
- demonstratie aan en opleiding van bemanningen en leerlingen in het kader van duurzaam vissen;
- het verbeteren van de veiligheid in de zeevisserij;
- het verbeteren van de communicatie tussen de stakeholders in de zeevisserij, het opvolgen van het sentiment in de sector en het verbeteren van het imago van de sector.

(2) Steun aan de verwezenlijking van de beheersplannen in de viskwekerij

Situering : EVP-Ver. art. 41b) en d)

De beheersplannen in de viskwekerij passen in de logica van de Kaderrichtlijn over het Water en zullen bijdragen tot de uitwerking van een globaal beheersplan voor de verschillende hydrografische deelbekkens.

Er blijft echter nog veel te doen op het vlak van de aanpassing van de beheersplannen voor de sector van de viskwekerij. Bijkomende middelen om de procedures te versnellen dringen zich op.

Beschrijving :

Deze maatregel wil de uitvoering van de beheersplannen voor de sector van de viskwekerij ondersteunen waarbij de volgende doelstellingen beoogd worden:

- het met elkaar in verband brengen van de verschillende actoren die betrokken zijn bij de sector van de viskwekerij;
- bescherming van het watermilieu evenals van zijn bewoners, nl. de vissen;
- bescherming van de natuurlijke ecologische processen (levenscyclus van de vissen, voortplanting, enz.);
- ontwikkeling van de vrijetijdsbesteding "visvangst" er over wakende dat de rijkdommen van het watermilieu duurzaam en redelijk gebruikt worden met inachtneming van het evenwicht tussen de vispopulaties en de capaciteit van het milieu;
- waken over het behoud van de natuurlijke genetische diversiteit van de soorten.

(3) Herstel van de fysische habitat van de waterlopen

Situering : EVP-Ver. art. 38

De kweek- en plantactiviteiten langs de waterlopen genereren een nefaste invloed voor de habitat (vertrapping door het vee, rooien van bossen) en voor het water en de biodiversiteit (pesticiden en meststoffen).

Organisatie of aanpassingen van de landbouw- en bosbouwkundige technieken zouden kunnen verhelpen aan deze negatieve effecten.

Beschrijving:

Ondersteuning van de projecten die verhelpen aan deze problemen :

- het plaatsen van afsluitingen en drinkbakken voor het vee op kwetsbare plaatsen in termen van de viskwekerij (beekjes met paaiplaatsen, beekjes aan boomkwekerijen, kleine waterloopjes die een belangrijke rol spelen in de voortplanting en de groei van kleine visjes van de bodemvissoorten;
- ondersteuning van de studies en projecten met betrekking tot de alternatieve technieken van pesticiden langs de waterkant (maaien, thermische onkruidverdelging, ...);
- ondersteuning van de verbetering van de agro-ecologische maatregelen 3b (extensieve weidestroken) en 9b (stroken van aangelegde percelen) die specifiek zijn voor waterlopen, vijvers en bronnen. Bepaling van de prioritaire zones voor de toepassing er van en sensibilisatie van de betrokken landbouwers;
- steun bij de aankoop van een kit ter overschrijding van een waterloop in geval van bosbouw en verspreiding onder de bosbouwers;
- andere projecten.

x) Maatregel 3.6: Aanpassing voor omschakeling van vissersvaartuigen

Situering : EVF-Ver. art. 42

Het Europees Gemeenschappelijk Visserijbeleid streeft een verdere reductie van de visserijdruk na. Alternatieven voor een stopzetting van de bedrijfsactiviteiten van

individuele rederijen dringen zich op. Deze kunnen een uitweg bieden voor reders die de concurrentiekracht missen om te overleven.

Beschrijving :

(Semi)-overheidsinstellingen kunnen steun aanvragen voor de ombouw en aanpassing van vissersvaartuigen in functie van alternatieve activiteiten:

- onderhoud en bevoorrading ten behoeve van offshore activiteiten (bv. windmolenparken);
- activiteiten op zee met particulieren (bv. toerisme, duikers, zeevogeltellingen, begrafenissen op zee...);
- activiteiten aan wal, in of nabij de haven (tentoonstellingsruimte, meetingruimte, lokalen voor luidruchtige activiteiten...);
- omvorming tot onderzoeks- en/of inspectievaartuig.

4) Prioritair zwaartepunt 4: Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden

i) Belangrijkste doelstellingen

- versterking van het concurrentievermogen van de visserijgebieden;
- de herstructurering en heroriëntering van economische activiteiten;
- de diversificatie van activiteiten, door een gecombineerde beroepsactiviteit voor vissers te bevorderen, via het scheppen van extra werkgelegenheid buiten de visserijsector;
- het bieden van meerwaarde aan visserijproducten;
- de ondersteuning van infrastructuurvoorzieningen voor kleinschalige visserij en toerisme;
- de bescherming van het milieu in visserijgebieden zodat deze hun aantrekkelijkheid behouden;
- de bevordering van interregionale en transnationale samenwerking tussen groepen in visserijgebieden.

ii) Uitgangssituatie en de gekwantificeerde doelstellingen

Momenteel bestaan er in de Belgische visserijgebieden geen groeperingen die als plaatselijke groep in het kader van deze maatregel kunnen fungeren.

Bedoeling is 1 plaatselijke groep op te richten in een van de kustgemeenten waar de visserij een belangrijke rol speelt. Deze plaatselijke groep zal een 10-tal projecten steunen.

Er kan niet samengewerkt worden met de plaatselijke groepen in het kader van Leader+ gezien de kustgemeenten van het Leader+-gebied dat dicht bij de kust ligt, uitgesloten zijn.

iii) Motivering medefinancieringpercentages doelgroepen / -sectoren / -gebieden en/of begunstigden

Het medefinancieringspercentage voor deze maatregel is 50%. Gezien er ongeveer evenveel Europese als regionale middelen beschikbaar zijn is er voor geopteerd de Europese en regionale middelen gelijk over de maatregelen te verdelen.

Volgende actoren kunnen meewerken aan de opstelling van een ontwikkelingsstrategie en/of projecten indienen in het kader van deze maatregel: beroepsverenigingen, natuurverenigingen, actoren in de toeristische sector, ...

iv) Complementariteit

Er kan niet samengewerkt worden met de plaatselijke groepen in het kader van Leader+ gezien de kustgemeenten van het Leader+-gebied dat dicht bij de kust ligt uitgesloten zijn. Deelgemeenten van deze kustgemeenten kunnen wel deel uitmaken van een Leader+ gebied. Met deze kan er eventueel wel samengewerkt worden. Uit dit oogpunt zal er op gelet worden dat er geen dubbelfinanciering is tussen het ELFPO en het EVF en dat er duidelijkheid bestaat over welke taken van deze gecombineerde groepen in het kader van het EVF en welke in het kader van het Programmadocument Plattelandsontwikkeling (PDPO) passen.

v) Maatregel 4.1: Ontwikkeling van visserijgebieden

Situering : EVF-Ver. Art. 43-45;

Een dergelijke maatregel wordt voor het eerst uitgewerkt in de Belgische visserijgebieden. Er zijn geen bestaande groeperingen die de ontwikkelingsstrategieën kunnen uitwerken. Zij moeten opgericht worden.

Beschrijving :

In deze ontwikkelingsstrategie kunnen oa volgende thema's aan bod komen:

- Gecombineerde beroepsactiviteit voor vissers: dit thema doelt op het faciliteren van het beroep van visser met alternatieve beroepsactiviteiten. Dit betekent onder meer dat er visserijactiviteiten dienen ontwikkeld te worden die part-time rendabel zijn. Een mogelijkheid die hier moet onderzocht worden is het omvormen van intensieve hobbyvisserij naar part-time commerciële visserij. Dit zou tevens het visserijbeheer verbeteren;
- Het bieden van meerwaarde aan visserijproducten: bepaalde visserijproducten (bvb. grijze garnaal) worden over grote afstanden getransporteerd voor verwerking. Dit thema dient oplossingen te zoeken voor lokale verwerking;
- Infrastructuur kleinschalige visserij (instandhouding vistrap): de visserij biedt een meerwaarde aan kustgemeenten en lokale vismarkten (bvb. Oostendse vistrap) spelen daar een belangrijke rol in. Het in stand houden of nieuw inrichten van dergelijke infrastructuur is van belang voor het in stand houden van de kustvisserij. Dit thema dient hierop in te spelen;
- Interregionale samenwerking ivm aquacultuur: bedoeling is ook samen te werken met de Zeeuwse mari- en aquacultuur ter verspreiding van goede praktijken;
- Promotie van het visserijberoep: dit thema streeft de promotie na van het vissersberoep met speciale aandacht voor vrouwen en dient tevens het belang van de duurzaamheid van visserijactiviteiten in het licht te zetten. Derhalve kan dit thema een puur promotie karakter hebben maar kan ook gewerkt worden aan initiatieven binnen het onderwijs en de vissersgemeenschap;

- Bescherming van het milieu in visserijgebieden: met speciale aandacht voor initiatieven gericht op het beperken van de negatieve milieu-impact van visserij gerelateerde activiteiten aan wal;
- De stimulering van het mariene toerisme.

Ook andere thema's en maatregelen die passen binnen de maatregelen van het EVF kunnen door de plaatselijke groepen in hun ontwikkelingsstrategie opgenomen worden.

Specifiek vereiste informatie :

Procedures en criteria voor het selecteren van de visgebieden. Motivering van de selectie van visgebieden waarvan de omvang buiten de in artikel 43, lid 3 van Verordening (EG) nr. 1198/2006 vastgestelde grenzen valt.

De betrokken gebieden moeten:

- vanuit geografisch, economisch en sociaal oogpunt een homogeen geheel vormen;
- beschikken over een adequate kritische massa in termen van menselijke, financiële en economische hulpbronnen;
- niet groter zijn dan een arrondissement en mogen enkel uit kustgemeenten en hun deelgemeenten bestaan;
- over een vissershaven beschikken.

Procedures, criteria en tijdschema voor het selecteren van de groepen, inclusief het indicatieve aantal groepen en het gepland percentage visserijgebieden die onder de strategieën voor plaatselijke ontwikkeling vallen.

De Plaatselijke Groepen moeten bestaan uit een geheel van partners waarin de sociaal-economische visserij-milieus van het gebied evenwichtig en representatief vertegenwoordigd zijn. Op niveau van de besluitvorming moeten de economische en sociale partners en de verenigingen ten minste 50% van het plaatselijke partnerschap uitmaken. De keuze van de partners moet weloverwogen zijn. De ontwikkelingsstrategie moet immers gedragen worden door de ganse PG en de leden moeten door de positie die ze innemen kunnen bijdragen tot de uitvoering van de ontwikkelingsstrategie.

De leden van de PG's moeten blijf geven van hun vermogen om samen een ontwikkelingsstrategie voor het gebied uit te stippelen en deze uit te voeren. Ook de betrokkenheid na de goedkeuring van projecten dient te worden behouden. De PG-leden moeten zich actief inzetten voor de realisatie van de ontwikkelingsstrategie door de inbreng van knowhow, het actief benaderen van de verschillende actoren, het uitwerken van projectideeën,...

De toepasselijkheid en het operationeel karakter van het partnerschap zal worden beoordeeld in termen van de doorzichtigheid en duidelijkheid van de taakverdeling en verantwoordelijkheden. De partners moeten garanderen dat zij zich van de toegekende taken kunnen kwijten en dat de werkingsmechanismen en de besluitvorming doeltreffend en transparant zijn.

Binnen het jaar na de goedkeuring van het Belgische Operationele Programma dienen kandidaat-plaatselijke groepen hun ontwikkelingsstrategie in bij de beheersdienst.

Drie maanden na de uiterste indieningsdatum voor de lokale ontwikkelingsstrategieën wordt de beslissing over al dan niet goedkeuring bekend gemaakt aan de kandidaat-PG's die een lokale ontwikkelingsstrategie hebben ingediend.

Er wordt verwacht dat één plaatselijke groep opgericht zal worden waardoor ongeveer 30% van de Belgische zeevisserijgebieden onder de strategie voor duurzame ontwikkeling van visserijgebieden zal vallen.

Beschrijving van de beheersregels en financiële circuits tot bij de begunstigde, inclusief een beschrijving van de procedure voor het selecteren van de activiteiten en van de rol en taken van de groepen met betrekking tot de beheers-, toezichts- en controlesystemen.

De PG's bepalen de procedure voor indiening en goedkeuring van de projecten ter uitvoering van hun lokale ontwikkelingsstrategieën. Projectpromotoren dienen projecten in bij de PG's. De PG's evalueren de projecten en keuren ze goed. De PG's gaan na of de projectvoorstellen invulling geven aan de lokale ontwikkelingsstrategie. Het beheer, toezicht en de controle op deze projecten gebeurt door de beheersautoriteit.

De uitbetaling aan de projectpromotoren gebeurt door de beheersautoriteit. Voor elk project wordt nagegaan of er geen dubbele financiering is met andere zwaartepunten of met Leader+.

Motivering van de bedrijfskosten die boven het in artikel 44, lid 5, van Verordening (EG) nr. 1198/2006 vastgestelde maximum liggen.
/

Identificatie van de maatregelen die in aanmerking komen voor steun uit meer dan een communautair steuninstrument en motivering van de gekozen optie.
/

5) Prioritair zwaartepunt 5: Technische bijstand

i) Belangrijkste doelstellingen

De uitvoering van het Belgisch operationeel programma voor de Belgische visserijsector.

ii) Uitgangssituatie en de gekwantificeerde doelstellingen

Niet relevant.

iii) Motivering medefinancieringpercentages doelgroepen / -sectoren / -gebieden en/of begunstigten

Het medefinancieringspercentage is 50%. Ook hier reflecteert zich de verhouding van de beschikbare Europese en regionale middelen.

Gezien alle via deze maatregel subsidiabele kosten ten laste van de beheersdienst vallen is deze de enige begunstigde.

iv) Complementariteit

Niet relevant

v) Maatregel 5.1 : Technische bijstand

Situering : EVF-Ver. Art. 46

Beschrijving :

Voor het beheer van het programma zal een tijdelijke kracht worden aangeworven. 70% van de loonkosten komen ten laste van het EVF.

Bij de start van het operationeel programma zullen voorlichtingsactiviteiten georganiseerd worden waarbij mogelijke toekomstige begunstigten ingelicht worden over de verschillende steunmaatregelen en de procedures voor steunaanvraag.

Verder zullen deze middelen aangewend worden voor administratieve, beheers- en evaluatiekosten van het operationele programma.

6. Financieringsplannen

a) Jaarlijkse vastlegging

Vastleggingen worden aangegaan op jaarbasis, overeenkomstig het volgende plan :

Referentie operationeel programma (CCI-nummer) : 2007BE14FPO001

Jaar per financieringsbron voor het programma, in euro :

Jaar	EVF (huidige prijzen (prijzen 2004 + 2% per jaar))
2007	3.532.505
2008	3.603.156
2009	3.675.219
2010	3.748.723
2011	3.823.698
2012	3.900.172
2013	3.978.175
Totaal EVF	26.261.648

b) Vastlegging per prioritair zwaartepunt

Referentie operationeel programma (CCI-nummer) :

Prioritaire zwaartepunten in euro :

Prioriteit	Totale overheidssteun	EVF-bijdrage	Nationale bijdrage	EVF medefinancieringspercentage
Prioritair zwaartepunt 1	8.312.000	4.466.000	3846000	54%
Prioritair zwaartepunt 2	11.816.000	5.908.000	5.908.000	50%
Prioritair zwaartepunt 3	22.584.000	11.292.000	11.292.000	50%
Prioritair zwaartepunt 4	7.878.000	3.939.000	3.939.000	50%
Prioritair zwaartepunt 5	1.313.296	656.648	656.648	50%
TOTAAL	51.903.296	26.261.648	25.641.648	51%

7. Uitvoeringsbepalingen

De steunverlening uit het EVF verloopt in het kader van Verordening (EG) nr. 1198/2006 via een nationaal programma, gecoördineerd door de Vlaamse overheid, Beleidsdomein Landbouw en Visserij, Departement Landbouw en Visserij. De functies van de beheersautoriteit zijn beschreven in artikel 59 van Verordening (EG) nr. 1198/2006 van de Raad van 27 juli 2006 inzake het Europees Visserijfonds.

In toepassing van artikel 58, lid 2 van Verordening (EG) nr. 1198/2006 van de Raad van 27 juli 2006 wordt het Vlaamse gedeelte van het programma beheerd door de cel FIVA/EVF in Oostende en wordt het Waalse gedeelte van het programma beheerd door "La Direction générale des ressources naturelles et de l'Environnement (DGRNE)" in Jambes.

a) De beheers-, certificerings- en auditautoriteit **1) Beheersautoriteit**

Het beheer, de controle en de betalingen voor de structurele bijstandsverlening door het EVF binnen België berusten voor de toepassing van Verordening (EG) nr. 1198/2006 bij de volgende autoriteit:

Vlaamse overheid
Departement Landbouw en Visserij
Afdeling Landbouw- en Visserijbeleid
Dienst Zeevisserij
Cel FIVA/EVF
Vrijhavenstraat 5
8400 Oostende

In België treedt de Cel FIVA/EVF op als beheersautoriteit, dit omvat ook de boekhoudkundige aspecten betreffende de betalingen van de EVF -steun in samenwerking met de MOD (Managementondersteunende Dienstverlening) van het departement Landbouw en Visserij. Het beheer van het programma en de dossieropvolging gebeurt thans via Excel-tabellen. Voor de betalingen wordt in de Vlaamse overheid sinds 1-10-2001 algemeen gebruik gemaakt van een informaticasysteem (VLIMFIN), met onderscheid tussen inhoudelijk ordonnateur, boekhoudkundig ordonnateur en rekenplichtige.

Zowel de beheersautoriteit als de begunstigden worden ertoe gehouden alle originele bewijsstukken van de met de bijstand verband houdende uitgaven te bewaren tot drie jaar na de afsluiting van het operationeel Programma.

2) Certificeringsautoriteit

De certificeringsautoriteit wordt waargenomen door volgende dienst:

**Vlaamse overheid
Departement Landbouw en Visserij
Afdeling landbouw- en Visserijbeleid
Dienst Zeevisserij
Cel Beleid en Certificering
Vrijhavenstraat 5
8400 Oostende**

3) Auditautoriteit

De auditautoriteit wordt gevormd door een overkoepelend orgaan dat gevormd wordt door de volgende diensten:

**Vlaamse overheid
ALV Interne Audit
Ellipsgebouw bus 41
Koning Albert II-laan 35
1030 Brussel**

én

**La Cellule Audit de l'Inspection des finances pour les Fonds européens
Avenue Bovesse 103-106 (4e étage)
5100 Namur (Jambes)**

b) Ontvangende autoriteit

De autoriteit die de gelden van Europa zal ontvangen is de Dienst die tevens de certificeringautoriteit is:

**Vlaamse overheid
Departement Landbouw en Visserij
Afdeling landbouw- en Visserijbeleid
Dienst Zeevisserij
Cel Beleid en Certificering
Vrijhavenstraat 5
8400 Oostende**

c) Procedures voor de beschikbaarstelling en de overmaking van de financiële middelen, ten einde de doorzichtigheid van deze geldstromen te verzekeren
1) Het beheer van de rekeningen

Voor het EVF-programma is een rekening geopend bij een financiële instelling voor de ontvangst van de middelen en de storting ervan aan de begunstigden. Essentieel aan deze structuur is dat de FIOV-middelen volledig apart worden beheerd, buiten de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, dat de gelden permanent ter beschikking zijn om de gecontroleerde projecten snel uit te betalen en dat de eventuele opbrengsten van korte termijnbeleggingen direct ten goede komen aan de reglementering.

Voor deze rekening wordt een rekenplichtige aangesteld die onder het toezicht staat van de administratie van het Beleidsdomein Financiën en Begroting, zelf onderworpen aan het toezicht van het Rekenhof.

Naast de inhoudelijke ordonateur die de opdracht geeft tot betaling, moet iedere betaling worden geïnviseerd door een boekhoudig ordonateur vooraleer de rekenplichtige de betaling effectief kan uitvoeren. Bovendien kan in het betrokken informaticasysteem "ORAFIN" een begunstigde van steun slechts worden aangemaakt door een derde, extern aan de afdeling. Ook hier is derhalve een strikte functiescheiding van toepassing.

d) Toezichts- en evaluatiesystemen en samenstelling van het toezichtscomit 
1) Beschrijving van de verschillende stappen

Bij de toepassing van de steunverlening gefinancierd door het EVF omvat het systeem van controle door de beheersdienst de volgende grote luiken:

- De selectie en betoelaging van de projecten
- De controle van de projecten bij de betalingsaanvraag
- De controle ter plaatse
- De ex-post controle

2) Selectie en betoelaging van de projecten
i) Ontvangst van het dossier

De dossiers komen toe bij een centraal ontvangstpunt (indicateur van de Dienst Zeevisserij) waar ze worden geregistreerd. Daarna worden de dossiers overgemaakt aan de cel FIVA/EVF. Ze krijgen een registratiedatum en worden ingebracht in een informaticasysteem.

ii) Onderzoek van het dossier

Algemeen kan gesteld worden dat de selectie van de projecten gebeurt op basis van het door de Commissie goedgekeurde Operationeel Programma. Projecten die inhoudelijk passen in het operationeel programma en aan alle vormvereisten voldoen worden betoelaagd mits er nog voldoende middelen beschikbaar zijn.

3) Controle van de projecten bij de betalingsaanvraag

i) Ontvangst van het dossier

De dossiers komen toe bij een centraal ontvangstpunt (indicateur van de Dienst Zeevisserij) waar ze worden geregistreerd. Daarna worden de dossiers overgemaakt aan de cel FIVA/EVF. Ze krijgen een registratiedatum en worden ingebracht in een informaticasysteem.

ii) Controle van de projecten

De controle van de projecten gebeurt op drie vlakken:

- administratief
- financieel-economisch
- technisch

(1) De administratieve controle

De administratieve controle, betreft in essentie een factuurcontrole en houdt een controle in van de door de begunstigde over te maken facturen, betalingsbewijzen en/of andere stavingstukken waarvan door deze laatste moet verklaard worden dat ze betrekking hebben op het project.

De controle heeft een dubbel objectief:

- het verifiëren van de intrinsieke waarde van de documenten (datum, leverancier, bestemming, prijs, B.T.W.).
- het controleren of de facturen en betalingsbewijzen betrekking hebben op het project. Elke uitgave die niet in verband staat tot het project zal vanzelfsprekend worden verworpen. De onvolledige documenten of die waarover er onduidelijkheid bestaat, zullen slechts aanvaard worden nadat zij door bijkomende inlichtingen kunnen worden gerechtvaardigd.

De stavingstukken (o.a. facturen) moeten door de begunstigden in één enkel exemplaar worden overgemaakt (fotokopie).

Ook de eventueel opgelegde voorwaarden zullen het voorwerp uitmaken van deze administratieve controle.

(2) De financieel-economische controle

Deze controle zal in de eerste plaats uitgaan naar de financieringswijze van het project:

- er zal nagegaan worden of de beslissing inzake de bijdrage van de Lidstaat geen wijziging heeft ondergaan en welk bedrag aan steun reeds effectief werd uitbetaald (zowel kapitaalpremie als rentesubsidie). Hiertoe dienen de schriftelijke bewijzen geleverd.
- er zal nagegaan worden of eventueel bijkomende kredieten werden aangewend voor de financiering van het project waartoe desgevallend de nodige documenten dienen overgemaakt.

- er zal nagegaan worden of uit de over te maken jaarrekeningen van de laatste drie jaren blijkt dat er voldoende eigen middelen aanwezig waren om het project te financieren. Eventuele ongunstige bevindingen m.b.t. de rendabiliteit van het bedrijf zullen in het verslag van de financiële controle worden opgenomen.
- er zal nagegaan worden of het project zich schikt naar de economische objectieven en voorwaarden als weergegeven in het Operationeel Programma.

(3) De technische controle

De technische controle heeft tot doel de visus na te gaan in hoeverre de gerealiseerde investeringen in overeenstemming zijn met de voorgestelde investeringen in het aanvraagdossier. Hiertoe zal minstens eenmaal ter plaatse gegaan. Teneinde deze controle op een efficiënte manier te kunnen uitvoeren dient de begunstigde vooraf een gedetailleerde beschrijving van de gerealiseerde investeringen over te maken (zowel wat betreft gebouwen als installaties) in relatie tot de investeringen opgegeven in het aanvraagdossier.

Ter plaatse worden steekproefsgewijs de originelen van een aantal facturen opgevraagd ter controle. Het betreft minimaal 20% van het aanvaarde investeringsbedrag. Voor de dossiers “modernisering van vaartuigen” worden alle originele facturen ter plaatse gecontroleerd.

Eventuele verschillen tussen de vooropgezette en effectief gerealiseerde investeringen zullen worden beoordeeld op basis van hun impact op het project.

Voor betoelaagde projecten die ook andere kosten behalve investeringen omvatten (personeel en werkingskosten, bv. voor ondersteunende projecten) dient een rapportering gemaakt van de activiteiten en resultaten waarbij de inzet voor het project wordt aangetoond.

4) Controle ter plaatse

Bovenop de administratieve controle wordt een controle ter plaatse uitgevoerd alvorens over te gaan tot de saldobetaling bij alle begunstigden.

Deze controle is een aanvulling op de administratieve controle en betreft alle verbintenissen en verplichtingen van een begunstigde die ter plaatse te controleren zijn. Deze controle wordt uitgevoerd door een ambtenaar van de Afdeling Duurzame Landbouw Ontwikkeling (ADLO) (en dus niet door de cel FIVA/EVF) teneinde de functiescheiding te waarborgen.

5) Ex-post controle

Dit betreft de controle van de na de eindbetaling doorlopende verbintenissen. Deze controle omvat een controle ter plaatse.

Zonder toestemming van de administratie mogen goederen niet vervreemd worden binnen de 5, respectievelijk 10 jaar, te rekenen vanaf de aankoop van de uitrusting of vanaf de datum van de laatste uitbetaling van de steun. Dit biedt de zekerheid dat de betoelaagde investeringen voldoende lang aangewend worden ter realisatie van de objectieven nagestreefd.

Dit houdt in dat de projecten gedurende een periode van minimaal 5 en maximaal 10 jaar dienen onderworpen te worden aan een ex-post controle (opvolging) om na te gaan of de voorwaarden vervuld blijven.

De keuze van de projecten gebeurt volgens de steekproefmethode van de 5% controles.

5% van de voor subsidie in aanmerking komende uitgaven worden gecontroleerd over een periode van 10 jaar voor onroerende goederen; d.w.z. 0,5% per jaar.

6) Toezichtcomité

Het Comité van Toezicht ziet (op basis van artikel 65 en 66 van de EVF-Verordening nr.1198/2006) toe op de doeltreffendheid, kwaliteit en de voortgang van dit operationele programma. Het Comité bestaat uit een vertegenwoordiger van de Europese Commissie, uit vertegenwoordigers van de verschillende regionale en politieke overheden. Ook de (sociale) partners en de onafhankelijke evaluator zijn vertegenwoordigd in het Comité.

De samenstelling van het Comité van Toezicht is als volgt:

- vertegenwoordiger Vlaams kabinet Landbouw & Visserij (voorzitter)
- vertegenwoordiger Waals kabinet Landbouw & Visserij
- vertegenwoordiger van de Europese Commissie
- afdelingshoofd Landbouw- en Visserijbeleid
- diensthoofd dienst zeevisserij
- verantwoordelijke beheersautoriteit
- verantwoordelijke certificeringsautoriteit
- de vertegenwoordiger visserij in de strategische adviesraad
- Waalse partner

In functie van de agenda kan ook de onafhankelijke evaluator uitgenodigd worden op het Comité van Toezicht.

Het Comité vergadert eens per semester, te beginnen drie maanden na de datum van de beschikking tot goedkeuring van het OP. Het Comité wordt bijgestaan door een secretariaat. In de eerste bijeenkomst van het comité wordt het reglement van orde vastgesteld. Tevens worden dan afspraken gemaakt over de gedetailleerde invulling van de taken van het Comité.

Het Comité van Toezicht ziet samen met de beheersautoriteit toe op de kwaliteit van de uitvoering van het OP, op de financiële indicatoren en specifieke doelstellingen onder de zwaartepunten. Met name:

- ziet het toe op het goede verloop van de bijstandsverlening in het kader van het programma,
- ziet het toe of acties en maatregelen in overeenstemming zijn met de vastgestelde prioriteiten en doelstellingen;
- keurt het de voorgestelde wijzigingen van het OP goed voordat deze aan de Europese Unie worden voorgelegd;

- geeft het in samenspraak met de beheersautoriteit opdracht voor de tussentijdse evaluaties;
- stelt het maatregelen vast die de voortgang van de uitvoering van het programma bevorderen
- zorgt het voor afstemming met de programmering en acties van andere Fondsen.

In zijn werkzaamheden zal het Comité zich vooral richten op de doeltreffende uitvoering van het OP en daartoe indien nodig de volgende acties ondernemen:

- goedkeuring van de selectiecriteria voor verschillende acties;
- beoordeling van de periodieke rapportage door de beheersautoriteit op voortgangaspecten van het programma;
- onderzoek van de bereikte resultaten op doeltreffendheid;
- goedkeuring van de jaarverslagen en het eindverslag voor toezending aan de Commissie;
- beoordeling van het jaarlijkse controleverslag,
- kennisname van aan de Commissie verzonden informatie;
- onderzoeken en goedkeuren van eventuele wijzigingsvoorstellen van de inhoud van de Commissiebeschikking in relatie tot de bijdrage van het EVF.

e) Elektronische gegevensuitwisseling

Voor de uitvoering van het programma zal een systeem worden opgezet dat het mogelijk maakt tegemoet te komen aan de verplichtingen zoals opgesomd in Hoofdstuk IX “Elektronische Gegevensuitwisseling” van Verordening (EG) nr. 498/2007 van de Commissie van 26 maart 2007. Het betreft informatie en periodieke overzichten met betrekking tot de voortgang van de diverse acties van het programma.

Voor de rapportering en elektronische data-uitwisseling met de Europese Commissie zal gebruikt worden gemaakt van de applicatie SFC2007 die hiervoor door de Commissie is ontworpen. Door de lidstaat werd een Liaison Officer aangewezen die de bevoegdheden tot SFC2007 beheert en als enige anderen kan autoriseren voor toegang tot het systeem. De Liaison Officer is reeds benoemd en bij de Commissie bekend gemaakt.

f) Partnerschap

Dit operationele programma werd voorgelegd aan de bij de visserij betrokken partners.

Op 28 november werden 2 vergaderingen georganiseerd waarin het operationeel programma aan alle partners werd voorgesteld. Tijdens dit overleg kregen de partners de kans hun opmerkingen te formuleren. Na het overleg werd het operationeel programma naar iedereen doorgestuurd en kregen de verschillende partners nog de kans hun schriftelijke opmerkingen door te sturen. Met deze opmerkingen werd voor zo ver mogelijk rekening gehouden.

De geraadpleegde partners:

- Het Visserijcomité waarin vertegenwoordigd: de rederscentrale, de Vlaamse Vissersbond, de verschillende vakbonden, de beroepsvereniging der Visgroothandelaars van België, de nationale federatie der viskleinhandelaars, de

groepering van de visindustrie, de Zeebrugse visveiling, de NV Exploitatie vismijn Oostende, de Nieuwpoortse visveiling, de verbruikersunie vzw Test-Aankoop, het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing, de Dienst Zeevisserij van de Vlaamse Overheid, MIGO – Zeevisserijonderwijs, de FOD Mobiliteit en Vervoer – Maritiem Vervoer, het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek – Zeevisserij, de provincie West-Vlaanderen en de Bijzondere Raadgevende Commissie Visserij.

- De commissie visserij van de centrale raad voor het bedrijfsleven waarin vertegenwoordigd: de verschillende vakbonden, de Beroepsveren. Belg. Zeevisgroothandel, de Beroepsvereniging der Visgroothandelaars, de Beroepsvereniging Viskleinhandelaars, de Groepering der visnijverheden, Huysseune Raphael pvba, Morubel nv, het Nationaal Verbond Visventers, de Provinciaal secretaris ACV Metaal, de rederscentrale, de quotacomissie
- Natuurpunt
- De Bond Beter Leefmilieu
- De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
- Het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
- Het Vlaamse Instituut voor de Zee
- Gippa
- Administration (DGRNE + centre d'économie rurale)
- pisciculteurs artisans (PA)
- union professionnelle des pisciculteurs de Belgique (UPPB)
- secrétaire PA – UPPB
- maison wallonne de la pêche
- natagora - groupe de travail « poissons »
- comité central du fonds piscicole
- Le pêcheur belge (FSPFB)
- transformateurs (AQUALIENNE SPRL)
- afsca
- spf environnement et santé publique

Resultaten van de raadplegingen :

Begin september 2007 werd een mailing gedaan naar verschillende partners waarbij zij de kans kregen een maatregel voor het operationeel programma voor te stellen. Deze voorstellen betroffen oa volgende maatregelen: de steun voor de aankoop van apparatuur om viskwekerijen te beschermen tegen wilde predatoren, compensatie van inkomensverlies ten gevolge van verplichte ecologisch verantwoorde aquacultuur in (delen) van Natura-2000 gebieden, het opstellen van bestrijdingsmaatregelen bij uitbraak van exotische ziekten, de opleiding voor de visverwerkende sector, het fishing for litter project, de ondersteuning van producentenorganisaties, de uitrusting van vissershavens, de ontwikkeling van nieuwe markten en promotiecampagnes, acties in het kader van het palingherstel, ...
Al deze voorstellen van de verschillende partners werden in het operationeel programma opgenomen.

Uit de partnerschapsconsultaties zijn enkele belangrijke aanbevelingen overgenomen in de voorliggende tekst van het operationele programma. Het betreft de volgende elementen:

- niet-gouvernementele organisaties of verenigingen gerelateerd aan de visserijsector krijgen ook de kans maatregelen in te dienen in het kader van zwaartepunt 3;
- visserij scholen kunnen ook maatregelen indienen in het kader van maatregel 3.6 'aanpassing voor omschakeling van vissersvaartuigen';
- het opstarten van gestructureerd overleg met de milieu- en natuurorganisaties.

g) Voorlichting en Publiciteit

Voorlichting en publiciteit voor potentiële begunstigden, begunstigden en publiek vinden hun basis in Hoofdstuk V "Voorlichting en Publiciteit" van Verordening (EG) nr.498/2007 van de Commissie van 26 maart 2007.

De beheersdienst zal zorgen voor de voorlichting en publiciteit.

De bedoeling van de informatie en publiciteitsactiviteiten is het informeren van de volgende doelgroepen over de beschikbare steun van dit EVF-programma en de te bekomen voordelen alsook de rol die de Europese Gemeenschap en regionale autoriteiten spelen in het toekennen van deze steun:

- Potentiële en definitieve begunstigden,
- Locale autoriteiten en relevante openbare diensten,
- Visserijorganisaties of subcommissies hiervan,
- De financiële sector,
- Het publiek in het algemeen.

Op de (grotere) voorlichtings- en publiciteitsfolders zal het embleem van de EU worden aangebracht, zal worden verwezen naar het EVF en zal de zin "*Investering in duurzame visserij*" worden vermeld.

De tekst van het Nationaal Strategisch Plan alsook van het Operationeel Programma zal voor het publiek beschikbaar zijn via het internet. Op schriftelijk verzoek kan het Plan en het Programma ook worden toegezonden.

Ook de brochure met de selectiecriteria en de in te vullen formulieren volgens maatregel zullen beschikbaar zijn via internet.

Elke kandidaat-begunstigde die een dossier wenst in te dienen ontvangt een aanvraagformulier en de selectiecriteria.

In de notificatie aan de begunstigde wordt gemeld welk deel van de verleende subsidie afkomstig is vanuit de regionale of federale overheid en welke afkomstig is van het EVF.

Jaarlijks worden de namen van begunstigden gepubliceerd op internet met daarbij de concrete acties en de bijdragen waarvoor geld uit het EVF is verkregen. Bij brief van 4 juli 2007 werd de Europese Commissie ingelicht hoe dit zal gebeuren en via welk internetadres dit zal publiek worden gemaakt.

De begunstigden zullen worden gewezen op de voorwaarden die zij in acht moeten nemen ten aanzien van voorlichting en publiciteit (artikel 32 van Verordening (EG) nr. 498/2007). Bij de beoordeling van de aanvragen tot subsidievaststelling wordt gecontroleerd of zij zich aan de gestelde voorwaarden gehouden hebben.

Voor de voorlichting en publiciteit zal een begroting worden opgesteld, de benodigde middelen zullen onder zwaartepunt 5 worden gevonden. De voorlichting en publiciteit zullen tijdens de tussentijdse evaluatie op hun effectiviteit worden beoordeeld.

Voor het grote publiek wordt aan volgende acties gedacht:

- In de jaarverslagen van het Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquicultuursector wordt steeds een overzicht gegeven van de Europese steun en/of de programmering weergegeven.
- Bij massa-evenementen zoals de "*Dagen van de Marine*" in Zeebrugge alsook ter gelegenheid van de "*Open Havendagen*" in Oostende worden folders in het Nederlands, Frans en Engels ter beschikking gesteld waarin de rol van het Europees Visserijfonds zal worden toegelicht.

Dit plan werd goedgekeurd door de administratie op 19 december 2007.

